

HANNA BOTA

•

MARIA DIN MAGDALA

Hanna Bota, născută, în 7. 07. 1968, la Cluj Napoca, este licențiată în teologie pastorală și în teologie-litere, urmând apoi cursurile de masterat în etnologie la Facultatea de Litere, Universitatea din București. Actualmente lucrează ca profesor de teologie și istoria religiilor, este realizatoare și moderatoare de programe culturale la Alpha TV, Cluj Napoca.

Apariții editoriale, volume de poezii: *Candidați pentru ploaia târzie*, Editura Ideea, Cluj Napoca, 1994; *Dincolo de sine*, Editura Viață și Sănătate, București, 1997; *Ultimele poeme închipuite ale lui V.V. în transcriere imaginară de...*, Editura Etnograph, Cluj Napoca, 2003; *Elogiul pietrei*, la aceeași editură, 2004; *Jurnalul unui nabi*, Editura Graphe, București, Cernica, 2007.

În 2006 editează primul volum în proză, romanul *Tabla de șah*, Editura Limes, Cluj Napoca.

Este prezentă în volume colective de poezie, deținătoare a unor premii pentru poezie și proză, colaborează la diverse reviste literare, emisiuni radio.

Poemele Hannei Bota au fost traduse în maghiară, engleză și franceză; în Franța, este prezentă în volumul *La nouthesie par la poesie*, apărut la Ed. L'Harmattan, 2004, în traducerea și sub îngrijirea lui Ștefan Bratosin.

HANNA BOTA

MARIA DIN MAGDALA

roman

Editura LIMES
Cluj-Napoca, 2007

Colecția ROMANUL ROMÂNESC
AL SECOLULUI XXI
Coordonator: MIHAI DRAGOLEA

Editor: MIRCEA PETEAN
Coperta: CRISTIAN CHEȘUȚ

© Autoarea și Editura LIMES, 2007
Str. Snagov, 3/19
400420 Cluj-Napoca
Tel./fax: 0264/544109; 0723/194022
Email: edituralimes@yahoo.com
www.edituralimes.ro

ISBN: 978-973-726-239-4

Prolog

In fiecare vară, în luna iulie, tatăl meu obișnuiește să povestească o întâmplare, care, dacă nu ar fi tragică și nu ar fi însoțită de o dată exprimată în cifre foarte exacte, aş zice că a devenit poveste. Ne-o spune nouă, fetelor lui, o spune nepoților, uneori, când nu-l mai ascultă nimeni, și-o spune lui însuși, poate de aceea am senzația repetării unei povești; întâmplarea a ajuns să fie golită de suferință, dar faptul că tata nu uită să o spună, înseamnă că încă o re trăiește.

Anul acesta l-a luat de mână pe fiul meu și, considerând că e destul de mare ca să înțeleagă semnificația lucrurilor, repetă povestea: „eram copil, ca tine, ne jucam în ogradă, când am auzit pe cineva strigând dinspre capătul satului: „vine Grigore acasă!”. Eu am fost primul care am înțeles semnificația strigătului și am sărit în picioare, am alergat spre drumul pietruit al satului, desculț, prin grădinile cu porumbul tocmai bun de fiert. Grigore era tata și era plecat de câteva zile la oraș s-o aducă pe mama acasă de la spital.

Când am ajuns în drumul plin de praf, cu obraji zgâriați de frunzele porumbului, am continuat să urc dealul în fugă, din vârf puteam vedea capătul satului, drumul țării. Pe partea cealaltă a dealului, urcând greoi panta, tata mâna cei doi boi înjuगाți la carul cel nou. Urcau încet, eu așteptam

să ajungă în dreptul meu, să oprească, să urc alături de ei. Când ajunse lângă mine, privirea tatălui trecu străină și rătăcită prin mine, fără să mă vadă, iar în car era un sicriu. Mama murise! Mama *mea* murise! M-am scurs cu genunchii îndoiți în șanțul de la marginea drumului și-am stat acolo, plângând, sughițând, apoi, suferind fără glas, până a răsărit luna. Era în 6 iulie, acum ... de ani (în acest loc al povestirii, anul se schimbă în funcție de trecerea vremii). Urma secerișul, dar, la noi în sat, în loc de petrecere s-a făcut înmormântare. Din ziua aceea am început să ducem lipsă de multe lucruri, dar cel mai mult ne-a lipsit iubirea. Eu am crescut fără dragostea care te face puternic, cu care poți înfrunta viața, dacă o ai. Copile, să nu uiți să iubești!"

Cartea aceasta este despre iubire, dar nu știu dacă tatăl meu o va putea citi, oricum el ar reduce totul la un simplu enunț: poți căuta iubirea în multe locuri, dar ea nu poate fi cumpărată, iar găsită nu poate fi decât în Dumnezeu.

Au existat multe Marii și multe prostituate în istorie, dar numai despre Maria Magdalena a făgăduit Mântuitorul că se va vorbi oriunde în lume unde se va vesti noua împărăție, pentru că iubirea înseamnă renaștere.

Și eu îmi spun: tot neamul omenesc a ajuns o Maria Magdalena, tânjind după iubire, dar împiedicându-se trădătoare la toate colțurile ulițelor, unde se oferă îndestulări înșelătoare pentru suflet și trup.

Partea I
HATÖRUL

1. Avionul ateriză la Tel Aviv cu puțin înainte de apusul soarelui. La decolare se mai vedeau dungile roz ale norilor ce ascundeau soarele după o ploaie torențială, dar n-au trecut mai mult de două ore și pasagerii au fost transferați într-o cultură străină, într-un pământ misterios, ce-și merita din plin, la fiecare cotitură a drumului, apelativul de țară sfântă.

Aeroportul necunoscut și forfota febrilă, specifică, au trezit în sufletul fetei neliniște amestecată cu o curiozitate exotică. Era neobosită în a trăi senzații noi, experiențe neobișnuite, curiozitatea a împins-o să exploreze nesățioasă tot ce reușea să o fascineze: muzee, cărți, țări străine, peșteri, lanțuri muntoase, dar mai ales oameni; ce putea fi mai fascinant decât taințele sufletului uman? Nici o excursie, nici o carte nu-i putea subjugă atenția precum emoția pătrunderii în străfundul sufletului omenesc. Când asculta povestirile bătrânilor, când tatona tăcerile vreunui necunoscut, când zărea lumina în ochii unui bărbat introvertit invitând-o să se apropie, descoperea porțița scundă a templului lăuntric, acolo unde puțini pot pătrunde; un fior al dorului de necunoscut o străbătea și un simțământ aproape mistic, încât îi venea să se închine, ca-n fața unei icoane.

Curiozitatea a îndemnat-o adesea să înainteze irațional, fără să știe să se oprească la timp. Curiozitatea e pasul cel dintâi spre păcat, îi zicea bunica, Dumnezeu s-o ierte, că e moartă de mult, dar pentru ea, pasul, odată făcut,

nu însemna satisfacerea setei de cunoaștere, ci o mare încurcătură, neputință și robie, apoi un nou teren ispititor, un carusel din care nu vrei și nu poți să cobori.

Poate pentru prima dată, fata, conștientă de nestatornicia ei, încercă să schimbe direcția, să evadeze din vechea ei viață.

Dar problema o purta în sine. Provocările, deși veneau din afară, găseau înlăuntrul ei neliniștit cârligul ucigaș care s-o prindă captivă. Unde să fugă de ea însăși? Exista oare un loc, oricât ar fi el încă de departe unde s-ar putea regăsi?

2. Fata își recuperează bagajele puține și ușor de purtat, după care trecu în sala de așteptare. O ușă deschisă lăsa să pătrundă din abundență miresmele noului pământ. Simți o puternică aromă de piersici, un miros dulce, umed și lipicios, parcă tocmai ar fi ieșit dintr-un uriaș borcan cu compot, iar oamenii păreau fructe ce se rostogoleau pe podea, fără zgomot, ca pe o tavă cu motive geometrice.

„Noaptea aceasta trebuie să intre în istorie, o să păstrez biletul de avion, altfel o să uit data, dar chiar și fără dată, noaptea aceasta n-am s-o uit! Trebuie să n-o uit” – gândi ea. Abia când se opri la doi pași de un bărbat ce-o privea insistent descoperi în mâna lui o bucată de carton pe care era scris numele ei: Miruna. Sigur, era persoana care trebuia s-o ia de la aeroport. Ce aiurită trebuia să pară în ochii lui! Dar de ce erau atât de surprinși amândoi și cum de ea nu observase placa ce-i purta numele, deși se tot plimbase căutând prin aeroport?

Dorindu-și atât de mult o viață nouă, oare, în subconștientul ei, renunțase și la vechiul nume? Se simțea extrem de jenată. Ce-o fi crezând omul acesta despre ea, că e o infatuată cu capul în nori? După câteva cuvinte de complezență spuse, spre surprinderea ei, în limba română, îi luă bagajele și o conduse afară din aeroport, într-o parcare puternic luminată. Seara coborî ascunzând pomii, munții și mai încolo marea. Înainte de a urca într-o mașină, bărbatul spuse cuiva câteva cuvinte în idish, apoi porniră pe drum de-a lungul coastei Mediteranei spre șantierul arheologic din

Hațor, într-un campus unde fata urma să locuiască următoarele două luni.

Abia când se stinseră luminile orașului Miruna descoperi de ce nu-l observase în aeroport pe bărbat: nu semăna deloc cu o piersică și nu era compatibil cu borcanul de compot în care încăpuseră cu toții. Îl chema Iacob. Vorbea curat, exprimându-se cu ușurință, doar accentul îi era puternic străin. Miruna știa deja că va lucra și el o vreme pe șantierul arheologic, ca voluntar, că este printre puținii, sau poate singurul, cu care va putea vorbi în limba maternă. Intui că acest bărbat va fi unul dintre cei cu care va comunica semnificativ în următoarele săptămâni. Până să ajungă în campus, ar fi avut șansa să-l cunoască mai bine, dar era unul dintre bărbații care vorbesc neașteptat de puțin. Un imbold aproape dureros o împinse pe Miruna să pășească pe drumul descoperirii! Se întoarse spre el cu toată fața, privindu-l. Avea un profil puternic, nas drept și bărbia despicată, iar ochii oblici îi confereau o mină tristă. Doar când zâmbea (încă nu-l văzuse râzând), ochii i se îndreptau și, pentru o clipă, i se însenina întreaga figură. Zâmbetul îi era, însă, foarte scurt. Tenul măsliniu și părul negru (a doua zi urma să observe ce multe fire albe, în special la tâmpile, împungeau dintre celelalte tăiate scurt) îl făceau să pară întunecat.

Miruna continua să-l privească, privire lungă, conștientizată de amândoi. Pentru a doua oară în seara aceea Iacob simți emoția urcând din stomac, amplificându-i respirația. Trecuseră ani de zile de când nu simțise o astfel de emoție. Știa că fata nu-l privește pentru a se interesa de campus, șantier, program sau alte chestiuni obișnuite pentru o persoană străină, lucruri pe care avea să le afle vrând-nevrând, trăind și muncind săptămâni de zile, ci e interesată de persoana lui. Oh, de-ar spune ceva, dar fata asta

stătea doar și se uita, copleșindu-l. Miruna reuși să perceapă tensiunea și intuitiv ușa ce se deschise. Oare ce să exploreze: întunecimea înmiresmată de afară sau pe cea din stânga ei? Ai hotărât că începi o viață nouă, de aceea ai schimbat inclusiv circumstanțele vieții, ca să fugi de tot ce-i vechi – gândi ea, e mai cuminte să te întorci spre afară, și-și mută privirea, cu obidă parcă, spre cotiturile drumului.

După câteva ore de drum, mașina opri în fața unei clădiri lungi cu multe ferestre cufundate în liniște și beznă – dormitorul studenților. Înainte de a coborî din mașină, Iacob se întoarse spre ea:

– De unde vine numele de Miruna? De la Maria?

– Oarecum; de fapt e o formă modernă a numelui Miriam, răspunse fata.

– Miriam înseamnă amărăciune.

– Știu, se întristă ea, plecându-și ochii.

– Poate nu știai că Iacob înseamnă înșelător, mai spuse el.

Privirea Mirunei căpătă o undă de uimire. Oare de ce îi spusese acest lucru, doar ca să-i ofere o compensare pentru numele ei trist?

– Crezi că numele are vreo importanță, ne influențează viața? întrebă ea.

– Da, numele îți determină viața, spuse el, privind-o în ochi, fără să zâmbească, apoi se întoarse și o conduse în clădire.

3. Trecuse de ora zece, oră la care entuziasmul de muncă din șantierul arheologic dispare în fierbințeala soarelui ce dogora crud; sub tricoul alb, printre sâni, coborau pârâiașe de transpirație. Miruna, în mână cu o măturice, care semăna mai degrabă cu o perie, descoperi un obiect convex, ca o strachină întoarsă, albă și lucioasă, ce se dovedi a fi osul occipital al unui craniu. Plină de emoție, săpă cu grijă în jur până dezveli întregul complex de oase ale unei fețe umane întoarse în jos. În câteva zeci de minute a fost scos la lumină întregul schelet al unui copil. Studenții și ceilalți lucrători s-au adunat să vadă descoperirea. Profesorul Adam ben Amnon dădu câteva explicații despre dispoziția oaselor bazinului, în special despre osul pubian care permite recunoașterea sexului: o fetiță care a murit la zece-doisprezece ani; apoi a felicitat-o pe Miruna pentru grija cu care a lucrat, astfel încât nici un os nu și-a schimbat poziția, n-a fost lovit. În momentul acela s-a auzit gongul pentru pauza de la ora unsprezece. Tinerii s-au retras la umbră câteva minute. Era pauza în care se serveau fructe.

Iacob avea două piersici în mână când se apropie de Miruna. I le întinse fără vorbă. În fiecare zi alegea pentru ea cele mai frumoase fructe.

– Tu ai mâncat? întrebă ea.

– Da. Apoi continuă: mâine mergem la Ierusalim. Ar fi trebuit să mergem doar luni, dar i-am spus profesorului că aș vrea să fiu în Șabat acasă. Așa că vom merge mâine împreună. Tu vei dormi în apartamentul unor prieteni

plecați din țară. În Șabat vei fi singură, ia-ți ceva de citit ca să nu te plictisești: duminică îți voi arăta Ierusalimul, iar luni, după ce rezolvăm la Institut ceea ce ne-a dat Profesorul, ne întoarcem.

– Ai văzut scheletul fetei? întrebă Miruna.

– Da, e frumos.

– Un schelet poate fi frumos?

– Ciudat! Dacă aș fi văzut un schelet în alte circumstanțe, mi s-ar fi părut oricum, doar frumos nu. Și, totuși, într-un șantier arheologic, să vezi un schelet întins la pământ, așa frumos așezat, te bucuri descoperindu-l.

– Când lucrurile vorbesc despre timpuri valoroase, devin ele însele valoroase, continuă ea.

– În cazul acesta și oamenii par lucruri. Scheletul – și arată spre groapa săpăturilor – nu vorbește atât despre viața unui om, cât despre timpul explorat.

Miruna rămăsese pe gânduri.

– La ce te gândești? o întrebă el când se anunță sfârșitul pauzei.

– Încerc să mă gândesc la fetiță, încerc să-i dau viață, s-o văd jucându-se, alergând printre clădirile acestei cetăți, dar nu reușesc să am o viziune a vieții ei. Oare cum a chemat-o? În prima seară mi-ai zis că numele unui om îi face viața.

– Vezi ce greu este să reconstituim ceea ce nu mai există? Cum să vezi frumusețea și bogăția palatului, privindu-i umbra? Tot așa, cum să poți să-l vezi pe Yahvé ghidându-te după noi, umbrele lui?

4. Înainte de a urca în autobuzul ce-i ducea în campus la sfârșitul zilei, Miruna mai trecu o dată să vadă scheletul, de fapt s-o vadă pe fetiță. Urma ca niște profesioniști s-o ridice după amiază și s-o ducă într-un laborator pentru cercetări.

Se așează pe o găleată răsturnată privind-o îndelung. După puțină vreme avu senzația ciudată a scufundării în țărână, mai trăise astfel de stări, dar ele se opreau după câteva minute. Hotărâse că va merge la medic, dar a tot amânat și, uite, de când a intrat în Israel n-a trecut nici o zi fără vertijul acela ciudat. Simți cum totul în jurul ei devine alunecos, se topește alburii; privi ruinele templului canaanit, ca să își găsească un punct de sprijin, cum făcea altădată. Pietrele acelea nu dispăreau, ba chiar au început să crească, în jurul templului creșteau case într-o așezare cum nu mai văzuse nicăieri. Era forfotă multă, oamenii fugeau, țipete disperate și zăngănit de arme, ca într-o luptă, se vorbea într-o limbă necunoscută, aspră și guturală. Deși era tumult de voci, nu vedea persoane, le simțea doar prezența, părea înconjurată, dar nu-i vedea. Scheletul fetiței nu mai era acolo, poate că ea nici nu era moartă, dar nu reușea s-o găsească. Ar fi vrut să-i vadă fața, alergarea, părul, pielea. O mână se întinse spre ea, se trase speriată, apoi luciul unei săbii...

– Miruna, toată lumea te așteaptă gata de plecare. Nu te simți bine? o întreabă Iacob punându-i mâna pe umeri și privind-o în ochii gălbui, ce treceau prin el parcă, plini de groază. Ea țipă scurt, apoi se ridică fulgerător.

– Avea mărgelile la gât, strigă ea arătând spre fetiță. N-am văzut-o pe ea, dar am văzut mărgelile împrăștiindu-se pe jos. I le-a smuls cineva de la gât.

Își reveni de-a binelea, dar nu se lăsa învinsă de deruta omului din fața ei. A fost o minune ceea ce tocmai văzuse! Se întoarse pe loc de câteva ori, căutând, apoi se îndreptă direct spre o piatră, scotoci cu degetul lângă ea și scoase ceva.

– Miruna, trebuie să ne grăbim. Tuturor le e foame, spuse Iacob cu răbdare, apoi o luă de braț și o conduse afară din groapa cea mare. Ea se lăsa purtată, fără împotrivire, doar lumina din ochi creștea în vulcan.

Când au urcat în autobuz el abia de se putea stăpâni să n-o întrebe ce i s-a întâmplat, dar, așezați unul lângă altul, ea îi luă mâna în mâna ei și-i strecură în palmă un obiect mic și rotund. El îl privi, apoi cu glasul uscat venind dintr-o emoție puternică șopti:

– O mărgea. Probabil e șlefuită din os. De unde ai știut?

– Mai sunt acolo multe mărgelile, zise, în timp ce o lacrimă se prelingea cuminte, scăpată din vulcanul luminos al irișilor ei. E bine că pe luni ne întoarcem, aș vrea să găsesc restul mărgelilor. Știi, fetița a fost omorâtă.

– Ai văzut urme ale violenței pe schelet? Profesorul nu a zis nimic despre asta, se miră Iacob.

– Am văzut arma în mâna soldatului după ce a rupt mărgelile, spuse ea, dar nu privi spre el, îi era frică de neîncrederea din ochii lui mai mult decât de propria-i neîncredere. Oare e nebună?

5. Numele ei era Miruna. Voia să fie un arheolog adevărat. Avea douăzeci și șapte de ani, era o fată înaltă, subțire și delicată, o salvau sânii mari, opulenți, dar prefera să poarte îmbrăcăminte sport, cu tricouri largi și blugi salopetă, sub care se ghiceau cu greu liniile trupului. Încă din pubertate, de când crescuse brusc, avea tendința să stea aplecată, ca să pară mai scundă și pentru a-și masca sânii cu a căror prezență se obișnuie greu printre colegile cu corp de fetițe. Abia în facultate reuși să-și accepte fizicul, ba chiar să-l aprecieze sub privirile admirative ale celor din jur. Totuși rămase fidelă hainelor sport: purta fuste și rochii și pantofi cu toc înalt doar la ocazii deosebite și cu oarecare stângăcie. Dar ceea ce o făcea să fie o apariție specială era combinația culorilor și trăsăturilor chipului, achiziții moștenite de la tatăl ei: părul negru contrasta cu ochii de un verde deschis spre galben, care, dacă n-ar fi avut suportul părului închis la culoare revărsându-se suplu peste umeri, ar fi fost aproape spălăciți. Dar continua curiozitate și interesul viu pentru tot ceea ce era în jur îi umpleau ochii de scântei și vioiciune, încât păreau aurii. Trăsăturile feței le moștenise de la mama, trăsături domoale, cuminiți, de școlăriță, cu un ten deschis la culoare, dar care, expus la soare, căpăta degrabă nuanțe de un bronz dulce, în care ochii jucau ca niște boabe de struguri galbeni și copti. Gura mică, cu buze proaspete, era aproape rotundă, dar pentru că râdea mult, rar se zărea conturul lor în repaus. Își ascundea stângăciile și mai ales profunzimea în spatele voioșiei și bune dispoziții pe care o

creau prezența ei. Mai avea ceva deosebit: mâinile mici, disproporționat de mici, cu degetele subțiri ca ale unei fete de doisprezece ani.

Provenea dintr-o familie de oameni simpli; un tată bețiv, care a murit în timpul studenției ei, înecându-se cu propria-i vomă când, întors acasă după o “băută” cu prietenii, i s-a făcut rău. L-au găsit a doua zi dimineața în bucătărie, acolo unde dormea de obicei, fiindu-i rușine să mai urce în patul curat al nevestei. Incidentul nu trecuse fără urmări în viața Mirunei și a celorlalți frați, dar mama, o femeie caldă și foarte credincioasă, reuși, prin exemplu și tenacitate răbdătoare, nu doar să readucă echilibrul în familie, ci să lase urme adânci în principiile de viață și în caracterul fiecăruia dintre copiii ei. Simplitatea Mirunei, lipsa ostentației în îmbrăcăminte, lipsa bijuteriilor și a machiajului, preferințele ei pentru valorile spirituale și culturale în detrimentul celor materiale, cercul de prieteni format, erau argumente care susțineau că eforturile mamei au avut succes. Când s-a apropiat sfârșitul anilor de studiu și i s-au deschis câteva căi pentru realizare profesională, Miruna credea că viața ei a fost atinsă de Dumnezeu în scurgerea-i calmă; aștepta doar un bărbat bun, cald și inteligent, care să-i mențină în stare de continuă veghe curiozitatea, un bărbat cu care să se căsătorească și să aibă copii, însă când îl întâlnește pe el ... viața ei n-a mai putut fi ținută sub control, ca înainte; n-a căutat pentru asta vinovați ca să se disculpe, dar acum tot mai des o cuprindea teama pentru setea ei neostoită de cunoaștere.

6. Hotărî ca timpul petrecut în Țara Sfântă să fie o perioadă în care să-și domolească sufletul, să fie atentă la vocea pământului, a pietrelor, a apei, la tăcerea sufletului; să caute o izolare pe care n-a reușit niciodată s-o dobândească, fiind veșnic doritoare de oameni și prieteni în jur. Aici nu are cunoștințe, prieteni nici atât, va căuta singurătatea și tăcerea, amintindu-și cuvântul profetic: „dacă ei vor tăcea, pietrele vor striga”. Se hotărî să tacă până va auzi rostirea pietrelor și poate înțelepciunea adunată de milenii în pietrele pământului sfânt o va ajuta în neputința ei, în nestatornicia ei. În aceste locuri cuvântul divin trebuie să fie mai aproape ca oriunde. Acum și-ar fi dorit să fi fost nevoie să ajungă în locurile sfinte cu anumite sacrificii, să nu fi venit cu avionul; se închipui pornind pe jos alături de alte sute de persoane, trecând munți, mări și țări care ascundeau pericole în deșerturi sau orașe răzvrătite, să se deghizeze în musulmană prin Turcia, Siria și Liban, să fie dintre puținele care, după luni de zile de călătorie, să atingă pământul sfânt, purificată prin forța irezistibilă a țelului măreț, prin depășirea primejdiilor care au bântuit drumul, și mai ales călătoria, zilele ei de tăcere, de singurătate și încercări să fie o demonstrație a iubirii și a renunțării de sine. Și-o închipuia ca pe o cruciadă dusă de unul singur, nu pentru recucerirea pământului sfânt, ci pentru a te lăsa cucerit de el, pentru a deveni una cu acel lut din care ai fost luat și modelat, una cu suflarea divină care ți-a dat viață în prima zi. Până să ajungă, ar fi învățat s-asculte vocea pietrelor, căci nici un

arheolog nu va ajunge la descoperiri remarcabile dacă nu aude glasul rostuirii umane, chemându-l din adâncurile ascunse ale pământului. Cine știe să dialogheze cu Piatra este cu adevărat înțelept. Nu e vorba doar să auzi chemarea Pietrei, fără să înțelegi cuvântul ei (așa cum oile ascultă de păstor și-l urmează pentru că-i cunosc glasul, dar nu-i înțeleg vorba și nici n-au nevoie de înțelegere), ci trebuie mai mult: să vorbești și să ți se vorbească, să întrebi și să capeți răspuns.

7. Era spre seară când Miruna intră în sala de mese. Nici unul dintre ei nu au spus nimic Profesorului despre mărgele, deși poate ar fi fost un eveniment important. Profesorului îi plăcea să povestească mai mult despre dezvăluirile făcute de mentorul său, arheologul israelit Yigael Yadin, care a înființat acolo o adevărată școală de arheologie, începând cu anul 1955. În timpul său s-au scos la lumină multe vestigii ale trecutului.

– Hațorul a fost cea mai mare cetate canaanită din mileniul al II-lea, din perioada bronzului mijlociu și târziu. Cetatea se află în nordul Galileii, la marginea bazinului Hule, de pe cursul superior al Iordanului. În antichitate, aflându-se pe drumul ce lega Egiptul de Mesopotamia (Drumul Mării), aproape de intersecția cu drumul principal, numit Calea Împăratului, era de departe cea mai mare cetate canaanită, comparată doar cu marile cetăți mesopotamiene. Poziția strategică naturală de la intersecția marilor căi de comunicație i-a oferit posibilitatea să se dezvolte și să devină cea mai importantă cetate canaanită: iată de ce ne interesează orice amănunt descoperit. Deși, politic, cetatea a aparținut sferei de influență a Egiptului, cultural a aparținut civilizației Mesopotamiei, înscriindu-se în lanțul marilor cetăți: Babilon, Mari, Ebla și Damasc. Hațorul apare în toate documentele vremii și participă la toate marile evenimente culturale, economice și politice din mileniul al II-lea î. Hr ... Dar nu e nevoie să-ți spun toate acestea pentru că poate pe unele le știi deja, iar dacă nu,

Iacob o să-ți poată spune totul, în amănunt, l-am rugat să aibă grijă să te ajute să te documentezi, să-ți arate tot ce se poate să vezi și să reții, sunt sigur că vom ține legătura cu instituții și universități din România, iar tu vei fi legătura noastră la Sibiu. Anul trecut am avut deja o echipă de studenți – prima echipă din România – de care am fost atât de mulțumiți încât îi așteptăm și anul acesta, probabil în a doua parte a lunii august. Ei au deschis un drum fără de care tu n-ai fi putut veni aici.

– A fost o surpriză chiar și pentru autoritățile israeliene de la Ambasada din București, interveni Iacob într-o engleză fluentă, cărora nu le venea să creadă că există români care nu cer viză de lucru pentru a câștiga bani, ci sunt interesați de cercetarea științifică în domeniul arheologiei. I-a ținut aproape trei luni până să le dea vizele necesare și nici n-am crezut că se va rezolva. Dar, odată ce calcă cineva pe acest pământ misterios, vrea să revină. Mă refer la misterul descoperirii; eu însumi sunt aici pentru a doua oară, și cred că voi mai avea concedii pe care le voi petrece săpând în soarele torid, în loc să stau întins la plajă, pe coasta Mediteranei. Pare habotnic pentru cine n-a gustat, dar eu mă simt legat de aceste pietre.

Miruna înțelegea chemarea misterului, a reînvierii vremurilor trecute, a repunerii lor în circulația prezentului, cunoștea forța pietrelor care își dezvăluiau tainele doar celor consacrați în a le descifra.

– Eh, iată unde ne duc ruinele! Dar poate că oricine simte emoția reîntâlnirii cu trecutul când calcă pe vestigiile și rămășițele așezărilor înaintașilor săi. Când vezi ruinele și piaștrii de la Sarmisegetuza-Regia, sau cetatea Sighișoarei,

simți chemarea trecutului, nu-i așa? Oricum, ești norocoasă că lucrezi printre valorile Bruckentalului.

Și spre stupoarea Mirunei profesorul Adam ben Amnon vorbi despre muzeul ei de parcă ar fi fost directorul lui. Iacob zâmbi scurt, știa secretul.

8. Înainte de apus Miruna căută un loc pe o terasă înaltă de unde să privească soarele coborând spre orizont. Campusul era așezat pe munte și din fața lui puteai privi până departe.

– Atâta istorie adunată pe un pământ relativ redus ca suprafață – îi spusese ea cu câteva ore înainte lui Iacob.

– Istoria țărilor e ca viața noastră. Uneori trăim o mulțime de evenimente îngrămădite într-un timp foarte scurt, alteori nu ne atinge nimic semnificativ ani în șir – iar aceste cuvinte păreau de-a dreptul grave în exprimarea cu accent străin a lui Iacob.

– Așa cum au trecut civilizațiile moderne peste cetatea aceea îngropată, fără să-i cunoască existența, așa mi se pare mie că trec eu peste semnificația lucrurilor; și, ca să nu risipesc ceea ce mi s-a dăruit, mă înfrupt cu disperare din bucuriile vieții, încerc să iau tot, să culeg uneori ce nu mi se cuvine, ca apoi să descopăr că am pricinuit răni și nu am văzut dincolo de trăiri legătura cu rostul vieții.

Iacob văzu cum ochii Mirunei se sting într-o durere ascunsă și bănuie o suferință ce nu se putea ghici altfel, în momentele entuziasmului ei molipsitor. Fiind un om care mai mult privește decât acționează, mai mult judecă și întreabă, decât vorbește, Iacob înțelese că tocmai acea suferință tănuie o făcea frumoasă, profundă în exuberanța ei și o salva de superficialitate. În piept îi urcă dinspre stomac aceeași emoție pe care o simțise în prima noapte. Oricât de mult detesta să vorbească, acum era momentul să se deschidă, să răspundă confidenței fetei cu aceeași

destăinuire. Destăinuirile apropie neînchipuit de mult. O trăire sufletească tănuită și hrănită cu grijă este o comoară pe care omul nu o dă oricui, iar în momentul în care este împărtășită, taina aceea creează o punte cunoscută și umblată doar de cei doi. Împărtășirea trecutului sau a trăirilor intime îi izolează pe cei doi într-un glob ce se sparge greu, în care ei încep să se simtă bine și în largul lor.

Așa că Iacob, cu vocea domoală și ochii întunecați, povesti ca-ntr-o doară cum a fost căsătorit cu o femeie ce suferea de o boală psihică. Se îndrăgostiseră unul de altul încă din România; ea nu era evreică, dar a ținut ca el să se stabilească în Israel, apoi a scos-o și pe ea, căsătorindu-se. În Israel s-a declanșat boala, dar ea ținuse ascuns faptul că se trata încă din pubertate. Avea depresii îngrozitoare, plângea, isterică, ore în șir, apoi se tânguia ca un animal rănit nopți la rând, înnebunindu-l. Toate sarcinile pe care le-a avut le-a întrerupt, așa că nu aveau copii și, până la urmă, în timpul unei crize, s-a sinucis. N-a fost prima ei tentativă, ani în șir a urmărit-o să nu-și facă rău, știind de la medici că, dacă nu se internează într-un sanatoriu, așa va sfârși. Dar ea nu voia să se interneze fiind foarte geloasă. Nu recunoștea c-ar fi bolnavă, tot timpul îl suspecta că vrea să scape de ea ca să se însoare cu alta.

După moartea ei, adică de peste șapte ani, el a devenit foarte religios și s-a hotărât să nu se mai căsătorească niciodată.

Era un om bogat, conducea un trust de construcții. Munca, religia și mai nou pasiunea pentru arheologie îi umpleau viața. Avea peste treizeci și cinci de ani.

– Trăiesc într-o perioadă în care evenimentele sunt foarte rare în viața mea, dar nu îmi mai doresc luptele prin

care am trecut. O parte din mine pare că e în ruine, încheie el.

– Trebuie ca cineva să te descopere, ruinele pot fi valoroase, spuse ea, dar imediat îi păru rău de ceea ce spusese, putea fi interpretat, iar ea tocmai a renunțat la explorarea oamenilor, așa că adăugă în grabă: ca să te redea circuitului turistic; acum a fost momentul să râdă amândoi.

Era prima dată când îl vedea râzând, fața i se făcea foarte frumoasă, deși în repaus te obliga să ții distanța, datorită extremei seriozități sau poate întunecimii culorilor și a severității trăsăturilor, Miruna nu reuși să știe de ce.

Când el râse, ochii Mirunei scânteiară în uimirea descoperirii și el văzu.

– Profesorul mi-a spus să am grijă de tine așa că vom munci tot timpul în aceeași echipă. Mi s-a dat voie, în mod oficial, să fiu cu ochii pe tine, râse scurt.

– Mi se pare că te încântă postura aceasta. Oricum mă bucur de ceea ce mi-ai zis înainte, îi zâmbi Miruna. Ea se referi la destăinuirea făcută, iar el se gândi la mărturisirea că nu se va mai căsători, așa că spuse:

– Trebuie să nu mă mai îndrăgostesc niciodată, ceea ce nu mi se pare foarte greu.

Nu se priveau, așa că nici unul nu-și dădu seama ce gândește celălalt. Înainte de a se despărți mai zise:

– Ești aici de câteva zile, mâine mergem până la Ierusalim, ne-a trimis Profesorul. Eu trebuie să rezolv niște acte, iar tu, pentru că ești pentru prima dată în Israel, ai șansa să cunoști țara, mai ales Ierusalimul. Voi fi ghidul tău.

Toată discuția aceasta avusese loc mai devreme, iar acum Miruna privea apusul. În perioada aceea a anului soarele se rostogolea în spatele Muntelui Meron, cel mai

înalt din Galilea, care avea 1260 m. Dacă se întorcea, putea privi în spate cum se oglindesc luminile în luciul Lacului Galileii (Marea Galileii, cum îi spuneau localnicii) pentru ca apoi să se stingă într-o întunecime verzuie.

Miruna era mulțumită de ceea ce-i spusese Iacob, cel puțin nu va trebui să-l evite, el este dezinteresat în ceea ce o privește pe ea ca femeie, vor putea fi buni amici, iar gândul fu liniștitor.

Soarele dispăruse, umbrele muntelui se întindeau negre. Privea clădirile albe. În amurg păreau bucăți mari de unt care se topeau. Simțea cum campusul se topește, cum toate se scurg în țărână și nu mai rămâne decât pământul gol, cerul și înserarea. Se prinse de marginea terasei, dar parcă se scurgea și ea împreună cu clădirea. Întoarse ochii spre Marea Galileii. Dispăruseră clădirile din jur, dar marea – neagră-verzuie – era acolo, punct stabil în imensitatea necunoscutului.

Poate sunt obosită după atâtea noutăți ce mă înconjoară – își spuse ea, și cu genunchii tremurând se întoarse cu greutate în cameră unde adormi imediat.

9. Săpatul în șantier era anevoios și greoi, pentru că era o muncă pretențioasă. Așezarea civilizațiilor în straturi suprapuse, care, cu cât se săpa mai adânc, se descopereau ochilor în vechimea lor, era o situație fragilă. Puteai descoperi totul dacă aveai răbdare și dragoste de vreme, sau puteai distruge. Miruna învăța alături de ceilalți să descifreze limbajul trecutului exprimat prin schimbarea solului: deslușea incendiile prin focarele de cenușă, cutremurele, prăbușiri ale clădirilor printre moloz și pietre căzute. Măinile ei pipăiau vasele care au fost adesea pline cu vin și duse la gură de cine știe ce bărbat întors acasă victorios din război, ca să-și regăsească rostul lângă vatra unde femeia lui îi făcea mâncare, lângă copiii care dormeau mai liniștiți cu tatăl în casă; cioburi de candelă, oase de capră, vârfuri de sulite, amestecate de-a valma vorbeau despre cina consumată în liniște seară de seară, până într-o noapte când dușmanii au transformat pacea în robie și au așezat tăcerea peste ruine; cuiburi de bufnițe, poate urlet de șacali mai tăia înspăimântătoarea nemișcare a deceniilor. Au trecut ani de zile până să se apropie beduinii cu caprele neastâmpărate, făcându-și doar adăpost temporar, veșnic superstițioși la semnele zeilor, ocolind cimitirele, aducând jertfe în locurile unde s-au înălțat temple sau stâlpi închinăți zeiței Aștarot, altare lui Baal. Oricât au luptat împărații și preoții să elimine idolatria și politeismul pentru ca poporul să nu-și spurce alegerea sfântă făcută de Yahvé cel unic, n-au reușit. Hațorul era la limita teritoriului cucerit,

pământul său mustea în vinul amestecului de religii și practici păgâne: prostituția sacră în templele canaanite, divinația în ficatul animalelor jertfite, sărbători senzuale la care noii cuceritori, descendenți ai patriarhului Abraham, n-ar fi avut ce căuta, dar adesea curiozitatea, influența vecinilor, superstițiile nedepășite au atras populația gata să-l uite pe Yahvé atât de repede, încât preoții și leviții nu puteau ține pasul cu adevărul Torei printre rândurile confrăților îndărătnici și schimbători. Hașorul nu a gustat monoteism pur niciodată. Solomon însuși a încurajat închinarea la Baal și Aștarot – zeița fertilității, înălțându-le altare. Ahab, regele palatelor de fildeș, l-a întrecut pe Solomon, astfel, alături de soția sa – prințesa canaanită Yezabela – a adus în țară și religia ei, omorând pe preoții lui Yahvé în tot Israelul și ridicând la rang de religie națională baalismul, chiar hrănind la masa lui împărătească, din impozitele locuitorilor aruncați în confuzie, patru sute de preoți pentru Baal și patru sute pentru Aștarot.

Miruna cunoștea istoria și religia canaaniților, citise din revistele de arheologie textele descoperite, se gândise cu dezgust la practicarea prostituției sacre ca ritualuri de fertilitate, apoi la acte sexuale cu animale, sigur, canaaniții aveau practici scabroase încât textele descoperite nici nu au putut fi redată în întregime în anumite reviste.

10. Era vineri spre orele amiezii când s-au zărit înălțimile Ierusalimului. Căldura ajunsese insuportabilă. O fierbințeală lipicioasă, care îngreuna respirația, fiecare inspirație necesita efort. Tricoul se lipise de spatele și abdomenul Mirunei. Trecuseră printre grădini luxuriante, florile atârnav până la stradă în ghirlande, oriunde priveai era o risipă de culoare și vegetație, toropite în căldura începutului de vară. În curând soarele va pârjoli câmpurile, doar grădinile vor rezista razelor dogorătoare.

Miruna, cu ochii rotunzi de curiozitate, adulmeca mirosurile, deschise geamul portierei, renunțând la aerul condiționat, acceptând o călătorie sufocantă, numai ca să fie mai aproape de minunatul pământ. Iacob a fost nevoit să oprească de câteva ori ca ea să culeagă câte o floare pe care n-o mai văzuse, odată să privească marea în întinderea-i albastră. Nu putuseră opri mai des, deoarece Iacob se grăbea să ajungă la timp acasă pentru a aștepta pregătit apusul soarelui pentru ziua de Șabat.

El ar fi vrut să stea de vorbă cu ea despre descoperirea din ziua precedentă, dar Miruna era atât de preocupată în a absorbi fiecare imagine și trăire, încât nu cuteză să-i tulbure bucuria.

Într-un sfârșit scoase mărgeluța din buzunarul de la piept, i-o întinse spunându-i:

– E a ta, tu trebuie s-o păstrezi, n-am nici un drept asupra ei.

Ea luă mărgeluța și uită imediat de toată frumusețea de afară. Zâmbea cu timiditate, în timp ce o ținea în palma stângă:

– Mai sunt acolo o mulțime, dar n-am avut timp să le caut. Dacă aş sta puțin singură în groapă, cred că aş reuși să-mi amintesc unde s-au împrăștiat celelalte. Și dacă mi-ai da o foaie de hârtie cred că aş putea desena o parte dintre clădiri în forma lor originală, dar pentru asta nu aş avea nici o dovadă științifică, mai bine renunț ...

Iacob dorea nespus s-o întrebe de unde avea această intuiție, dar îi era frică să nu i se răspundă evaziv, așa că îi atrase doar atenția:

– Știi, cred că dacă vor fi descoperite mărgelele, ele aparțin muzeului din Hațor, nu avem voie să le luăm.

– Trebuie s-o dau înapoi și pe aceasta? întrebă ea cu părere de rău.

– Cred că da, dar eu nu am să spun nimic, hotărârea e a ta, aceasta va fi taina noastră. Eu însă nu înțeleg cum ai reușit să afli lucrurile acestea?

– Nici eu nu înțeleg. A fost prima dată când am văzut ceva concret, care să nu fi fost imaginația mea. Dacă n-aș fi găsit-o, aş fi crezut că e un joc al minții mele.

– Ți s-a mai întâmplat?

– Da, dar îți spun, credeam că era ca un joc și-l stopam. Acum nu mai sunt sigură. Pământul acesta mi-a deschis o ușă. Cred că n-am voie să refuz să intru.

– Nu, pământul nu vorbește. Pământul e doar tăcere, dar vocea e a lui Yahvé. Yahvé descoperă trecutul doar fiilor săi.

– Profeții au văzut viitorul, mie de ce să mi se deschidă o ușă spre trecut?

– Cine vede trecutul sau viitorul, e același lucru. Timpul lui Yahvé nu cunoaște trecerea. El trăiește toate dimensiunile de timp concomitent. Pe cine îl scoate El din timpul oamenilor ca să-i descopere timpul divin, acela devine un *hōzeh*. Să vezi nevăzutul, atunci ești un adevărat *hōzeh*.

– Adică un văzător?

– Da, Văzătorii domină timpul – dușmanul omului. Nu Satan e dușmanul principal al omului, el însuși a devenit rob prin faptul că a vrut să devină autonom. Yahvé l-a inclus în trecere. Timpul, mai devreme sau mai târziu, îl va devora și pe el.

– De ce ar vrea Yahvé al tău să-mi arate nevăzutul? În ochii tăi eu sunt un *goim*, o păgână, care nu aparține poporului ales. N-ar fi avut destui fii pe acest pământ?

– El a ales și goimii pentru a le transmite *dabar*, cuvântul său. Rahav a fost canaanită, iar Rut, străbunica regelui David, a fost moabită.

– Dar Yahvé nu folosește păcătoși pentru a-i face vizionari. Eu sunt doar o păcătoasă căreia îi e greu să spere în neprihănire, sunt prea departe de ea.

– El îi poate converti pe păcătoși. Dacă el vrea ca cineva să fie *naghid*, nu te poți împotrivi.

– Ce înseamnă *naghid*?

– Înseamnă trimis, sol, cel care are de transmis vești.

Erau într-un sat la aproximativ trei kilometri de oraș când mașina opri în fața unei case albe, o clădire foarte frumoasă, cu flori pe terase.

– Satul se numește Azariyeh. Aici locuiesc prietenii despre care îți vorbeam, dar ei sunt plecați la Budapesta, la rude. Vei locui singură, îți găsești tot ce ai nevoie. Eu nu voi

veni la tine decât mâine, după apusul soarelui, pentru că de o vreme am renunțat să circul cu mașina în Șabat. Dacă vrei, mâine noapte mergem să vezi orașul. Hai să-ți arăt casa, uite aici e ascunsă cheia.

După un sfert de oră Iacob îi lăsa cheia și plecă grăbit. Fata a rămas singură.

Casa era albă, cu scări circulare, flori pe terase și un acoperiș plat de unde se vedea o parte a orașului. Cupola Moscheii lui Omar scânteia în aur, amintind vechiul templu, a cărui distrugere a lăsat un popor orfan și rătăcitor. Miruna își aminti cuvântul: voi sunteți templul Spiritului Sfânt, împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru, – și nu mai simți frustrarea ce sta să se cuibărească, realizând recuperarea divină.

Orașul întreg părea alb ca o mireasă, iar când soarele dispăru privirilor fetei, ea descoperi cupola scânteietoare care deveni un soare ce creștea inundând orașul de var. Casele, sub strălucirea lui, începeau să se topească asemenea bucăților uriașe de unt; într-o țară promisă, în care curge lapte și miere, untul și soarele se amestecau.

Miruna era conștientă că se deschide iarăși o ușă către alte vremi și nu mai făcu nici un gest pentru a opri ceea ce urma să vadă, hotărî să fie atentă până la capăt. Se bucură că până a doua zi după amiază n-o va deranja nimeni, Ierusalimul era scufundat în odihna Șabatului. Nu circulau mașini, nu se auzeau sirene, tumultul a dispărut. Se înfioră de atâta pace, în timp ce clădirile moderne dispăreau ca scurse în pământ. Nu-i era teamă.

Doar soarele acela urca mereu până se desprinsese de clădire, și-n locul moscheii se vedeau coloanele templului și alături un turn bastion – fortăreața Antonia, gândi ea, apoi

văzu zidurile masive ce înconjurau orașul, dar imaginile nu erau foarte clare. Privi în jur să vadă oameni. Nu era nimeni, era liniște deplină, poate era prea devreme, sau poate nu i se permitea să vadă oamenii. Nu părea să aibă nici o legătură cu Hațorul, oare ce ar trebui să descopere aici?

Partea a II-a
IERUSALIMUL TELURIC

11. Satul avea casele îngrămădite una într-alta, case simple, doar una era mai răsărită, construită din piatră și vopsită în var alb. Acea avea curte mare, grădină, grajduri pentru animale.

Răsărea soarele și iarba udă descoperea urmele pașilor cuiva prin grădina de curmală din spatele casei cu terasă. Se vedea o căruie proaspătă printre pomi, o umbră jucăușă se desprinsese din spatele unui gard și, cu cât se apropia, cu atât devenea mai concretă în înfățișare; când ajunsese la ușa de la intrare, trupul și figura ei apărură pe de-a-ntregul: era o fată, o adolescentă sprintară. Trecu de grajdul în care stăpânul ținea asinul preferat, cel pe care călărea când se suia la Ierusalaim, să se închine la Templu, sau la o nouă întrunire a Sanhedrinului, dar de când li s-a luat dreptul de a decide privind condamnarea la moarte, era ca și cum toiagul de cârmuire din Israel ar fi fost furat. Asta s-a întâmplat când Arhelau, fiul lui Irod cel Mare, a fost detronat, iar conducerea Iudeii a trecut în mâna guvernatorilor romani. Stăpânul urcă să afle noutățile după fiecare întrunire a mai marilor: saducheii și fariseii, el însuși fiind un fariseu din gruparea cea mai îngustă, dar bătrânii oftău: știau că profeția spusese că nu va trece toiagul de cârmuire din Iudea până va veni Șilo, iar izbăvirea pare că întârzie. De fapt toate s-au întors cu susul în jos în țară. Fata știe toate acestea de la stăpân, de la bunul Shimon pe care îl asculta vorbind adesea cu fratele ei mai mare. Acum ajunse

la ușă și o încercă fără să bată, găsim-o deschisă, așa cum spusese el.

Din grajdul asinului un băiat tânăr o urmărea cu ciudă cum dispare în casă, apoi ieși trântind ușa și se îndreptă spre curtea din spate, curtea servitorilor, acolo unde o femeie – mama lui – cocea pâine într-un cuptor.

– Iar a venit. A intrat în casă și cine știe când o s-o pot vedea. Ai fost la fratele ei să mi-o pețezi?

– Natan, e prea tânără. Nu e de măritat. Nu știe face nimic pentru a ține o gospodărie. E încă un copil, iar ție îți trebuie o femeie puternică și sănătoasă. Nu te mai gândi la Miriam. Sora ei, Marta, e mult mai potrivită.

– Mamă, amândoi muncim pentru Shimon de când tata e bolnav, dar aș vrea să muncesc pentru familia mea, iar familia mea vreau să fie ea.

– Bine, o să vorbesc cu fratele ei, dar am auzit că și fiul lui Caleb a trimis-o pe mamă-sa în pețit și i s-a răspuns că nu se cade s-o mărite pe ea înaintea surorii ei. După părerea mea, Marta, sora ei, e mult mai potrivită pentru o căsătorie. De când au rămas orfani ea ține casa în picioare cu hărnicia ei și totul strălucește de curățenie, am văzut-o cum țese, cum coase. E cumpătată și vorbește puțin. Nu știu de ce Shimon n-o cheamă pe ea să-i deretice, ci pe nepricepută.

– Nu, nu-mi place de Marta, e aspră la vorbă și pretențioasă. Fetele la fântână fug din calea ei, tot timpul le critică sau le dăscălește. O fi harnică, dar e invidioasă, și Natan plecă după ce mama lui îi dădu o pâine caldă.

Miriam intră sfioasă în casă. Știa ce are de făcut. Era mulțumită că a reușit să se trezească înaintea celorlalți de-acasă, așa a scăpat de ironiile soră-si. O aprecia pe Marta, îi era ca o mamă, se îngrijise de ea ani în șir, dar era extrem

de grijulie, de organizată, o îndurera cu criticismul ei privind viața nedisciplinată pe care o ducea, trăind după cheful de moment, veselă în exces, prea vorbăreată și deschisă față de străini, intra în vorbă cu bărbații – ceea ce era necuviincios pentru o fecioară. Fratele lor muncea la câmp, lucrul de acasă era lăsat pe seama celei mari și adesea se auzea strigându-se după Miriam: leneșo, zvăpăiată, nu ești bună de nimic, numai s-alergi nebunatică prin grădini.

Visătoare, accepta statutul de orfană fără multă durere, deși îi era dor de îmbrățișarea părinților, pe care abia și-i mai amintea. De la moartea mamei n-a mai fost îmbrățișată de nimeni, singurele atingeri erau împletirea părului de sora mai mare, ajustarea rochiei, când, din neglijență, era boțită sau răsucită.

Miriam avea ochii de culoarea alunei, un brun deschis, luminos, pe o piele creolă. Părul negru, numai cârlionți grei, era neastâmpărat chiar și atunci când era împletit în cozi groase cât antebrațul. Ei îi plăcea să-l poarte despletit, să-i zboare pe umeri și pe spate, dar sora ei o obliga – sub semnul necuviinței – să-și domolească zburdălnicia, adesea îi acoperea capul cu mahramă, învățând-o să meargă cu pași mărunți, ochii plecați și gesturi cumpătate, în semn de sfiiciune. Miriam gândi că sora ei e invidioasă pe părul ei bogat, de aceea o pune să-l ascundă, deși încă nu era căsătorită ca să fie obligată să poarte *mitpahat*, vâlul pentru femei. Deja au fost semne de la băieții din sat care ar fi vrut s-o ia de soție, așa tânără cum e, dar nu se cădea să se mărite cea mică înaintea celei mari. Poate teama surorii ei de a rămâne fată bătrână o făcea atât de urâcioasă. Miriam aștepta cu nerăbdare să plece de acasă definitiv.

Bucuria cea mai mare o simțea atunci când avea ceva treabă în casa cea mare. În ultimul timp era chemată tot mai des acolo. S-ar fi dus sora ei, căci era mai harnică și mai îndemânată, dar Shimon trimitea vorbă care să fie chemată. Nu avea lucruri prea grele de făcut, în casa aceea era cine să facă treaba. Lui Shimon îi murise nevasta, era un bărbat trecut de floarea vârstei, era foarte prețuit în sat, nu doar pentru bogăție, deși e lucru de știut: bogăția e binecuvântare, sărăcia – blestem, iar pe cine îl iubește Yahvé, pe acela îl umple de bogății, sănătate și viață lungă: așa promisese și împăratului Solomon. Dar Shimon era respectat pentru că era fariseu (o grupare dintre cei foarte religioși, separați de societatea laică), iar fariseii – se știe – sunt neprihăniți. Ei cunosc Legea lui Yahvé și-i învață pe cei neștiutori să păstreze căile curăției, pentru a nu se întina în așteptarea eliberării promise. De întinat nu e greu: sunt străini la tot pasul, țara e plină de soldați romani, ei sunt mai de disprețuit decât câinii morți, de hoitul cărora n-ai voie să te atingi pentru că vei fi necurat până seara. Cu păgânii – *goimii* – ai voie să ai doar relații de afaceri, dar fariseii n-au ce afaceri să facă cu niște soldățoi romani, neciopliți și grosolani. Dacă ar fi fost babilonieni, egipteni sau măcar greci, ar fi fost altceva ... Shimon știe atâtea rugăciuni, întotdeauna o rostea pe cea potrivită, cu *filacteriile* legate la locul lor – niște cutiuțe în care e pusă o copie sfântă a legii, care se leagă cu niște curele brodate pe frunte sau pe mână. Ea, fata, n-are voie nici măcar să le atingă. Fariseul le sărută de câte ori le folosește. Nu e voie să facă nimeni gălăgie în zori de zi, atunci când se îngână ziua cu noaptea, mai bine spus când poți deosebi o oaie de capră, sau câinele de lup – acela e momentul să te rogi – spuse Shimon. El este

binecuvântatul cerului, pe când ea este doar o fată simplă care nu va ajunge niciodată la puritatea cerută de ritual. Dacă stă în preajma lui poate va învăța și ea curăția, iar bărbatul ei, când va veni vremea să se mărite (de s-ar mărita odată sora ei) o va învăța și pe ea să se roage. Săptămâna viitoare nu va putea veni să-și facă lucrul în casa lui Shimon (să nu uite cumva să-l anunțe din timp) pentru că vor fi zilele lunare ale necurăției ei, iar Shimon i-a atras atenția ca atunci să nu-i păsească în casă ca să nu-l spurce, știind că pe orice lucru se va așeza ea va deveni necurat, întinând pe oricine va folosi obiectul respectiv. Shimon e foarte grijuliu, este de admirat cu câtă perseverență se pregătește pentru împărăția cea nouă, când va veni Liberatorul.

12. Fariseul își termină rugăciunile, tocmai desprinsese *filacteriile* de la mână când auzi vocea fetei cântând încetisor în timp ce scotea pânzeturile din lada cea mare, lada de zestre a nevestei lui. Trase puțin de o perdea s-o vadă mai bine. Miriam își despletise părul și proba vălurile moartei înfășurându-le pe sub păr cu dibăcie. Când îi plăcea vreuna se învârtea dansând în jurul grămezii; atunci cânta încetisor un cântec săltăreț de copii. Bărbatul zâmbi cu îngăduință văzându-i bucuria, o lăsă minute în șir să-și continue joaca, apoi, când o văzu cu un vâl roșu pe care soția lui nu-l purtase niciodată, ieși din ascunzătoare controlându-și cu demnitate bucuria ce o simțea în prezența fetei:

– Dacă îți place, ți-o dăruiesc ție, spuse cu emfază. Pe aceea n-am s-o vând, le voi da doar pe celelalte negustorului care va veni după amiază. Nu-i așa că-ți place? Întrebă el în timp ce se îndreptă spre fată pășind tot mai aproape.

– Iartă-mă dacă am făcut ceva necuviincios încercându-le, spuse ea îmbujorându-se de sfiiciune, știind că a fost urmărită în joaca ei. Sunt frumoase toate, am să le pun la loc, și cu un gest scurt și-o trase de pe cap, împăturind-o.

– Poți s-o păstrezi, să zicem că e plata pentru ziua de muncă de azi, mai am să-ți dau și alte treburi de făcut, spuse el repede, ca fata să nu refuze. Și am și pentru mâine, cred că pentru toată săptămâna. După pânzeturi trebuie să cureți și hainele pe care urmează să le dau negustorului – și cu fiecare propoziție spusă Shimon se lipea tot mai mult de ea,

degetele se jucau în părul lung, inelat, iar cealaltă mână îi strângea umărul. Miriam nu avea curajul nici să respire, nu știa dacă să se mire, sau să se bucure de apropierea acestui om bun și sfânt. Pentru prima dată îi trecu prin cap că ar vrea să fie soția lui, chiar dacă el e aproape bătrân, ea îl iubește mai mult ca pe fratele și sora ei, îl iubește aproape ca pe tatăl ei neținut minte, dar idolatrizat.

Câteva broboane de sudoare apărură pe fruntea fariseului, fața îi era încordată și o mare luptă se dădea în mintea lui, în trupul lui, cu mâinile lui. Ea zâmbea încrezătoare și gata de dăruire.

– Ce vrei să-ți cumpăr de la negustorul care va veni, mica mea *talit*? Întrebă el cu vocea răgușită.

Când ea auzi cuvântul de alint *talit*, ceea ce însemna mieușea, folosit doar de mama ei, care o striga întotdeauna așa, fără să-i mai spună pe nume, cu o mare emoție în piept îi luă mâna și o sărută cu recunoștință, șoptind:

– Ce aș putea să vreau? Sunt așa de fericită în casa asta, cu tine.

– Am să-ți cumpăr ceva ce place tuturor femeilor, spuse el. Acum și tu ești femeie. Apoi se aplecă spre maldărul de pânzeturi, luă un vâl albastru și-i spuse să-l ducă în dar sorei ei, Marta. Chibzui că dacă fata se va duce cu cadouri acasă (și bineînțeles în naivitatea ei încrezătoare le va arăta fericită familiei) cei de acasă vor întrezări gândurile lui. Mai bine să fie atent cu toată lumea. Ei nu-i putea cere să țină secret, nu ar înțelege nevoia tăinuirii.

Fariseul ieși din casă convins mai mult decât în zilele trecute că a dat în mintea adolescenților, atât de mult o dorește pe fata cu ochi de alună și părul ca astrahanul. Ceru să i se înhame asinul și, înainte de a porni la drum, rosti o

rugăciune de purificare pentru gândul necurat, apoi mai rosti și rugăciunea călătorului cerând lui Adonai binecuvântarea întoarcerii în pace.

Când Shimon se întoarse înspre seară cu un negustor străin cu care vorbea o limbă pe care Miriam n-o înțelegea, ea tocmai se pregătea de plecare. Stătu la taifas puțin cu mama lui Natan, deși Shimon ar fi vrut ca ea să nu pălăvrăgească atât de mult cu servitorii, însă nu putea să-i explice fetei de ce prezența ei însemna altceva decât a celorlalți, plătiți cu ziua pentru munca depusă. Avea pe cap *mitpalatul* roșu, iar Shimon văzând-o simți iar nevoia de a o atinge, dar intră făcând doar un semn femeii în vârstă să-i fie musafirul servit în casa lui. Femeia fugi să pregătească tăvile cu mâncare, în timp ce Natan lega asinii și căra bagajele în casă. Străinul nu va dormi în casa fariseului, după încheierea afacerilor, oricât va fi de târziu, va pleca.

Miriam parcurse în fugă distanța până la casa lor simplă, dar spațioasă. Fratele lor ajunsese acasă și-și așeza uneltele de lucru lângă grajdul caprelor. El observă bucuria ei și noul vâl, dar abia în timpul cinei află detalii despre ziua ce-a trecut. Marta primise cadoul cu o rezervă de suspiciune, era hotărâtă să-l întâlnească pe fariseu și să-i mulțumească în mod personal pentru darul nemeritat. Când Miriam trecu în odaia alăturată să pregătească așternuturile de noapte, Marta își întreabă fratele:

– Crezi că Shimon a vrut să dea ceva de înțeles cu aceste cadouri?

– Și eu m-am gândit la asta. Poate așteaptă căsătoria ta, sau să mai crească Miriam și apoi s-o ceară de nevastă. Nu e așa bătrân să nu se poată însura. E un om sfânt.

– Da, e cel mai prețuit om din câți cunosc, zise Marta în timp ce o durere ca un cuțit îi stătea în coșul pieptului. Sperase ca Shimon s-o dorească pe ea, oricum, atitudinea ei responsabilă, spiritul demn, hărnicia și maturitatea ei erau mult mai potrivite cu statutul de nevastă de fariseu, decât nepriceputa cea mică, dar iată, omul iubit de ea o preferă pe cealaltă. Oare nu există nici un bărbat care s-o scape de rușinea nemăritişului? Rămase multă vreme trează, apăsată de o mare tristețe în suflet.

13. Shimon cumpără în seara aceea ceva fetei, fără mari negocieri cu străinul, deși pentru celelalte obiecte se târguiseră amândoi, cu o artă înăscută și îndelung gustată. La plecarea negustorului fiecare era pe deplin satisfăcut și cu promisiunea continuării afacerilor.

A doua zi, fariseul așteaptă momentul prielnic pentru a rămâne singur cu fata; în orele după amiezii, când toți servitorii știau că se odihnește în camerele dinăuntru, o chemă pe Miriam. Îi trase încetișor vălul cel roșu de pe cap și îi despleti cu mâinile lui părul în timp ce o alinta vorbindu-i despre cadoul ce-l va primi; fiecare propoziție începea cu „talit a mea”. Miriam nu simțise niciodată atâta căldură sufletească și grijă duioasă pentru persoana ei. Ajunse ca la fiecare rostire de alint să-i sărute mâna, pe când el îi săruta şuvițele părului, fruntea. Atunci scoase dintr-un buzunar ascuns o mică, foarte mică sticlă din ceramică acoperită cu hârtie cerată și legată cu o sforică roșie petrecută de multe ori în jurul gâtului sticlei. Era atât de mititică încât se pierdea în pumnul lui și reapărea când ea trebuia să-i desfacă degetele.

Miriam realizează intimitatea jocului și dădu semne de retragere, îl privi grav în ochi întrebându-l dacă nu a devenit necuviincioasă față de un om serios, ba chiar sfânt, dar el sparse atunci cu un deget hârtia cerată și imediat se simți un miros de parfum nemaîntâlnit. Cu solemnitate o trase lângă el și-i turnă cele trei picături pe frunte, capul fiind dat pe spate în încordarea gâtului, picăturile se

scurseră încet spre tâmpile, apoi se pierdură printre inelele negre de păr. Miriam înțelese cât de special este acest cadou, că acele câteva picături risipite pe trupul ei erau semnul unei legături speciale. Toată sfiiciunea ei se topi și-l îmbrățișă cu putere, ca un copil care și-a primit cadoul neașteptat, dar sperat în taină. Înțelese că el vrea să fie a lui. Sigur că o să fie toată viața a lui. Făcu iar bilanțul: da, acum îl iubea chiar mai mult decât îl iubea pe tatăl ei abia ținut minte. Iar el îi șoptea:

– Ești talit a mea. Numai a mea.

În după amiaza aceea, în camerele umbroase dinăuntru casei de piatră, Miriam își pierdu virginitatea. Era neștiutoare și fericită gândind că va fi soția fariseului.

14. Mama lui Natan bătu la ușă tocmai când Marta strânsese ștergarele din zestrea ei, scuturate pentru a fi îndepărtate eventualele molii. Fratele ei promisese că se va întoarce curând pentru pregătirea uneltelor, a doua zi urma să înceapă secerișul. Femeile vorbiră de una, de alta, până intra bărbatul în casă. Femeia veni s-o ceară pe Miriam de soție fiului său Natan. Fratele mai mare, responsabil ca un tată, explică exact ca în alte dăți că Marta va fi cea care se va căsători prima. Însă pentru întâia dată, fata mai mare obiectă, cerând să nu se ia în considerare acest obicei, cine știe când îi va veni ei norocul, de ce să pună piedici surorii ei, știindu-se că sunt orfane cei din sat ar ierta trecerea peste aceasta.

În sinea sa, Marta ar fi dorit s-o îndepărteze pe Miriam de fariseu, ori căsătoria ei cu Natan era un mijloc neașteptat. Până la urmă fratele lui promise că va lua referințe despre Natan tocmai de la stăpânul acestuia, amânând o promisiune certă. În sinea lui, el spera ca discuția despre căsătoria surorii lui, pețită tot mai des, să-l provoace pe Shimon să o ceară el pentru a nu o pierde. Poate că fariseul amână din respect pentru dreptul Martei de a se căsători prima, dar cu această ocazie va avea șansa să-i explice și lui că fetele, orfane fiind, pot trece mai ușor peste cutumele societății, fără dezaprobarea celorlalți. Și apoi, oamenii satului nu au neobrăzarea să judece un fariseu, faptele lui sunt deasupra obișnuințelor sătești, el e

unul dintre călăuzitorii neamului învățând pe alții Legea sfântă a lui Moșe.

În acea zi, când Miriam se întoarse, mirosul de parfum inundă întreaga casă. Vorbi despre dar celor de-acasă, dar restul întâmplării îl păstră în taină, din instinct, convinsă de minunea ce-o să aibă loc cât de curând. Fratele mai mare se convinse mai mult că Shimon are gânduri serioase.

15. Legea lui Moșe spune că, dacă o fecioară este dezvirginată de un bărbat, acela trebuie s-o ia de nevastă, iar Miriam știa că urmează nunta, data e doar o chestiune de timp. Când Marta o informă despre cererea mamei lui Natan, ea nu îi spuse sorei ei despre siguranța că Shimon o va lua de soție, dar nu se sperie că s-ar putea întâmpla altfel. Ridică din umeri, ceea ce o liniștește pe Marta.

Fratele fetelor făcu o vizită fariseului cu gândul de-a afla intențiile lui, dar vorbi despre eventuala căsătorie a fetei cu Natan. Shimon îl convinse că nu e potrivit să neglijeze obiceiurile, el ca fariseu nu poate decât să sublinieze forța datinilor, care fac puterea unui popor. Că înțeleptul Solomon a spus că toate își au vremea lor, iar acum e vremea Martei, iar căsătoria celei mici nu va aștepta mult după ce va găsi Marta un soț potrivit dintre fiii lui Israel. Și încheie cu: „Adonai s-o facă pe Marta o mamă binecuvântată în Israel”.

După aceste cuvinte Miriam înțelese că Shimon nu se grăbește s-o ia în căsătorie din respect pentru datini; Marta a înțeles că mai poate spera la Shimon; fratele lor a înțeles că fariseul o va lua pe Miriam de soție, dar numai prin respectarea obiceiurilor, nicidecum nu poate fi de acord un om al sfintelor legi cu neglijarea lor. Mama lui Natan a fost informată că Miriam încă nu e de măritat, așa că Natan continua s-o urmărească așteptând cu ciudă căsătoria celei mari.

16. Doar Shimon a avut de câștigat după respectiva discuție, pentru că a reușit să oprească orice schimbare, iar lui situația de moment îi era cea mai convenabilă (în sinea sa se feliită pentru cât de înțelept îi poate manipula pe oameni în folosul său, convingându-i, de fapt, de intențiile lui sfinte și altruiste). Se liniști cu următoarea reflecție: cât de ignorant este poporul acesta în cunoașterea Legii și cât de repede renunță la datini; cum să placă lui Adonai?

Miriam venea zilnic în casa lui Shimon. Fariseul îi oferea cadouri, iar ea nu se sfia să le arate acasă, ba chiar și printre vecini era bănuir norocul ce-a dat peste fată. Necazul căzu asupra lui Natan, care observă bucuria fetei în preajma bărbatului, mai nou siguranța ei – atitudine ce trăda intimitate – născu gelozia ce străpunse vânjos dinlăuntru argatului, ca un pumnal roman. Acum n-o mai urmărea pe fată din dragoste, ci cu bănuială. În scurt timp în sat se vorbea despre legătura lor. Fiecare propoziție rostită ca bârfă lovea în fată, în cinstea ei, în forța ei de seducție, nimeni nu-l blama pe sfânt. Ea era considerată cea vinovată pentru păcatul fariseului, om credincios, care postea de trei ori pe săptămână, rostea rugăciuni lungi în văzul tuturor, împărțea pomană săracilor, sfătuia întreg satul în Legea lui Moșe, explicându-le interdicțiile și pedepsele în cazul nerespectării, pe când fata aceea orfană, fără nici o rușine, l-a ademenit în păcat, poate că blestemul lui Elohim o să cadă peste omul sfânt, poate și peste săteni ... povesteau femeile la fântână, punându-și mâna la gură, speriate.

17. Într-o seară târzie, după câteva săptămâni, când Miriam ieșise abătută de la Shimon pe cărarea din spate, din întunecimea trunchiului unui curmal, îi sări în față Natan. Nu se văzuseră de mult timp, Miriam nu mai mergea prin sat, nici la fântână, voioșia ei se ofilea între cele două case, casa fratelui mai mare și casa fariseului. N-o mai bucurau nici cadourile, nici îmbrățișările lui Shimon; în ultimul timp el nu-i dădea voie să vorbească despre bârfa sătenilor, prea se simțeau mânjiți, iar fata începea să creadă că nuntă nu va mai putea fi, ea nu mai era neprihănită și nu mai avea voie să poarte semnele de curăție, iar un învățător al legii nu se căsătorea cu o fată necinstită.

– De ce nu-l părăsești pe Shimon și să vii cu mine? întrebă Natan ținându-i puternic umerii între mâini. Vom fugi la Susa. Acolo este o sinagogă, sunt mulți evrei, nimeni n-o să știe cine suntem. Blestematul acesta nu te vrea de nevastă.

Ea-i puse mâna la gură atunci când rosti cuvântul blestemat. Nu-l mai iubea pe Shimon, e clar că o păcălise, dar încă avea respect pentru sfințenia lui. Într-adevăr, n-ar fi trebuit să-l mânjească.

– Nu vorbi așa, nu-i el de vină.

– Ba el este, toți spun că tu l-ai ademenit, dar eu i-am văzut ochii de vulpoi bătrân. Părăsește-l, vino cu mine! Vei fi soția mea, visez la asta de când am fost copil – continua el s-o convingă.

– Natan, n-ai ce face cu mine, eu nu mai vreau decât să fi murit, ca părinții mei – izbucni fata în plâns.

– Miriam, putem fugi chiar mâine, spuse pătimaș băiatul, tulburat de plânsul ei. Va veni iar străinul negustor la Shimon și caravana merge spre Susa, m-am interesat. Mergem cu ei.

Miriam simți strânsoarea sub mâinile lui de tânăr vânos, îi simțea răsuflarea aproape și ochii atât de hotărâți în expresia lor, privi printre genele plânse fața aspră în lupta cu dorința de a o convinge. Îl cunoștea blând și nu hotărât, un copil ce o urmărea curios în a o atrage la joacă, și iată, un bărbat gata să-i schimbe viața. Îi atinse fața aspră zâmbind amintirilor din copilărie.

El consideră gestul ei ca un răspuns afirmativ și o cuprinse în brațe cu sălbăticie, o sărută stângaci, dar posesiv, ea-i simți haina udă de transpirație, apoi la fel de neașteptat o părăsi spunându-i în fugă că mâine vor pune la punct detaliile.

Ce să facă?

În sat nu mai putea rămâne, acasă abia dacă se scotea o vorbă în prezența ei. Ce contează că e Shimon fariseul sau Natan, argatul, dacă unul i-a furat viața, celălalt ce i-ar mai putea lua? Se hotărî să plece.

În noaptea următoare, o femeie veselă, cu bucle negre și vâl roșu, însoțind un bărbat tânăr, cu boccele nu prea grele, s-au alăturat convoiului ce cobora prin Iudeea, Samaria, trecea prin Gaileea, apoi pe Drumul Negustorilor o luau spre soare răsare, spre Persia.

18. În săptămâna aceea Shimon știu că l-a ajuns blestemul. Își înșeuă singur asinul cu care într-o dimineață a intrat în Ierusalim. S-a arătat preoților doctori la templu, apoi a fost chemat Marele Preot, care a confirmat bănuiala celorlalți. Pentru ca nu cumva să se comită o greșeală și pentru că așa era prescripția Torei, l-au izolat de societate, închizându-l într-o cameră a templului, din catul de jos, spre a se verifica diagnosticul. După șapte zile de chin, singurătate și luptă sufletească ușa s-a deschis, iar Marele Preot s-a tras în spate îngrozit: lepra atacase și fruntea și obraji. Fără nici o îndoială, Shimon își va petrece restul vieții în Valea Leproșilor, departe de oamenii sănătoși, îndurând blestemele tuturor, ca cel mai ordinar păcătos.

Se întoarce acasă noaptea târziu, să nu fie văzut de oameni, legea îl obliga să-și strige necurăția de departe, pentru a nu fi contaminați și alții. Se hotărî ca, în următoarea noapte, să dispară pentru totdeauna din sat.

Când ajunsese acasă îi deschise poarta fugarul Natan, trase asinul de căpăstru și, când stăpânul coborî, i se aruncă la picioare cerându-i iertare cu plânset. Fariseul consideră că e un semn bun, după atâtea semne rele și nenorociri:

– Am greșit stăpâne, primește-mă înapoi, voi lucra mai mult ca înainte. Am greșit plecând cu fata aia, stricată blestemată – își plângea el iubirea neîmplinită. N-a mai vrut să vină cu mine la Susa, așa cum am pornit, a rămas în Magdala. Când am ajuns acolo a fugit de mine – sughița Natan mai departe. Am vrut să-mi fie nevastă, am vrut s-o

iubesc, dar era cu gândul numai la fugă, nu credea că am s-o iau de nevastă, credea că vreau doar ... știi, stăpâne, am fost cu ea, e prima femeie cu care am fost și-am vrut s-o iau, dar a fugit, iartă-mă, stăpâne.

Shimon zâmbi cu satisfacție, întunericul îi acoperi sclipirea răutăcioasă și fără nici un cuvânt, îl ascultă mai departe. Bănuise că au fugit împreună, mama băiatului i-a mărturisit plângând și anunțând că dacă o va găsi pe stricata aia o s-o ducă în fața bătrânilor să fie ucisă cu pietre pentru că i-a ademenit băiatul, singurul ei băiat, harnic și cuminte. Parcă ar fi un șarpe, câți bărbați din sat se gândesc la ea.

– Diavolița – rosti Shimon printre dinți, a adus blestemul cerului.

Natan nu înțelese decât că este iertat.

A doua zi fariseul porunci să i se facă bagajul – haine și merinde, ca pentru un drum lung, apoi spre apus porunci să fie chemată Marta. De la dispariția surorii celei mici nu s-a mai întâlnit cu familia ei. Marta veni în goană, dar o opri la o oarecare distanță și-i vorbi amănunțit despre pedeapsa cerească ce l-a atins. Cum auzi, Marta se prăbuși hohotind și smulgându-și părul. După plecarea celei mici nu mai vedea nici o piedică în căsătoria ei cu fariseul, abia acum înțelese că lucrurile au ajuns pe un făgaș ireversibil: niciodată, dar niciodată nu va mai fi bine. Bărbatul îi privi agonia vreme lungă, până femeia se liniști ostenită de atâta bocet. Profund tulburat de viitorul groaznic care îl aștepta: descompunerea trupului, duhoarea închipuită a unui hoit ambulant, se așează și el frânt sub povara acestor imagini. Afară se lăsa un întuneric gros, dar Shimon refuză lumina.

– Vei veni lunar să-mi aduci merinde. Vorbea cu voce joasă, îmbătrânită de pe-o zi pe alta: Valea Leproșilor e departe, dar vei avea unul dintre asinii mei. După ce plec, adu preotul să facă ritualul de curățire a casei. Nu cred că o să mă mai întorc vreodată, dar cine știe... De acolo nimeni nu se întoarce.

Când să plece el mai adăugă:

– Ea – nu-i rosti numele, e în Magdala.

– De pedeapsă nu poate fugi – șopti Marta cutremurându-se.

– Uneori e atât de aproape, îl mai auzi fata, dar nu înțelege dacă se referă la Miriam sau la pedeapsă, și-l iubi cu inima grea.

19. Se auzeau bătăi puternice. La început păreau că veneau de undeva de departe, dintr-un capăt de tunel; Miruna sări în picioare crezând că trebuie să se pregătească pentru șantier, dar apoi văzu că se afla pe terasa unei case străine, orașul era luminat de becuri puternice, în vecini cineva ciocăni într-un geam. În rest era liniște, în partea aceea a orașului nu circulau nici mașinile. Luna dispăruse în spatele clădirii, în depărtare, timid, se anunța ziua. Fata era stăpânită de un sentiment ciudat de confuzie, parcă ar fi trăit o viață dublă. Tot ceea ce văzuse o inundase de parcă fusese chiar viața ei. Peste confuzie se așează și o imensă oboseală, ca o povară de timp trăit în condensare.

Se târî în dormitor; ajungând până la pat, se căzni să se cațere și se cufundă într-un somn lung și greu.

Se înserase când Iacob o găsi dormind într-un lac de transpirație, zgribulită și adunată într-o poziție chircită.

– Miruna, ești bolnavă? De cât timp dormi, nici măcar nu te-ai schimbat, nu ți-ai despachetat lucrurile?

– Ce faci aici? se trezi ea nedumerită, ai zis că vii doar sâmbătă seara ca să vizităm Ierusalimul, tresări ea căutând în jur pătura și trăgând-o peste corp până la bărbie.

– Este sâmbătă seara! A trecut Șabatul și am venit, dar dacă nu te simți bine nu e nevoie să ieșim, spuse pe o voce care ascundea greu părerea de rău.

– Ba da, mi-e bine, vreau să ieșim, se auzi vocea ei pe un timbru slab, obosit, ca dintr-un vis.

– Ce s-a întâmplat?

– Nu știu, iar am văzut ceva, dar e mult mai complex, poate o să-mi explici tu.

– Ce să-ți explic?

– Ce am văzut. Oricum, se pare că nu mai pot fugi de trecut, mă urmărește, e pe aici pe undeva pe aproape.

– Trecutul e parte din prezent, dimensiunile timpului le purtăm în noi. Nimeni nu poate fugi de el însuși, am încercat și eu cândva, dar degeaba. Însă tu de ce ai căuta să fugi de tine însăși? Mi se părea că te împaci foarte bine cu ceea ce ești, că poți sta față în față cu ceea ce faci, crezi ...

... Ea nu-l mai asculta, privea prin el și ochii îi scânteiau în verde-gălbui. Părul, ud de transpirație, se lipi de tâmpile și ceafă, deși bronzată, pielea îi era palidă. Iacob tăcu privind-o: era ca un copil de care să ai grijă. Deși o cunoștea doar de două săptămâni, prinseră a vorbi, nu atât de multe, pe cât de profunde, dureri și întrebări pe care le dezvălui mai ușor unui străin, a cărui prezență nu te obligă, a cărui cunoaștere poate fi doar un episod trecător și cald. Un om care nu caută să iscodească, să cutureiere pe unde tu nu vrei să intre, ci acceptă și oferă doar atât cât să fie amândurora vindecare. Când oamenii devin prieteni mai apropiați, când legăturile îi leagă unul de altul, încep să creadă că își pot dirija reciproc viața, că au dreptul să comande, să intervină, să rănească...

– Nu cred că putem vizita orașul, ar fi prea obositor mersul lung pe jos, ar fi mai bine să te odihnești, spuse el șoptind. Hai, dormi, și îi aranjă perna ca unui copil.

– Nu mai dorm, ripostă fata cu încăpățănare, fac un duș și va fi bine.

– Atunci vom ieși doar să cinăm împreună, ne vom plimba cu mașina, iar istoria o lăsăm pe mâine. Poate o să-mi povestești ce s-a întâmplat azi.

Iacob reveni peste o oră și-o găsi pregătită, așteptându-l rezemată de ușa întredeschisă a terasei. Era pentru prima oară când fata renunță la tricouri și blugi, era îmbrăcată într-o rochie roșie, simplă, mătăsoasă, care-i acoperea fluid coapsele, lăsând liberi genunchii, fluturând în adierea ce venea de afară. De când o cunoștea pe fată, o descoperea mereu nebănuită și neistovită în a se înnoi, cu o bogăție de apariții uimitoare. Acum nu mai era copilul transpirat din cauza bolii, ci femeia a cărei prezență dă valoare oricărui bărbat. Nu mai era palidă, obrajii îi ardeau, parcă făceau parte din mătasea rochiei. Înainte de a-și potoli uimirea auzi vocea slabă a Mirunei:

– Nu cred că am să rezist unei plimbări, se pare că, într-adevăr, nu mă simt bine.

Așa cum făcea mama lui când era mic, Iacob îi atinse fruntea lipindu-și buzele de ea, ca să simtă temperatura pielii. Ardea! Făcură împreună doi-trei pași sprijinind-o, apoi ea i se prelinse moale în brațe. O duse la spital vorbindu-i tot drumul, dar ea tăcea, era cu adevărat bolnavă.

– Se pare că Ierusalimul, acest oraș purtând în nume-i înțelesul păcii, nu vrea să-mi dea pacea pe care o caut, nu mă lasă să-i pătrund înțelesul – zise ea când ajunseră la spital, dar el știa că Ierusalimul, de multe veacuri, nu mai este un oraș al păcii.

20. – Femeie în alb, de ce mă ții legată aici și nu mă lași să plec? Te-am mai văzut vreodată? Cine ești tu?

– Sunt Ierushalaim, Noul Ierusalim, mireasa lui Yahvé.

– Tu ești Ierusalimul? De ce nu m-ai lăsat să văd casele tale, să pășesc pe străzile tale? Mă ții aici captivă.

– Nu, eu nu sunt Vechiul Ierusalim, cetatea Ierusalimului este în robie. Lanțurile o țin în întuneric, nu eu, ci ea te ține captivă pe tine, nu vrea să-i vezi casele pentru că ai putea vedea Templul, iar ochii tăi nu sunt curați. Timpul ei a trecut, a fost un timp sfânt; acum vremurile dorm până va veni timpul meu. Lumea trăiește coșmarul vremilor.

– Cum pot fi curățiți ochii mei? L-am văzut pe Shimon cuprins de lepră, pe Miriam fugind, am văzut satul lor și zidurile Templului, am văzut și măргеele de os din Hațor.

– Ai măргеaua la tine. E semn că timpul se zvârcolește și vrea să-și dezvăluie finalul. Nu mai ascultă de legile ce apasă omenirea privind dimensiunile trecutului, prezentului și viitorului. Dar ascultă-mă cu atenție: ție ți s-a dat un semn palpabil, măргеaua, pentru că oamenii nu cred dacă nu simt și nu văd, însă va fi singurul semn material, în rest va fi nevoie de credința ta. Oamenii pot cunoaște prin intuiție, prin rațiune sau prin revelație. Ție ți s-a dat ultima cale, dar ochii tăi nu sunt curați pentru că ți-ai înșelat inima.

– Ce-am făcut cu inima mea, Ierushalaim?

– Ai fugit de ea, ai fugit de tine ca să nu stai față în față cu ceea ce ești.

– Dar voiam o viață nouă.

– Nu poți privi viața viitorului fără să o accepți pe cea a trecutului. Viața este un întreg, nu poți nega nici o parte a ei.

– Viața mea trecută mă doare, nu vreau să mă mai gândesc la ea, ripostă Miruna cu amărăciune.

– Trebuie să-i accepți durerea; așa ea va deveni înțelepciune; negând-o nu o ștergi, ci doar neglijezi căile pe care ți le poate deschide. Dacă o refuzi, ea se va răzbuna. Te va rupe în două. Ochiul tău și inima se vor minți reciproc.

– Oh, Ierushalaim, ce să fac ca ochii și inima mea să spună adevărul?

– Întoarce-te în trecutul tău și împacă-te cu tine.

– Mi-e teamă că n-am să mai ies de acolo. O să mă înghită slăbiciunile.

– Dacă ai ieșit o dată, vei găsi drumul și a doua oară. Cărrile nu se șterg, ele se întăresc cu cât sunt mai des umblate. Dacă se întâmplă, totuși, să nu găsești drumul, febra ta va crește.

– Atunci voi muri?

– Vei muri.

Iacob stătu câteva ore lângă ea, dar părea inconștientă. Poate au sedat-o medicamentele, se gândi și nu se alarmă. Reveni a doua zi, dar fata era încă tot inconștientă.

– Vorbește ceva, i-a spus asistenta medicală, dar nu înțeleg limba în care vorbește. Posibil că delirează, pentru că nu-mi răspunde la întrebări și nu reacționează la prezența mea. Febra este tot mare.

Iacob rămase și a doua zi alături de ea câteva ore și se convinge că, într-adevăr, delirează. Singurele cuvinte inteligibile au fost „Ierushalaim”.

21. – Timpul mi-a dezvăluit pe Shimon și pe Miriam doar ca să descopăr asemănarea dintre viața mea și viața lor, nu-i așa?

– Nu Timpul, ci Yahvé ți-a descoperit, pentru că, deși ai ochi murdari, inima ta e într-o căutare sinceră. Yahvé nu lasă pe nimeni să caute degeaba, el deschide porți. Ție ți-a deschis poarta Timpului, ori lucrul acesta e foarte rar.

– Eu sunt Miriam? Retrăiesc viața ei?

– Nu, fiecare își trăiește propria viață, una nu o determină pe cealaltă, dar ție ți s-a descoperit ciclicitatea spiralată a istoriei. Timpul revine, cercurile vieților urcă în spirală spre scopul final, Vremea mea. Oamenii, scenele, măștile se schimbă, rolul rămâne același. Doar învingătorii știu asta.

– De ce nu-ți pot privi fața, deși simt că tu mă privești?

– Nu mă vezi pentru că inima ta încă nu are ochi, iar ochii tăi o mint, ți-am mai spus. Dar acum am venit să te învăț cum trebuie să privești nu înspre mine, ci înapoi. Dacă ți-e frică să-ți privești trăirile în față, pot veni cu tine, de aceea sunt trimisă aici.

– Acum nu mai mi-e teamă, dar aș vrea să fii în preajmă. Totuși, dacă refuz să mă întorc acolo, am să mor, adică o să crească febra?

– Nu, acum mai poți s-alegi. Febra va crește doar dacă nu găsești cărarea înapoi. Însă dacă nu vrei să te întorci și să

rezolvi ceea ce ai stricat, vei trăi în dezbinare cu tine însăși.
Fata tăcea gânditoare.

– Hai, povestește-mi, o îndemnă Ierushalaim, spune-mi despre ceea ce vrei să uiți, apoi se va deschide amintirea și vei putea păși în trecut, în trecutul tău.

Miruna închise ochii și începu să depene, vorbind femeii în alb cu glasul minții, sau poate fără nici un fel de glas...

22. – N-am vrut să mă îndrăgostesc de el. Nu pentru că era mai în vârstă, ci pentru că era preot. Trăia singur, dar era înconjurat de mulți oameni. Îi iubea pe oameni și îl iubea pe Dumnezeu. Își dăruise viața credinței, convins că până la moarte va merge doar pe calea vocației sale, fără să se abată.

Era o zi de iarnă, un ianuarie ploios, mocirlos. Am bătut la ușa lui pentru niște cărți pe care ne-am înțeles să mi le împrumute. De câte ori îl vedeam, o bucurie caldă mă învăluia. Ne plăcea să stăm de vorbă și știam că și el dorea prezența mea. Ne știam prietenia protejată de vocația lui și de teama mea de păcat, învățasem de mică să-l respect pe Dumnezeu.

În dimineața aceea de ianuarie m-a certat, a folosit cuvinte aspre. Eram vinovată pentru o carte pe care n-o dădusem cui ar fi trebuit, iar cearta lui m-a afectat mai mult decât aș fi vrut, mă dureau vorbele grele și nu mi-am putut opri plânsul ce-a izbucnit nechemat. Intuiam că dincolo de ceartă se întâmpla ceva definitiv, ceva într-adevăr tragic. Mi se cutremură ființa:

– Mă iubești, părinte Teofil! – spusei șoptind, cuvinte grele, aproape năprasnice.

Nu-l întrebam, ci am afirmat cu siguranță și cu uimire acea propoziție care devenise în clipele precedente extrem de clară.

A înțeles despre ce fel de iubire vorbesc. Nu era vorba despre iubirea față de aproapele, ci iubirea bărbatului pentru femeie. Unde să fugim să fim departe unul de altul?

Și oare mai doream depărtarea? Propoziția, odată rostită, ne-a plasat definitiv într-o altă sferă a existenței. M-am speriat. Ce-o să fie acum? E interzis să-l iubesc, e interzis să mă iubească. M-am așezat fără putere pe un scaun.

Ne priveam uimiți ca și cum ne-am fi descoperit, acum când căzuse perdeaua tăcerii. Stătea rezemat de fereastră, departe de mine, încerca să amâne pasul spre lumea păcatului, să mai zăbovească în lumea albă a neprihănirii. În spatele lui ploaia se scurgea pe geam, parcă-i curgea pe umeri. Plânsul meu se oprise undeva între pleoape și gene, speriat. Dacă va păși acum, nu va mai putea nega niciodată pasul, totuși se urni spre mine, venea greoi, cu pași nesiguri, cântărind distanța cu nerăbdare și cu părere de rău în același timp. Aș fi vrut să-l opresc! Aș fi vrut să dau timpul înapoi, să înghit propoziția aceea atât de scurtă, atât de cumplită! Prea târziu. Îngenunche în fața mea și-mi luă obrazii uzi în palme. Avea mâinile calde, de fapt erau fierbinți și puternice. Îmi pipăia fața, arcadele, fruntea, tâmplele, cu gesturi flămânde, mult timp. Tăceam. Se auzeau doar picăturile pe pervazul de tablă al ferestrei. Târziu, îmi șopti cu o voce răgușită:

– Dacă vrei să mă iubești trebuie să mă scoți de aici. Sunt prea mulți câini. Ne-ar sfâșia înainte de vreme. Le place sângele, chiar și al nevinovaților, dar acum ne vor găsi vina iubirii. Și nu pot s-o neg.

Am ieșit din birou amețită. Din cauza iubirii, din cauza sacrilegiului pe care l-am săvârșit? – cine știe ...

L-am așteptat la colțul străzii. Eram ispitită să fug, să nu mă mai întorc și totul s-ar fi terminat, dar picioarele nu vroiau să mă asculte. Veni în câteva minute să mă ia cu mașina, era îmbrăcat civil. Era bărbatul pe care-l iubeam.

Conducea cu stânga, cu dreapta mă ținea de mână. Tăceam amândoi, dar știam gândurile fiecăruia. N-aveam nevoie nici să ne privim. Și-am mers timp mult, pe drumuri lungi, ploaia continua să cadă. Era noapte când opri undeva, la o margine de sat. Priveam luna care se căznea să iasă de după norii ploioși.

- N-avem voie să ne iubim, spusei eu într-un târziu.
- Știu ce gândești. Avem aceleași gânduri.
- E riscant să ne lăsăm târâți în păcat.
- Iubirea nu e păcat. Trădarea, însă, este păcat.
- Dumneavoastră părinte ... și m-am oprit. Acum nu-l mai puteam numi așa. Zâmbi, apoi spuse:
 - Acum trebuie să-mi spui pe nume.
 - Teofil ... și totul deveni atât de simplu. Căzu greutatea vinovăției de pe umeri într-un mod neașteptat. Am zâmbit și eu, uitând ce-am vrut să spun.

Am alunecat unul în brațele celuilalt. Era atât de bine să mă îmbrățișeze bărbatul pe care-l iubeam.

23. Teofil era un bărbat înalt, cu ochi calzi și toată statura lui emana o bărbăție ținută în frâu de o viață condusă de principii ferme. Volubil și deschis, inteligent și extrem de cult, își impunea cu ușurință punctul de vedere, argumentele lui erau cele mai documentate; deși blând în manifestări, în dispute intelectuale se încingea până reușea să aibă ultimul cuvânt. Emană o siguranță de sine plăcută pentru unii, motiv de critică pentru alții. Era un om puternic, iar el știa asta și nu pregeta să le arate și altora cine e învingătorul. Însă iubirea aceasta pentru victorie era contrabalansată de o profundă consacrare, o viață trăită în simplitate și renunțare, până la austeritate.

Simțeam că, în ciuda consacrării sale, siguranța lui de sine ascundea o sămânță a pericolului. Puterea lui devenise, în ochii mei, slăbiciunea lui. Cel care știe cât e de neînvins, uită sau nu cunoaște că nimeni nu e infailibil.

Ne întâlneam rar. Ne era teamă, nu doar de alții, ci mai ales de noi înșine. Simțeam amândoi cum ne devorează iubirea. Cunoșteam cât de puternici și hotărâți suntem amândoi și cât de neputincioși am devenit în fața acestui tăvălug. Ne iubeam uneori cu bucurie și descătușare, alteori cu disperare, într-o teamă de blestem. Într-o astfel de zi am descoperit realitatea nevoii de iertare.

– Crezi că Dumnezeu ne poate ierta și pe noi? Întrebai nedumerită. Merităm să fim pedepsiți, și de fiecare dată mă îngrozesc gândindu-mă ce pedeapsă ne poate aștepta. Nu mi-e frică să pățesc ceva, mi-e frică să nu fie lovit cineva din

preajma mea, cineva din familie; Dumnezeu știe că așa aș suferi mult mai mult. Vinovăția m-ar înnebuni. Merit să mă facă să sufăr și pândesc momentul în care, știindu-mă la colț, își va declanșa pedeapsa.

– Nu cred că ne vânează ca să ne găsească vreo vină; chiar fără situația în care ne aflăm, suntem plini de mizerii, dacă asta ar vrea să vadă. Dumnezeu poate ierta orice, sunt sigur de asta; până acum doar am afirmat teologic, abia acum încep să simt pe propria-mi piele.

– Așa, necondiționat, doar cerând iertare?

– Singura condiție e să renunți la păcat.

– Adică să nu te mai iubesc?

Încuviință din cap.

– Cum să fac asta? Mă depășește!

– Nu știu, sunt și eu neputincios. Te iubesc și nu știu cum să nu te iubesc și problema e că nu vreau să nu te iubesc.

– Trebuie să ne despărțim.

– Adică să nu ne mai întâlnim?

– Da.

– Dar asta nu e despărțire. Aceasta e doar neîntâlnire.

Despărțirea trebuie să aibă loc în inimă.

– Dar eu nu pot să te scot din inimă.

– Nici eu nu pot să te scot din inimă.

– Poate cineva să facă asta?

– Doar Dumnezeu poate, spuse el sigur pe sine.

– Am să-l rog s-o facă.

Mă privi trist.

– Vrei să mă scoți din inima ta? Mai lasă-mă un pic.

– E periculos pentru tine. O să-l rog să mă scoată pe mine din inima ta, ca să rămână acolo doar el, cum era înainte.

– Știi, niciodată n-o să mai fie ca înainte. După ce ai trăit iubirea, nimic nu mai e ca înainte, spuse Teofil, melancolic, apoi continuă:

– Și după ce ai gustat păcatul, chiar iertat, niciodată nu mai e ca înainte. Înțeleg acum de ce i-a dat Dumnezeu atâta timp lui Lucifer să se răzgândească, înainte de a-l îndepărta definitiv. Păcatul deteriorează sistemul de gândire și trebuie mult timp ca să te întorci, dacă mai vrei să te întorci...

Am continuat cu teamă:

– Ai fi vrut să nu se nască niciodată iubirea asta? Să fi fost curat, ca înainte?

– Acum n-aș fi vrut. Viața mea e atât de plină de tine încât fiecare celulă țipă de bucurie. Oasele, sângele, mintea, totul te vrea.

Îmi dădeam seama că ne va fi imposibil să ne oprim.

– Mă voi ruga Domnului tău să scoată iubirea aceasta din tine, am repetat ca pentru mine, hotărâtă; dacă nu, voi pleca definitiv.

Doar gândul acesta și m-am simțit iertată. A fost prima dată când am înțeles că trebuie să fac eu ruptura, altfel vom muri.

24. – Nu ești prima femeie pe care o iubesc, îmi spuse într-o zi, dar ai reușit să fii unica femeie. Nu în sensul că n-aș fi cunoscut trupul, ba chiar și sufletul altor femei, dar nu am cunoscut profunzimea iubirii. Nici n-am bănuțit-o măcar. Nu poți ști ce-i lumina, dacă te-ai născut orb. Ne naștem orbi cu toții, iar unii dintre noi trec prin miracolul învierii din orbire. Puțini cunoaștem iubirea, pe aceea care are drept de viață și de moarte asupra omului, încât poți să-ți dai viața fără teama că n-ai trăit destul, fără gândul că te poate aștepta ceva mai înalt, mai netrăit. Iubirea aceasta e transcedentală.

– Divină sau luciferică?

– Încă nu știu dacă Dumnezeu mi-a dat să te iubesc sau Lucifer, ca să îmi fie de încercare. Încă nu știu nici dacă miza era căderea mea în acest joc sau un lucru mai subtil: să învăț pe propria-mi piele experiența convertirii; când n-ai pentru ce să fii iertat, nici nu-ți ceri iertare, ba chiar începi să te simți neprihănit. Am senzația că suntem pe o scenă în care ni se urmăresc mișcările, ca ale bietului Iov. Aș trage cortina la o parte, să văd ce e dincolo, dar nu pot să uit că eu sunt protagonistul. Privită din afara noastră, a ta și a mea, iubirea aceasta pare trădare, păcat scandalos și nu ar exista argumente ca să ieși nepătat dintr-o astfel de relație. Nu știu dacă tu sau eu am fi învinuiți mai tare

Misoginii ar spune că „fata aia nu-și putea găsi numai un preot, ca să-l mânjească și pe el, dacă ea tot are chef de tăvăleală”, iar un credincios ar lovi în mine: „popă ce pare

un sfânt, doar ca să sucească mințile fetelor. În sfârșit nu și-a putut ține hormonii acasă ...”, deși mi-e martor cerul că, la vârsta asta, nu hormonii au decis, nici cât pentru un eunuc.

Am iubit femei. Atunci am crezut că am atins tot ce poate oferi feminitatea, dragostea, îndeșularea; iubiri tumultoase sau domoale, adolescente sau mature, le-am lăsat repede în urmă când am văzut nemărginirea iubirii lui Dumnezeu, le-am cântărit ca fiind meschine și neesențiale. Nu mi s-a părut un sacrificiu să accept abstinența pentru tot restul vieții, când am ales noul drum.

Tu nu ești ultima femeie din viața mea, ci ești cea care a descoperit existența sinelui meu complementar, m-a redat pe mine sie-mi. Aș fi fost neîntreg și n-aș fi știut niciodată cine sunt. Înțeleg acum că Dumnezeu a creat bărbatul și femeia ca să fie întregul și dacă aș fi trăit în alte împrejurări tu ai fi fost cea care să mă reîntregească.

Știi povestea vulturului crescut în cotețul de găini? Nimerise acolo din greșeală, cloșca și puii l-au acceptat deși era cam ciudat, apoi, când a crescut și a învățat să scurme la groapa de gunoi, l-au crezut găină, deși una anormală. El nu-și descoperise aripile, iar când a apărut pe cer un vultur adevărat și toate orătăniile s-au tupilat sub ierburi de frică, el a simțit atracție: ce pasăre mândră, ce-aș vrea să fiu ca ea – își zise. Oare își va desface aripile să încerce zborul? Nu le-a desfăcut, ci, resemnat, și-a acceptat destinul: ce să fac, sunt doar o găină și încă una anormală, își zise el.

Tu ești pentru mine pasărea nemaiîntâlnită cu care am văzut că seamănă. A fost primul ceas când am simțit că nu sunt singur. Nu pentru că îmi ești alături m-a părăsit singurătatea, ci prin simplul fapt că ești. Acum chiar dacă vei pleca – și ține minte ce îți spun – într-o zi vei pleca,

trebuie să pleci ca să te salvezi, să ne salvezi, e doar normal să pleci, ești tânără, nu poți sta alături de mine, n-aș vrea să te știu urmărindu-mi îmbătrânirea, ori ea e aici, doar frăgezimea prezenței tale m-a întinerit pentru o vreme. Revin: acum, chiar dacă vei pleca, eu știu că exiști. Chiar dacă ai muri, eu știu că a existat cineva care a șters pentru totdeauna noțiunea singurătății. Viața mea nu va mai putea fi niciodată ca înainte; și, ca să nu te păcălești: nici viața ta nu va mai fi ca înainte.

– Iubirea sau păcatul ne schimbă?

– Amândouă au forța de a schimba radical existența, dar când ele se combină, atunci e prăpăd!

25. – Copilo, lumea contemporană s-a desacralizat, pentru că nu are precepte morale. Madame Bovary, Oedip rege nu ne pot fi contemporani pentru că în zilele noastre nimeni nu mai acceptă să moară fiindcă a fost descoperită o relație, oamenii nu mai ajung la situații morale limită – de viață și moarte.

S-a desacralizat societatea pentru că nu mai există idealuri, nici obiective, nu există căutare, s-a găsit altă cale de ieșire, nu e nevoie de moarte pentru a scăpa de rușine. Gestul morții și-a pierdut sensul cathartic, ca urmare și-a pierdut înțelesul sacru și viața; nu mai are sens nici mântuirea, nici sacralitatea lui Dumnezeu în acest context. Nu orice moarte e o tragedie.

Cine mai pune întrebări divinității? Eminescu, Blaga, Arghezi au murit. Cei vii coboară în ludic tot ce este grav în viață. Poate e forma lor de scăpare când – totuși, chiar fără întrebări – divinitatea trimite răspunsuri. Unde e frământarea, căutarea, interogația, înțelegerea și umilința?

În literatura română nu există moralitate. Obsesia literaturii române este pământul, parvenitismul; s-au făcut încercări în Ardeal, dar este nevoie de o literatură a moralului, altfel rămâne un gol neumplut, deși s-ar putea ca ideea să nu fecundeze. E prea târziu pentru ea. Petre Țuțea spunea că omul e un ghem de întrebări.

– Se pare că în partea aceasta a lumii ni s-a aplecat de atâtea întrebări, spusei eu gândindu-mă la încâlceala de întrebări la care eu însămi nu aveam răspuns.

26. – Crezi în penitențe? Pentru ca viața noastră să treacă printr-un proces de purificare, e nevoie de penitențe? Mă refer în special la tine, datorită statutului tău deosebit și sistemului căruia îi aparții.

– Penitențele sunt pentru cei care au credință puțină. Când Dumnezeu a zis că iartă, el iartă și gata. Nici măcar nu dorește să insiști și să-i ceri iertare de mai multe ori pentru păcatul tău, el ține minte ce i-ai cerut și dacă mărturisirea ta e sinceră și renunți să revii în vechea băltoacă, îți acordă iertarea instantaneu. Dar psihicul nostru e pervertit datorită contactului prelungit cu păcatul, așa că nouă ni se pare prea simplu să fim iertați fără nici o contribuție personală și începem să adăugăm ceea ce numesc eu expunere la suferință, în funcție de cum apreciem gravitatea păcatului comis. Astfel, iertării divine – care este acordată în exclusivitate de Dumnezeu – i se adaugă penitența omului, încât conștiința se liniștește nu pentru că a experimentat iertarea, ci pentru că a contribuit și ea cu o doză de suferință, obligându-l oarecum pe Dumnezeu la iertare. Purificarea devine, astfel, o coproducție destul de periculoasă, psihicul rămâne centrat pe sine și nu pe cuvântul absolut al lui Dumnezeu. Aproape că îl considerăm neputincios pe săracu' Dumnezeu, îl ajutam să ne curățească, uitând că suntem doar praf și pulbere.

– Te simți vinovat mai ales pentru că nu suntem în stare să vedem capătul acestei legături, așa-i? l-am întrebat, deși eu, în sinea mea, începeam să mă detașez de neputința

noastră, știam deja sigur că voi pleca, totuși, încă aș fi acceptat și alte căi dacă ele ar fi fost posibile. Știam că plecarea mă va sfâșia, poate, iremediabil.

– Mă simt vinovat nu pentru că te iubesc, ci pentru că e o iubire neîngăduită, incorectă. Dar fără tine aș fi rămas egoist și plin de sine, încrezător în ceea ce sunt și pot, ori, așa, umilința nu făcea casă bună cu ființa mea. Îngâmfatul nu are ce căuta în fața lui Dumnezeu! În orice situație eram biruitor, așa că trebuia să sufăr o înfrângere. Iat-o, a venit! Creștinismul cunoaște expresia de *jertfă mântuitoare*, dar iată că eu am cunoscut *păcatul mântuitor* – nu lua expresia în sensul ei propriu, până la urmă e un oximoron.

Umanismul, pe lângă servicii, a adus și un mare deserviciu omenirii: fiind centrat pe individul uman, exclude divinitatea. Astfel, omul își ajunge sieși, el crede că poate orice prin propriile forțe, risipind sintagme de genul: poți singur, dacă vrei cu-adevărat poți, puterea este în tine, îți ești propriul stăpân, nimeni nu e ca tine, nu lăsa pe nimeni să-ți stea în cale! În spatele lor, dincolo de ideea de a gândi pozitiv, e ispita luciferică spre idolatrie (spun eu: ego-latrie), astfel de oameni, orice fapte ar comite, nu au nevoie de iertare și schimbare. Avem de-a face aici cu o nelegiuire camuflată.

27. Venise ziua în care trebuia să plec. Iubisem și iubeam cu atâta durere, încât lunile trecute, temerile, sarcina și avortul rămaseră undeva în urmă, doar durerea prezentului era sabie ascuțită.

– Atâta tristețe simt în vorbele tale, ca un sfârșit, zise el simțind zbuciumul meu..

– Aș vrea să-ți fi adus liniște și am adus durere, să-ți fi adus calm, dar e furtună, să-ți dau bucurie, dar doare. Doare atât de tare și eu văd că parcă nu vreau să nu doară, că această suferință mă plasează într-o sferă deasupra celorlalți, și e o durere bună, chiar dacă macină și topește. Nu vreau să renunț la ea. Nu vreau să renunț la ceea ce ne leagă și nu vreau să neg ce este, ci vreau să înveșnicească momentul...

– Mă dăruiesc renunțării ca să ai viața și s-o ai din belșug, am continuat. Uite, mi-a venit acel mâine (el nu știa că vorbeam despre plecare). Așteptam o pierdere, o suferință, o boală, o catastrofă, o probă evidentă, dar a venit sub forma iubirii. Iubire pe care vreau s-o păstrez, s-o hrănesc, s-o am ca să mă aibă. Nu știu cum ar putea fi rezolvat acest lucru altfel. Știu doar că m-am rugat mult ca, atunci când va veni, să nu rămân căzută în neputință, să mă ridic, pentru că în istoria universului stă scris că nu e neapărat nevoie să ne comportăm cum alții o fac, noi putem opri roata ca s-o întoarcem în direcția opusă dorințelor firești, fără să le negăm, ci în pofida lor.

– Cred că încep să înțeleg corect mesajul tău și cât suferi spunându-l. Ai dreptate, atât de mult încât nu am ce să adaug. Sunt de acord să încercăm să facem tot ce depinde de noi să ne salvăm și, mai ales, să nu-i rănim sau ucidem pe alții. Iată la ce cuvinte grave am ajuns, chiar dacă e vorba de sensul lor metaforic sau metafizic, adică transcendental, unde lucrurile sunt privite mult mai grav.

Nu vreau să continui cu explicațiile. Și ajung astfel la un punct sensibil: eu nu cred că vom putea pune punct, dacă vom continua să vorbim și să ne scriem. Gata. Ajunge zilei necazul ei, deși la mine e dimineață, nu seară. Vreau, într-adevăr, să ne sprijinim unul pe altul și să luăm decizii împreună, cel puțin noi să nu ne rănim. Trezește-te, e dimineață! Sfârșit! Uite, am zis sfârșit, amintindu-mi că așa a terminat Marin Preda romanul *Cel mai iubit dintre pământeni*. Vreau să mai adaug că sunt fericit că m-ai iubit. Și cineva știe că nu e vorba de satisfacerea unor poftă care ar fi clocotit în mine. Dar cine mai știe despre ce a fost? Uite aș, erau amândoi goi și nu le era rușine. Și au devenit rușinoși după ce au păcătuit? am să scriu un studiu pe această temă și am să-i dau foc. Studiului, lui Adam, Evei. Și am să păstrez doar fiul fecioarei care ar fi putut exista, dar nu mai e. Știi că eu niciodată nu o să mai pot avea un copil?

Căci numai lui Dumnezeu îi e milă de neputința noastră. Altfel șerpii și câinii și oamenii ne vor sfâșia. Și nu vor avea ce să sfâșie că eu sunt de mult mort pentru ale lor. Adică sunt pierdut. Caută-mă, găsește-mă, scoate-mă și la loc pune-mă. Înăuntrul lăuntrului.

Nu știu cum aș putea opri căderea, ar trebui să alung din mine ce se numește *noi*, dar toată ființa amână

alungarea, și dor de dorul tău caută nouă întâlnire. Până am să te văd din nou, *pentru că vei reveni!*

– Aceasta a fost ultima lui propoziție: vei reveni! Iar tu, Ierushalaim, mă trimiți înapoi?

Am uitat să-ți spun de scrisori: le am cu mine tot timpul, nu le citesc, fug de ele cu ele după mine, oricum le cam știu pe de rost, și pe ale mele, nu doar pe ale lui. Vrei să le vezi?

Ierushalaim negă cu un gest al capului și, în timp ce dispărea, îi mai spuse: ne vedem în Magdala! Abia atunci observă Miruna că Femeia în alb era desculță.

Partea a III-a
MAGDALA

28. Au trecut șapte zile de boală. A trecut al doilea Șabat în care Miruna n-a văzut Ierusalimul, dar a fost externată cu mențiunea „ameliorat”. Nu mai avea febră, era, însă, slăbită și obosea repede. Se pare c-a fost o boală infecțioasă, a cedat greu, doar la antibiotice tari.

Lui Iacob i se părea stranie cum zăcea acolo, în mașina lui, atât de diferită față de ceea ce fusese cu câteva săptămâni în urmă, când a luat-o de la aeroport, și atât de diferită de fata pe care o internaseră de urgență cu o săptămână în urmă. Slăbise atât încât blugii atârnavu largi pe ea, bustul se pierdea în tricouri, n-avea putere să-și care rucsacul, fața ei era mai aproape de fața unui copil, decât de o față de femeie. Doar ochii s-au făcut mai mari, mai aurii, iar privirea avea o profunzime ce căuta pierdută dincolo de ceea ce vedeau.

Ar fi vrut s-o ntrebe despre întâmplările de dinaintea bolii; Iacob știa că în viața fetei, iar acum, implicit, și în viața lui, se întâmplă lucruri grave care au să schimbe cursul vieții lor în mod definitiv. Dar ea nu reușea să vorbească despre acele lucruri, deși nu le nega existența. Cuvintele se legau greu, când el îi puneă întrebări ea se gândea îndelung, apoi zâmbea, ridica din umeri sau i-o reteza ambiguu: „nu știu cum să-ți spun ca să înțelegi, au fost prea multe, nici eu nu prea pricep, deși lucrurile încep să se lege. Vreau neapărat să ne ducem în Magdala. Cred că acolo voi mai înțelege câte ceva”.

El nu o grăbea. Știa că atunci când va vorbi, ea va fi sinceră, iar când va putea exprima ceea ce a trăit, el va fi

primul care va auzi, ba mai mult, știa că el va fi o cheie spre a descoperi înțeleșurile.

Se simțea legat de ea cu niște funii care nu erau manipulate de mâini de om. Săptămâna aceasta a trăit momente extrem de frustrante, chiar de ciudă, dar zi de zi sentimentul că ceva nemărginit de important îi leagă se intensifica. A mers zilnic la spital s-o viziteze. În primele zile aiura sub febra mare, mai apoi se trezi din buimăceală; nu prea vorbea, el îi mai povestea despre Hațor, apoi despre actele ce trebuiau rezolvate, despre vremea de afară, chiar și despre familia lui din Ierusalim și despre mama lui bătrână care îl aștepta zilnic acasă cu masa (căreia nu-i spunea unde își petrece jumătate din zi), însă adesea tăceau privindu-se; lui îi plăcea s-o vegheze în timpul somnului. Fața ei se relaxa, și-n timp ce-i privea chipul, din memorie se ștergeau chipurile altor femei, mai ales ultimul chip se estompa în negură. Câtă neliniște caldă îi trezea această femeie adormită, cum o să poată iubi pe altcineva? Dar oricum Miruna se va întoarce în țara ei, la viața ei, nu va rămâne veșnic în Israel, mai bine ar fi să-și controleze sentimentele, să n-o ia razna și-apoi să sufere rănit de plecarea ei. Ce-i veni să-i spună că nu se va căsători? Se păcălea singur încă de cum a văzut-o?

Pleca adesea înainte ca ea să se trezească.

29. Mașina rula cu viteză spre Magdala, era, de fapt, același drum pe care veniseră, pentru că Magdala era foarte aproape de Hațor – centrul arheologic la care lucrau. Ei, totuși, știau că vor dormi nu în campusul arheologic, ci chiar în Magdala, unde vor căuta o pensiune, un hotel mic, pentru că Miruna avea nevoie acolo de un popas pe care el nu-l înțelegea, dar nici nu s-a opus cererii ei de a rămâne o noapte în vechea așezare. Chiar dacă nu și-ar fi exprimat acum această dorință, odată tot ar fi vizitat localitatea.

Orășelul se întindea pe țărmul de vest al Lacului Galileii. Case mici și joase, rotunde, locuite și azi, aminteau vechea așezare a Magdalei; orașul nou și modern se întindea alături de cel vechi.

– Merg pe urmele lui Miriam, șopti Miruna.

– Pe urmele cui?

– Ale fetei pe care am văzut-o când am ajuns în Ierusalim, adică în satul Azariyeh. De ce se numește așa?

– Oamenii spun că e vechea Betanie, acolo unde locuiau Marta, Maria și Lazăr, cel înviat de Iisus. De la numele lui Lazăr derivă numele satului.

– Știi despre ce este vorba. Pe Miriam chiar am văzut-o, de fapt i-am văzut pe toți. Trăia în Betania un fariseu Shimon?

– Nu știi. El nu-i puse mai multe întrebări, aștepta cu sufletul la gură să spună de la sine.

– Tu cum știi? întrebă ea. Maria, sora lui Lazăr, era una dintre femeile ce îl însoțeau pe Iisus, iar Maria

Magdalena era alta, nu? Ea era o femeie ușoară, de fapt o prostituată pe care fariseii au folosit-o pentru a-l prinde în cursă pe Iisus, nu?

– Așa este. De ce te preocupă asta?

– O să descopăr în Magdala de ce, apoi o să-ți spun și ție, poate vom înțelege împreună rostul acestor arătări.

Miruna nu mai scoase o vorbă, ci rămase pe gânduri, foarte preocupată de ceea ce o frământa.

30. Iacob găsi un hotel cochet și curat și spera că vor fi de ajuns două zile și-o noapte pentru a vedea întreg orașelul, pentru a înțelege rostul acestei rămânări. Prețul de cazare nu era prea mic, dar ea era încă slăbită, avea nevoie de condiții bune.

Când se întoarse la mașină după fată și bagaje, Miruna nu era în mașină. Privi în jur și n-o găsi nicăieri, așteptă vreo zece minute apoi se porni s-o caute. Unde să se fi dus așa slăbită, fără să-l anunțe? Poate a mers să cumpere niște mărunțișuri, căci la bazar se vindeau tot felul de lucruri, iar în jur era o lume pitorească și pestriță, care vorbea nenumărate limbi. Se întoarse să închidă mașina ca s-o caute temeinic, gândindu-se că poate i s-a făcut rău și a căzut undeva, poate a intrat în vreun magazin.

O văzu, abia când ajunse să-și facă probleme serioase, ieșind dintr-o casă mai mare, tot joasă și de stil vechi; venea spre el sprintenă și fără urme de oboseală:

– Am găsit unde să locuim, n-aș vrea să stau la hotel dacă am dat de o așa șansă. Uite, arată ea spre o plăcuță, închiriază camere și e mult mai ieftin, și îmi place că e veche, de parcă ...

– Nici vorbă, am discutat deja la hotel, i-o reteză scurt Iacob. Era supărat. Cum putea fata asta atât de ordonată și serioasă (cum știa el) să-i facă una ca asta, să plece pur și simplu din mașină fără să-l anunțe ca să caute ea loc de cazare, iar el, ca un fraier, să-și facă griji până la transpirație

pentru ea, închipuindu-și-o deja la spital sau căzută cine știe pe unde.

– Ne întoarcem la hotel, eu nu vreau să stăm aici, mai spuse el.

Ea-l ascultă fără vorbă, urmându-l pe drumul de întoarcere, realizează că greșise și abia la mașină îi șopti:

– Eu trebuie să dorm acolo. Te rog, trebuie!

31. Iacob rămase cazat la hotel, iar pe ea o instalează într-o cameră umbroasă, cu geamuri mici, în casa aceea. Ar fi fost o cameră liberă și pentru el, dar nu vru nici să audă despre asta, oricum, Miruna nu insistă deloc (cum i-ar fi plăcut lui), dimpotrivă, părea că-și dorea să rămână singură.

În aceeași zi, după masă, au reușit să viziteze tot orașul, să-i cutureiere străduțele, să ajungă spre seară până la Marea Galileii, unde n-au mai închiriat nici o barcă pentru a ieși în larg să admire apusul din apă (așa cum și-ar fi dorit), căci era prea târziu, iar soarele apusese. Poate vor vedea răsăritul.

Iacob se mira de energia Mirunei, care nu părea că tocmai se refăcea după boală, părea din nou curioasă și interesată de tot ce era în jur. Simțea, totuși, o tensiune ce cotropea ființa fetei, o neliniște ce-o atrăgea înspre încăperea din casa cea veche.

Când se apropiară de clădire, Miruna aproape o luă la fugă, apoi, după câțiva pași, se opri, ca și cum și-ar fi amintit ceva, se întoarse la el, îi luă mâna stângă în palmele-i mici, îl ținu preț de câteva secunde, apoi spuse: noapte bună, plec, și fugi până intră în clădire și n-o mai văzu.

Întors în camera lui de hotel, Iacob se feliită că nu a ales să stea aproape de ea, încă o zi și-o seară ca aceasta și n-ar fi fost în stare să-i ascundă cât de mult o plăcea; bine că n-au apucat să ia barca pentru a ieși pe lac. Au văzut tot ce era de văzut, așa că mâine vor pleca, iar în campus fiecare își va vedea de treaba lui și va fi mult mai ușor să țină distanța.

Dar cum trecea noaptea fără somn, își dorea tot mai mult să fi fost aproape de ea. Poate că iar va avea poarta deschisă spre trecut, ca urmare, poate nu doarme și mâine o va găsi bolnavă, cu febră. Îi păru rău că fata nu avea telefon mobil, dar cine știe dacă ar fi fost bine s-o deranjeze la telefon; dacă, totuși, avea o nouă viziune?

Adormi spre dimineață, simțindu-și brațele și pieptul grele ca plumbul, trăgându-l parcă spre miezul pământului. Se visă copil, ținut în brațe de mama lui, dar nu erau brațe gingașe și calde, ci o îmbrățișare de fier, din care nu putea scăpa. Când privi fața mamei, sub șuvițele de păr se ascundeau ochii Mirunei, galbeni, dar nu ca niște bănuți, ci ca ai unui balaur. Se zbătu să se trezească, știa că visează și că nu poate fi adevărat, apoi reuși într-un final să se dezmeticească, ostenit și fără chef de viață. Soarele era sus, era târziu, știa că ar fi trebuit să sară ca ars, dar nu reuși; se dezmoști încet, vlăguit, se spală, se îmbracă cu aceeași încetineală. Abia când ajunse în stradă, în căldura mare, se treziră în el temerile: ce-o fi cu Miruna? Cu cât pășea înainte (o luase pe jos) își spunea că e atât de târziu încât, dacă ea ar fi fost într-o stare bună, ar fi venit să-l caute la hotel, ar fi fost ea însăși îngrijorată de întârzierea lui, sigur nu se simte bine, sigur a avut o nouă cădere, prea a insistat să stea în casa cea veche. Da, ea știa că acolo va fi locul, e important nu doar momentul ci și locul, așa s-a întâmplat și în Azariyeh ... cum a putut s-o lase singură? Doar a văzut clar cât de mult o epuizau aceste viziuni. Nu e ușor să fii *hozeh*, ce prostie din partea lui să trateze superficial momentul. Nu e vorba doar de ea, ci de tot ceea ce i se întâmplă.

Începu să fugă în josul străzii printre vânzătorii și cumpărătorii de care se lovea.

32. Urcă în grabă în camera ei, bătu: nimic! Apăsă clanța, ușa se deschise; era liniște, iar camera goală. Așternutul răvășit, dar bagajele în ordine, toate la locul lor. O căută pe proprietară, dar nu era nimeni în casa veche. Auzi apa curgând la dușurile femeilor. Bătu la ușa tare, ca să acopere curgerea apei. Auzi o voce de femeie, dar nu părea vocea Mirunei și repetă bătaia. Apa se opri și ieși o femeie învelită într-un prosop, curioasă, dar indispusă c-a fost deranjată. Nu știa nici ivrit, nici engleză, o lăsă acolo și fugi afară. Oare chiar să i se fi făcut rău? Oare de câte ori va vedea ceva straniu, va ajunge la secția de urgență? Pe cine să-ntrebe? Simți cum transpiră din nou, cum îl invadează aceeași neliniște pe care a simțit-o ieri când a pierdut-o. S-a întors la hotel să își ia mașina și să întrebe la spital. Telefonă, dar nu era nimeni la spital cu numele ei. O luă din nou pe ulițele orașelului.

Miruna, așezată pe un scăunel, abia se vedea din spatele unei teighele cu tot felul de suveniruri, unde stătea de vorbă și vindea împreună cu un vânzător tuciuriu, mic de statură, vizibil fermecat de prezența și conversația fetei. Iacob era mirat și el, nu de ceea ce se întâmpla, ci pentru că Miruna renunțase la blugi și tricou și era îmbrăcată într-o rochie înflorată, fără mâneci și era atât de frumoasă.

O zări din mașină – întâmplător – când ea se ridică să arate unui cumpărător un obiect oarecare.

– Sunt tâmpit, asta e! își spuse Iacob cu jumătate de gură. Ar fi cazul să nu-mi mai fac griji ca o nevastă cu imaginația aprinsă de întârzierile soțului beat.

Opri mașina găsimd cu greu o parcare și rămase acolo până se liniști. Fata n-avea nici o vină, aseară n-au apucat să se înțeleagă privitor la programul zilei următoare.

Venea agale spre teighea când ea îl văzu. Îi făcu semn să vină acolo, în spate, și-i făcu loc pe băncuța pe care stătea. Vânzătorul nu protestă, dar își revizui rapid zâmbetul debordant, afișându-și unul oficial.

– Stau aici de dimineață și vând, gânguri ea. Domnul acesta spune că n-a avut așa vânzare într-o săptămână, cât a vândut în câteva ore cu mine, râse Miruna ca o fetiță răsfățată.

– Am să cumpăr și eu unul, spuse el. Privi îndelung până să aleagă. Apoi alese o mână șlefuită ca dintr-un os cu un șnur la încheietură pentru a fi atârnată, în palma căreia scria sfânta tetragramă IHWH, și spuse: aleg asta, e un simbol că Yahvé mă ține în palmă. Și puse banii în mâna vânzătorului.

Miruna, uimită de alegere, trase de un șnur ce ascundea ceva sub rochia cu flori, și ieși la iveală aceeași mână cu inscripție, dar de-o nuanță mai deschisă a osului.

– Vezi, am ales la fel, continuă ea cu aceeași voce jucăușă. Sunt zeci de modele, dar am ales la fel. Eu nu l-am plătit, l-am primit gratis pentru munca mea. Hai să facem schimb.

Era rândul lui să fie uimit. Acceptă tăcut schimbul, își aplecă puțin capul ca Miruna să-i atârne medalionul-mână, apoi i-l puse și el fetei, scoțându-i șuvițele de păr de sub șnur.

Au plecat spre mare, coborând pe jos până la șirul de palmieri.

Pășeau tăcuți, dar cu cât se apropiau de mare dispărea bucuria jocului cu suveniruri. Iacob își reaminti visul și se

strâmbă de ciudă, căută să vadă dacă ochii ei ascund ceva din grozăvia de azi noapte, dar arătau ca doi bănuți sclipitori ce prevesteau bogății. Ea îi văzu privirea întrebătoare și-i răspunse:

– Dacă te referi la azi noapte, nu e nimic.

El tresări, da, azi noapte, dar ea de unde știa de vis?

– De unde știi că mă refer la azi noapte?

– Păi nu de aceea am venit în Magdala, ca să aflu ceva ce mai trebuia să descopăr?

Iacob simți o ușurare. Nu de vis vorbește ea, ci de revelația care n-a venit. Da, uitase cu totul!

– Nu s-a întâmplat nimic, continuă ea. Am ales casa aceea crezând că va fi mai ușor de făcut legătura, dar se pare că nu eu aleg nici momentul, nici locul, cu toate că Femeia în Alb mi-a spus că ne vom revedea în Magdala.

Miruna se întoarse brusc și începu să urce drumul înapoi. El o urmă.

– Poate că m-am înșelat. Oricum, am fost dispusă să mă întorc la vechiul drum, așa cum mi s-a spus. Pășind pe aceleași cărări ele se bătătoresc. Vino, plecăm!

S-au amestecat iar în mulțime, au trecut pe lângă vânzătorul de amintiri, fără să-i vorbească, au ajuns la casa cea veche:

– Ne vedem mâine, spuse ea fără să se întoarcă spre el în timp ce intră în clădire.

– Cum mâine? fugi după ea până în cameră. Cum mâine, n-ai zis că plecăm? Nu așa am stabilit încă din Ierusalim, că stai doar o noapte, adică până azi?

– Nu pot să plec până nu înțeleg de ce a trebuit să vin aici. Eu trebuie să mă întâlnesc cu Ierushalaim.

El se încruntă pentru că nu prea înțelegea despre ce personaje e vorba:

– Dar pe aleea cu palmieri ai spus că plecăm, te-ai întors hotărâtă să plecăm, ce te-a făcut să te răzgândești?

– Nu din Magdala voiam să plecăm, ci doar din locul acela. Eu trebuie să rămân în oraș, orice-ar fi. Tu pleacă, dacă vrei. Sunt doar câțiva kilometri până în Hațor.

– Și ce-o să le spun celor din campus? Oricum trebuia să ne-ntoarcem de-atâta vreme. Am argumentat până acum întârzierea cu boala ta. Acum ce să le mai spun? Că ai viziuni? Creștinii n-o să creadă pentru că nu e rațional ce spun, evreii n-o să creadă, nu doar pentru că e greu de conceput ca un *goim* să fie *hozeh*, ci pentru că vremea profeților a trecut – vorbesc de evreii care mai au credință, că ceilalți n-o să creadă nimic!

– Dar tu mă crezi, strigă Miruna, scuturându-l de umerii largi cu mâinile ei mici. Tu mă crezi, nu-i așa? Nu sunt nebună! și alergă repede la rucsacul ei, din buzunarul căruia a scos o mărgea de os.

– Uite dovada, uite-o, nu sunt nebună! striga ea. Tu pleacă, du-te în campus și vom vedea cum o să fie. Eu mai rămân aici încă noaptea aceasta.

Iacob porni ca să-și adune bagajele. Când ieși din camera Mirunei, o văzu pe femeia care făcuse duș cu câteva ore în urmă, ieșind din camera care trebuia să fie a lui, când el alesese hotelul. Îl întrebă ceva într-o limbă ce semăna a suedeză, arătând spre camera Mirunei. N-a înțeles-o, dar a dat din cap afirmativ.

33. Până la urmă n-a plecat nici Iacob. Telefonă în campus și lăasă vorbă că vor sosi în ziua următoare. Era mulțumit că Profesorul, fiind plecat, n-a putut vorbi cu el, ar fi trebuit să dea explicații mai clare, dar așa au rămas detaliile pe mâine. Vor vedea ei mâine cum va fi.

Spre seară trecu pe la Miruna s-o anunțe c-a rămas și el în Magdala pentru încă o noapte.

– Doar noaptea asta, Miruna, nu?

– Bine, doar noaptea aceasta!

O găsi tristă, foarte preocupată de frământările ei interioare. Probabil a plâns, pentru că avea ochii umflați, cu cearcăne și cu umerii lăsați sub rochia înflorată.

– Vrei să ieșim să mâncăm ceva? o întrebă el.

– Nu mi-e foame.

– Ai mâncat azi ceva?

– Mi-a adus proprietara niște fructe.

Iacob renunță. Acum îi părea rău că nu era a lui camera alăturată. Mergând spre hotel se simți atât de singur și nu găsi finalitatea lucrurilor. Muncește mult – pentru ce, pentru cine? Dăruiește mai mult ca alții – ce folos? Se implică în activități culturale, spirituale – cui îi pasă?

Întins în pat, spre deosebire de noaptea precedentă, adormi imediat.

34. Miruna plânse în orele după amiezei și întinsă în pat se războia cu același plânset care nu voia s-o părăsească. O mare vinovăție apăsa asupra ei. A vrut să fugă de ea însăși, să înceapă o viață nouă, iar gândul c-ar putea-o lua de la început (nu fără efort) o reconforta și o făcea să nu-și simtă vinovăția în toată grozăvia ei. Dar era greu să-ți re trăiești greșelile fără sentimente de vinovăție.

Acum trebuie să stea față în față cu ceea ce era, cu ceea ce făcuse; de fapt toată viața a fost o fugară: a fugit de acasă sub pretextul studiilor pentru a fi independentă într-un oraș străin. Când au apărut complexe, a fugit de ele, în loc să le rezolve. I-a fost frică de monotonie, stabilitate, de viața ternă și de aceea a căutat tot timpul senzații noi. Apoi, când n-a mai putut rezolva situația cu Teofil – de fapt nici unul n-a știut s-o rezolve –, a fugit de el. Din acel moment a început lunecșul evident. Nu-l putea uita pe preot, se simțea mânjită că l-a atras în păcat, l-a îndepărtat de pe calea lui pentru totdeauna. Simpla ei existență a însemnat un dezastru pentru vocația sa. Nu suporta gândul acesta și a fugit, nu doar de Teofil, ci și de gând, căutând alte trăiri care să-i umple viața, căci nici o altă experiență nu mai putea fi atât de dramatică. Iar următoarea experiență a fost un medic, apoi un taximetrist, un vecin apoi, de fapt un bărbat bine, tată a trei copii mari, apoi primarul orașului (dar nu în perioada mandatului, ci cu ceva înainte); au fost mulți și nu le mai știe ordinea, a trăit în ultimii doi ani cât pentru cinci vieți.

Apoi a fugit din țară, și iat-o aici cu hotărârea unei noi vieți, dar împinsă în mod straniu spre ceea ce tocmai voia să lase în urmă.

Se plimba disperată prin cameră.

Stinse lumina să nu-și vadă fața chinuită în geamul ferestrei. Continua să se plimbe în semiîntuneric, răvășită.

Ce rost mai avea să fugă? Ea este suma experiențelor trăite; în ceea ce privește relația cu bărbații nu știe ce este echilibrul, statornicia. Nu poate fi consecventă hotărârilor, doar încercase de atâtea ori. Va trebui să fugă tot mai departe, dar uite că nici Israelul nu era destul de departe. Doar dacă ar trăi izolată, închisă într-o celulă a unei închisori, unde altundeva? Pe oriunde se duce, lasă rău în urma ei, și o și mai mare deznădejde în ea însăși.

Într-o perioadă era fericită cât timp iubea, dar acum nici nu mai știe a iubi, s-a ofilit lăuntru, sau poate și-a epuizat mina de iubire? Poate o fi adevărat ce zicea bunica ei că în om Dumnezeu a pus o anume cantitate de iubire și dacă o risipești, sufletul se golește, se usucă, devine sterp. În ultimele ei relații n-a mai fost iubire, doar o căutare nesățioasă după dorul ei neîmplinit, apoi un mare gol, de-ți venea să înnebunești! Doar curiozitatea intelectuală – acea poftă nesățioasă de a vedea, a descoperi lumea au oprit-o de la sinucidere.

Transpirase cu totul în drumul acesta printre amintiri. Ce groaznic e să fii singur când nu știi încotro s-apuci. Era atât de apăsată cum nu mai fusese niciodată. Unde să fugă? Poate, dacă va reuși să stea de vorbă cu Iacob, el o va îndruma. Oare va avea curajul să-i spună tot? Ieși în stradă. Mai erau oameni mergând în sus și-n jos pe străduțele orașelului. Se simțea încă zăpușeală, fără pic de adiere, sau

poate ea simțea căldura lipicioasă din cauza poverii sufletești?

Alergă până la hotel. Nu era nimeni la recepție, găsi camera lui Iacob și bătu. A fost suficient un singur ciocănit în ușă, că Iacob apărură imediat și-i deschise fără să se mai îmbrace, era doar într-un slip, așa cum adormise din cauza căldurii. Era extrem de speriat:

– Febră? Întrebă el când o văzu udă de transpirație.

O trase în cameră închizând ușa după ea, exact în momentul în care ea i se lăsă epuizată în brațe.

Dar nu ardea, ca data trecută, fruntea și brațele îi erau reci, rochia și părul se lipiseră de trup, de gât.

– Miruna, trebuie să faci un duș, apoi să te învelești într-o pătură și-o să fie bine.

Ea dădu din cap ascultătoare, dar nu schiță nici un gest. Iacob o duse la baie și-acolo fără un cuvânt ea începu să-și desfacă nasturii de la rochie. El știa că trebuie să iasă, dar ar fi vrut să mai zăbovească măcar o clipă.

– Reușești singură? Te simți bine? Întrebă el.

Miruna ridică din umeri. Atunci dintre sâni apărură medalionul sub formă de mână care-l ținut pe Iacob în loc. Îl avea și el la gât pe al lui. Întinse mâna spre fată să-i întoarcă medalionul cu scrisul în afară, dar atunci rochia se desfăcu întreagă și descoperi doi sâni rotunzi și-o talie ca de adolescentă, niște picioare lungi frumos formate, care nu s-ar fi bănuir în blugii lăbărțați purtați mai tot timpul. Rămase cu mâna în aer, iar ochii închiși pe jumate o priveau pe fată printre gene. Șopti răgușit:

– Să ies?

– Rămâi, zise Miruna și i se strecură în brațe.

– Te iubesc, îi șoptea în timp ce o îmbrățișa, o săruta, o mângâia; tot timpul cât a spălat-o i-a vorbit despre iubirea lui.

Ea tăcea gânditoare în tot acest timp.

Ochii îi străluceau ca ochii femeilor iubite, doar lăuntru ei striga a neputință, localizând următoarea victimă, apoi deznădejdea fără de margini a cenușii după jarnița din inima devastată. Ce mai contează – își zicea ea printre frazele lui de iubire, nu pot să fug de mine însămi, nu pot nici să mă opun. Până la urmă sunt captivă în propriile-mi trăiri. Avea dreptate Femeia în Alb, inima și ochii se mint reciproc. Poate nu mai știu drumul din labirint spre noua viață. Se pare că nu voi reuși să ies.

Se lăsa învăluită în prosoape și purtată în așternutul din care ieșise cu puțin timp în urmă bărbatul. Doar cu câteva zeci de minute în urmă totul era pe alt făgaș, însă acum, fugind la el, nu făcuse altceva decât să recunoască lipsa puterii de a-și schimba viața.

Se iveau zorile când, după ce s-au iubit, ea îi șopti:

– Vorbim mâine.

– Vorbim mâine, o îngână el, iar ea adormi imediat, cu jumătatea zâmbetului pe buze. El nu mai adormi, îi veghea somnul, ca de atâtea ori în spital, acum un somn adânc, fără vise, fără aiureli și tresăriri, ca după un război de-un veac.

35. – Cred că acum n-o să mi se mai deschidă ușa Timpului, n-o să mai văd vremuri trecute, am căzut din nou în păcat – spuse Miruna oftând neputincioasă, resemnată în fața a ceea ce tocmai trăia.

– Cred că ne simțim amândoi la fel de mizerabil. Nu mă înțelege greșit: nu-mi pare rău că suntem amândoi aici pentru că m-am îndrăgostit de tine și n-aș vrea să nu fim aici, dar ce rost are, de exemplu, să nu circul cu mașina în Șabat, sau să păzesc toate acele legi despre care tu știi așa puțin, dacă mă culc cu tine? Pentru mine există o singură soluție, care mi se pare tot mai de dorit: să mă căsătoresc cu tine.

Ea tresări și vru să spună ceva, însă el îi acoperi gura cu palma.

– Stai să spun tot, apoi vei spune tu.

Ea știa cât de greu vorbește el, ce mult timp îi trebuie până ca el să-și exprime gândurile și tăcu:

– Așa s-ar rezolva totul. Tu voiai o viață nouă, iar eu am să ți-o ofer. Cât despre mine, de când ai apărut tu, am deja o viață nouă.

– Te pripești. Căsătoria înseamnă implicare pentru tot restul vieții. Nu mă cunoști, ți se poate repeta experiența primei tale căsnicii, mă rog, cu alte amănunte. Ai găsit soluția aceasta numai ca să scapi de vinovăție, nu că ar fi cea mai bună.

– Și eu cred că o căsătorie se face pentru tot restul vieții, dar ceea ce eu am făcut, faptul că ne-am iubit și te

iubesc, pentru mine e la fel de definitiv; ca o căsătorie! Sunt foarte devotat și statornic, unde mă lași acolo mă găsești, de-aici de unde am ajuns eu nu mai pot da înapoi.

– Ce-am făcut în ultimele ore și ce trăiesc eu nu e pentru o viață, ai văzut și tu cât de nestatornică sunt. Acesta e blestemul meu.

Deși cuvintele au fost dure, el nu se întristă, nici nu părea rănit. După atâta amar de vreme era îndrăgostit și iubea cu toată responsabilitatea.

Se hotărî, în taină, să nu mai facă dragoste cu ea, era normal ca amândoi să se simtă confuzi din moment ce iubirea lor a început pe dos, cu iubirea fizică, în loc să se dezvolte în cunoaștere și comunicare.

Pare că Magdala nu este un loc potrivit pentru a începe o relație. Nici un evreu nu se simte în siguranță în Magdala.

El încă nu aflase amănunte despre ceea ce i s-a arătat fetei înainte și în timpul bolii. N-o grăbea să-i spună; nici ea nu deschidea discuția. Avea o senzație vagă de teamă, ca și cum, când ar afla, ceva iremediabil se va schimba; respectiva cunoaștere va aduce o nouă etapă de viață, așa că e mai bine o incertitudine care nu-i schimbă viața, cel mult o menține într-o perioadă de provizorat, decât o siguranță care nu-i face plăcere.

– Nu mă mândresc deloc cu lucrul acesta, dar am un dar desăvârșit în a încurca viața altora – șopti Miruna cu ciudă.

– Să nu te simți vinovată în ceea ce mă privește, nu a fost mai mult pasul tău decât al meu; îmi asum situația în care ne aflăm. Eu te iubesc și nu cred că tu nu simți nimic

pentru mine. Eu, în acest moment, cu toată povara ce-o simțim, sunt fericit.

– Ești fericit, dar nu pentru mult timp. Eu am secat pe dinăuntru și nu sunt capabilă de iubire. Ce simt pentru tine? O fascinație ca-n fața unui necunoscut provocator, o admirație ca pentru o piesă de preț, dar nu e suficient pentru ceea ce dorești și meriți. Nu-i suficient nici măcar pentru mine, doar mă amălesc. Ea încerca să fie dură pentru a-l pune în gardă în privința viitorului.

– Poate e prematur pentru astfel de discuții și hotărâri – conchise el nemulțumit de turnura gravă a discuției.

Unde să iasă? Au văzut orașelul, au vizitat tot ce-i interesa, dar, în situația aceasta incertă, nu se puteau înapoia în campusul de la Hațor. Nu încă! N-ar fi fost nimeni pregătit pentru a da ochii cu ei în noua situație, orice gest i-ar fi trădat. Nu-l puteau dezamăgi pe Profesor. Iacob bănuia că va renunța la șantier.

Cu ce să-și umple timpul până vreo întâmplare o să-i scoată din această amânare? Poate o plimbare cu barca pe lac, oricum nu mai trebuie să fugă de momentele romantice pentru a-și ascunde sentimentele. Între ceea ce a fost ieri și ceea ce e azi a intervenit o lume de schimbări.

S-a schimbat însă vremea și când au ajuns pe malul Mării Galileii s-a pornit o furtună cu vânt și ploaie. Fata fugea prin ploaia caldă, nepăsătoare la tunete și fulgere; până la urmă s-au adăpostit în casa cu ferestre joase, în camera închiriată a Mirunei. Fata era din nou veselă, fericită și atentă, se comporta derutant, ca o femeie îndrăgostită, deși afirma contrariul. În preajma ei bărbatul prindea viață. O privea cum își aduna lucrurile, le așeza ordonat și frumos împăturite în bagaj. Când a fost gata, alergă la geam să vadă

dacă ploaia a stat, așeză bagajele lângă ușă, apoi, cu mâini moi și fierbinți, înconjură gâtul bărbatului, îi sărută tâmpla și-i șopti:

– Imediat ce stă ploaia renunțăm la camera aceasta și mergem la tine la hotel. Condițiile de acolo sunt mai bune.

Iacob se înfioră sub îmbrățișarea ei, nu se mai atinseseră din noaptea trecută, dar își aminti că nu trebuie să alunece în senzualitate până nu vor reuși să calce pe un drum clar. Principiile lui erau ferme în ceea ce privește relațiile sexuale extraconjugale, adică ele nu aveau voie să apară, Yahvé l-a creat pe om pentru curăție și cu puterea necesară de a rămâne așa. Cât pe principiile ei nu se putea baza. Va trebui să fie foarte atent cu simțămintele și manifestările ei, clar că devenise vulnerabilă, nu mai era fata sigură pe sine, dar asta o făcea mai feminină; bărbatul descoperea în el însuși o altă perspectivă a ocrotirii pe care voia s-o experimenteze față de ea: să-i dea tăria unui drum cert, fără ocolișuri și căderi, dorea pentru ea o relație sigură și constantă.

Fata continua să-l țină în brațele ei:

– La ce te gândești? Uite, chiar a stat ploaia, nu plecăm? și se lipi cu sâni de brațul lui drept.

– Așa mult ți-ai dorit camera asta, nu crezi că ar putea să se întâmple ceea ce aștepti, dacă, totuși, mai rămâi? Întrebă el întristat că ea renunță atât de ușor la darul pentru care a fost aleasă, cine știe din ce motiv.

– Ce să se mai întâmple? N-o să se mai deschidă drumul niciodată! Mi s-a spus să mă întorc la vechile mele trăiri, ca să fac ordine acolo, adică să le recunosc și rezolv – m-am întors și nu știu ce poate fi rezolvat. Am recunoscut clar un singur lucru: atunci, la început, nu trebuia să o iau

pe calea greșită! Dar acest lucru nu poate fi nici schimbat, nici rezolvat. E o realitate pe care cred că și cerul o recunoaște ca atare. Nu mă pot preface că nu s-a întâmplat ce s-a întâmplat. Atunci de ce m-a trimis înapoi? Ca să recunosc că sunt o păcătoasă? Da, recunosc în gura mare: sunt o păcătoasă! strigă Miruna. Să recunosc că n-ar fi trebuit să stărui în cele rele? – Recunosc: am greșit! am greșit! am greșit! strigă ea și mai tare. Ce mai vrea Dumnezeu? Am crezut că voi primi împreună cu iertarea și puterea de a nu mai fi așa. Cu cât aveam nevoie de mai multă putere, cu atât eram mai neputincioasă. De ce m-a trimis înapoi, când tocmai începusem o viață nouă? Mă hotărâsem și părea că funcționează. Iar acum m-am pierdut întoarsă în propriul trecut. Nu voi putea ieși de aici, nici nu mi s-a promis cu certitudine că voi putea fi salvată. Dacă rămân în această încurcătură, va crește febra și voi muri, așa mi-a spus Ea, ca urmare, de ce să mai stau în camera aceasta? Hai să plecăm și să nu ne mai gândim la nimic. Fie ce-o fi! Când nu mai există cale de ieșire, moartea este necesară.

36. Nu și-au mai vorbit până la hotel apăsați de gânduri.

Ploaia s-a pornit cu noi rafale, cerul era greu sub pânțelele norilor. Au mâncat la restaurantul hotelului tocmai când cobora seara, în același vuiet de vânt și ploaie. Ea nu mai purta blugi și tricou, a uitat de ele de parcă n-ar fi fost stilul ei preferat, scotea din bagaj tot alte rochii, fiind mereu nouă.

– De ce mi se pare că o cunosc pe fata asta de-o viață, pe de altă parte de câte ori o văd tresar de parcă aș vedea-o pentru întâia oară? se întreba Iacob, admirându-i liniile trupului, părul, fața.

Miruna își schimbă iar starea de spirit, părea că nu se mai gândește deloc la discuțiile anterioare, se lăsa dusă de senzații de moment. Îi plăcea mâncarea, îi plăcea furtuna, îi plăcea părul tuns scurt al lui Iacob, acum nu se sfia și-l atingea în public, îl lua de mână, se răsfața în preajma lui, îl îmbia cu felurile de mâncare. Bărbatul simțea cum femeia îl ademenește, cum, involuntar, i se strecoară în suflet. Cât va înainta? unde se va opri?

În camera lui, izolați, ea, fără un cuvânt, își descheie rochia și se lipi de el. Acum trebuia să fie extrem de înțelept ca să spună „nu” și, totuși, fata să nu se simtă respinsă, ci iubită.

– Mi-e dor să te țin în brațe și să stăm doar de vorbă, șopti el ridicându-i rochia de jos.

Ea îl privi nedumerită, de-aceea el continuă:

– Mă înnebunești când sunt cu tine, de aceea vreau să stau cu capul pe umeri. Tu ai spus că nu te cunosc, că dacă te-aș cunoaște nu te-aș iubi. OK, vreau să te cunosc înainte de a ne iubi pe de-a-ntregul. Am răbdare să aflu cine ești, ce ești, cum ești.

Ea a înțeles. Și-a tras cuminte rochia pe trup și l-a tras de mână spre fotoliu, unde s-au așezat înghesuiți unul în altul; acolo și-au vorbit până târziu când ea adormi. A avut curajul și i-a spus tot. Nu avea de ce să ascundă pentru că nu exista nici o miză. Ce contează că un bărbat, la mii de kilometri, știe despre viața ei alunecoasă? După ce va fi departe, problema va rămâne tot în ea însăși.

Iacob a culcat-o în pat, fără să-i dea jos rochia, învelind-o până sub bărbie; rămase mult timp treaz, gândindu-se la viața fetei, apoi, spre miezul nopții, a adormit și el.

Probabil fereastra a rămas întredeschisă, pentru că o nouă rafală de vânt a izbit-o de perete – crezu el, când sări la sunetul sec. Stând la geam, fata privea ploaia, complet goală în bătaia picăturilor reci. În întunericul furtunii abia i se zărea silueta albă. Ea observă că Iacob este treaz și se apropie de el. Era udă pe față, pe mâini, pe piept. Trase pătura, se strecură lângă el și începu să-l dezbrace. Ochii îi sclipeau ca de balaur și mâinile erau atât de puternice încât îl paraliză pe bărbat; când, în sfârșit, încercă să riposteze, ea-i tăie scurt:

– Acum mă cunoști. Știi totul. Ori ne iubim, ori murim.

Și făcu dragoste cu el cu multă sălbăticie.

După o vreme, domolită, se retrase în partea ei de pat. Era tristă, și el era trist. Voia s-o mângâie pe păr, dar îi era

ciudă pe ea, se simțea folosit, manipulat, îi era ciudă pe el însuși, pe toată situația aceasta anormală. Se ridică să-nchidă fereastra prin care încă bătea ploaia.

Când s-a întors, fata dormea, n-a mai atins-o. Adormi și el.

37. Miruna visa cum tavanul se lăsa tot mai jos, cum întreaga cameră și pereții albi se topesc, apoi apar alți pereți, cenușii, luminați de o candelă mică așezată pe masă. Era seară și o femeie stătea în ușa căsuței, cu spatele la Miruna. Avea părul negru lung și inelat. Cu vocea joasă și ademenitoare convingea pe un bărbat israelit să intre la ea. El părea că-și dorește să intre, dar îi făcea plăcere să se lase greu înduplecat, de-aceea zăbovea. Apoi rămase la ea o vreme. Intrau tot alți și alți bărbați la Miriam. Ea aduna banii într-un săculeț de cașmir, și-i ascundea într-un colțșor știut numai de ea. Adesea îi scotea și-i număra. Cel mai mult primea de la soldații romani. Probabil erau cu dare de mână, pentru că storceau banii ușor, cu sila, de la israeliți. Ei nu se tocmeau niciodată și se comportau cu multă înțelegere față de ea, uneori chiar cu afecțiune. Se crease o legătură de susținere între ei. Atât soldații cât și prostituata erau considerați de locuitori ca fiind blestemați și necurați, vrednici de moarte. Cât timp nici un israelit nu se putea ridica împotriva soldaților, fata reprezenta o pradă ușoară, întotdeauna vulnerabilă, numai bună să-ți reverse ciuda acumulată. Miriam nu reușea să-i înțeleagă defel: noaptea veneau la ea, o dezmierdau, o plăteau, plecau satisfăcuți, ca nu peste mult să-și permită s-o jignească în public, să-și întoarcă fața, s-o blesteme; cu cât erau mai bogați, mai bine văzuți în societate, cu atât erau mai duplicitari. Tot ei erau aceia care se zgârceau să plătească suma conform înțelegerii.

Soldații din castrul de la Magdala erau clienții ei favoriți. Când femeile din sat se rățoiau la ea, sau se repezeau s-o tragă de păr, s-o bată, nu o dată au făcut liniște soldații, așa că, de o vreme, nu se mai legau de ea, le era teamă de susținătorii ei. Și-apoi, în sat, nu era singura care-și oferea serviciile străinilor, Magdala era plină de oameni veniți de pretutindeni. Mai nou, nici copiii nu mai aruncau cu pietre după ea, femeia începea să simtă că, dacă nu era chiar acceptată în sat, cel puțin era tolerată. Apoi, când a apărut soldatul cel blond, lucrurile păreau aproape frumoase.

Nu s-a îndrăgostit de el, pentru că inima ei a murit undeva între iubirea frântă de moartea prematură a părinților și cea dăruită lui Shimon, fariseul, singurul bărbat, iubit, părinte și îndrumător – ca apoi să se îngroape în rușine. Ori rușinea este una din marile capcane care sugrumă orice mugur de dragoste.

Dar acum a venit soldatul cel blond. Ea l-a observat imediat ce-a apărut în castru. Avea mâinile bronzate, cu o cicatrice lungă pe umărul stâng, până la cot; apoi avea un mers oarecum tăragănat, ca al unui copil rămas în urma mamei. Îi era drag privindu-l cum se leagănă de pe un picior pe altul prin piața satului.

A venit la ea cu unul dintre soldații obișnuiți ai casei, pe care-l servea de mai mult timp, au venit într-o seară de Șabat, după apusul soarelui. Bărbații ar fi vrut să beneficieze amândoi de ea, în același timp, ceea ce nu ar fi fost pentru prima dată în practicile ei, dar i se făcu rușine; o stăpânea un sentiment nou apărut, căci tocmai practicile ei liberale i-au făcut marea reclamă, dar în ziua aceea refuză. Din

joacă, din glumă, îl alese pe noul venit, fără să provoace supărare celui alt.

Blondul venea periodic, dar nu foarte des. Ea știa din timp că va veni, îi simțea apropierea, îi ghicea intențiile; ca femeie care se poate dăruia cuiva, avea și ea de dăruit altfel decât celorlalți, avea suflet, dar cine să știe de el? De cele mai multe ori rezerva noaptea special pentru el, stăteau de vorbă. Aveau atâtea asemănări: atât de tineri amândoi, prinși fiecare într-un război aparte, luptau pentru supraviețuire, abrutizați în unele aspecte ale vieții, mult sensibili în altele, copii de oameni simpli și cu bun simț, dar aruncați de soartă în primejdii, respingere, brutalitate și nesiguranță.

El vorbea despre satul lui din munți, ea despre al ei, de lângă Ierusalim; muriseră și părinții lui demult, trebuia să-și întrețină familia, pământul nu era roditor, se câștigau bani frumoși ca soldat, dacă mai aveai norocul să rămâi în viață. Trecuse prin câteva lupte, deși rănit, scăpa destul de ieftin.

Miriam spera, mai corect spus, visa ca odată Blondul s-o ia cu el, să termine cu acest fel de viață. Ar fi plecat departe, ar fi fost o femeie respectabilă, cu copii în casă, cu un soț puternic și curajos. Îi era drag băiatul și-i era drag mai ales acel vis. Gândul ei era ca până atunci să adune cât mai mulți bani, mai ales de la bogătanii de israeliți, dar nici banii negustorilor nu erau de lepădat. Nu-și mai punea problema hranei și a locuinței, ca atunci la început. Cât de greu a fost: fugise de Natan după o noapte petrecută în popasul caravanei, noapte în care băiatul, printre promisiunile unei vieți noi, a unei familii respectabile, o obligă să-i cedeze și o posedă neîndemânatic, brutal,

dureros. Nu departe de ei, unul dintre păzitorii cămilelor, un bărbat tuciuriu, cu pielea urâtă de vărsat de vânt, îi privea întins pe o rână, satisfăcut și excitat de ceea ce vedea. În ochii lui citi pofta, aceeași pe care o vedea în ochii lui Shimon, apoi în cei ai lui Natan, aceeași pe care a reîntâlnit-o mai târziu în ochii tuturor bărbaților care se apropiau de casa ei. Natan adormi extenuat, apoi îl văzu pe bărbatul pocit ridicându-se de la locul pânzei, o scutură de brațul dezgolit, vru să-i ridice rochia, dar ea strigă speriată s-o lase în pace, se strânse lângă Natan care mormăia în somn fără să se trezească. Bărbatul renunță, dar îi mai spuse ceva într-o limbă necunoscută, ceva ce semăna cu o amenințare, sau poate cu o amânare. Miriam se simți extrem de vulnerabilă, oricine va putea să-i facă orice, cine s-o ocrotească? Pe Natan îl simți străin și brutal, nu-l dorea ca soț, sigur o să-i reproșeze mai târziu legătura ei cu Shimon și gândurile acestea o năpădiseră când începu lumina să se strecoare dinspre răsărit. Cămilele se trezeau, paznicul trebuia printre ele. Atunci, pe negândite, luă câteva dintre lucrurile ei aflate la îndemână și se strecură pe semiîntunerice printre bagaje și animale spre sătucul ce încă dormea. La o aruncătură de băț erau primele case, grajdurile animalelor, grădinile cu pomi fructiferi. Va ajunge ea cumva acasă! La început a mâncat cerșind mila altora, deși ar fi vrut să muncească; a fost angajată o singură zi la seceratul orzului, dar era prea plăpândă, fratele ei n-o ducea la câmp, trebuia din casă o făcea sora ei, era o nepricepută, cu siguranță nu-i era nimănui de folos. Apoi un negustor a invitat-o într-un han să-i țină de urât. A stat cu ea câteva zile, oprind orice negoț, până la urmă a plecat, iar ea a ajuns în stradă, dar avea ceva bani; cel de la han i-a

sugerat să-i dea o cămăruță, pentru că doritori de servicii speciale sunt mulți în zonă și mai era și castrul roman. Așa a tot amânat întoarcerea și până la urmă a rămas, doar că a schimbat mai multe camere în funcție de cum i se adunau banii.

Ea știa că trebuia să fie frumoasă și veselă. Bărbații nu veneau la ea ca să o consoleze pentru rănille trecutului, să-i vindece melancoliile, să-i schimbe soarta stupidă, ci să se distreze, să uite de propriile neazuri, să fie ei cei răsfățați, serviți, înveseliți. Prinse repede șiretlicurile meseriei din instinct feminin și le aplica fără pudoare. Când închidea ușa rămânând singură cu bărbatul, își cunoștea puterea asupra lui, uneori își umilea clienții, ei acceptau, căci dacă nu aveau public, orgoliile căpătau alte nuanțe.

38. Într-o zi apăru un nou client. Îl recunoscuse destul de ușor pe negustorul cel bogat din Susa, pe care-l văzuse întâia dată în casa lui Shimon. Fu foarte mulțumit de serviciile și drăgălășeniile fetei, promise că va trece pe la ea ori de câte ori va avea drum prin Israel. Așa și făcu. Odată, după un popas mai îndelungat, când, la plecare, vru să-i plătească, fata simți un miros de parfum răzbătând dintr-un buzunar al pelerinei lui, o mireasmă care-i tulbură amintirile. O lacrimă mare apăru în colțul ochiului rostogolindu-se nestingherită. Negustorul, în atotsuficiența sa masculină, crezu că ea plânge de dragul lui, tulburată de plecarea lui și hotărî să-i recompenseze sensibilitatea mărinimos. Ea nu vru să-i ia banii oferiți mult peste tarif, el, mai tulburat de refuzul fetei, se oferă să-i dea ca amintire orice dorește ea, numind-o: mica mea *talit*, un diminutiv folosit frecvent în Israel, dar cu rezonanță atât de importantă pentru fată. Ea îi ceru parfumul, iar el îi dădu o sticlăuță aidoma celei din casa lui Shimon și plecă lăsând-o plângând în hohote, fericit de efectul devastator pe care l-a lăsat asupra minunatei fete, simțindu-se ca atare bărbatul fatal, cuceritor, blând și mărinimos.

Fata ținea în mână parfumul virginității ei. Parfumul vieții fără griji, al inocenței și încrederii, al naivității și al buneii credințe. Ce altfel era atunci ... ce naivă să creadă că Shimon o va lua de soție, că va trăi confortabil și fără griji în casa cea mare și albă, născând copii pe care să-i îngrijească, iar servitoarele să-i stea prin preajmă.

Acum iată unde a ajuns: o prostituată într-un târgușor semipăgân, cu blestemul lui Yahvé peste ea. Sigur că e blestemată, ea n-are voie să se apropie de sinagogă, dar n-are voie nici măcar să ofere bani, obligația tuturor credincioșilor, pentru că banii ei sunt spurcați, iar Moșe a scris în Tora că banii curvei să nu fie dați Domnului, căci sunt o scârbă înaintea lui. Ea va avea parte, cu fiecare an ce trece, doar de dispreț. Nimeni niciodată n-o va iubi, nimeni! E doar obiectul plăcerilor sexuale ale bărbaților. Un obiect nu are suflet, nu are nevoi, nu are cerințe. El este folosit, apoi abandonat.

Luă parfumul, îi sparse dopul de ceară și-l turnă pe podea. Acolo îi e locul, locul virginității ei călcate în picioare: demnitatea, sensibilitatea și tot ce are de dăruit, pe podea sub picioarele porcilor.

39. Multă vreme casa ei avu cel mai frumos miros din târgușor. Incidentul nu rămase nebăgat în seamă. Clienții ei s-au înmulțit.

O bună bucată de vreme Miriam a crezut că profesia ei era una provizorie, că va aduna bani, se va întoarce acasă, ori va pleca într-un oraș mare unde nimeni nu va ști nimic despre trecutul ei. Poate la Ierusalim. Dar, pe zi ce trecea, era tot mai nesigură de șansa ei de a-și schimba viața. O femeie singură nu va avea niciodată credibilitate, în orice context ea rămâne vulnerabilă. Nu mai avea încredere în ea însăși și nu mai avea încredere în bărbați. Cine i-ar putea fi soț? Un bărbat sincer și curat n-ar dori-o de soție, iar unul precum clienții ei nu-și dorea ea.

Blondul acesta nou venit? Oare chiar ar pleca cu el sau și-ar dori mai mult fuga din mediul în care trăiește, decât conviețuirea cu acest străin?

Blondul veni într-o seară când mirosul de parfum încă umplea încăperea. Urma să plece într-o expediție militară împreună cu soldații ce vor veni din Galia a doua zi. Vor mai rămâne în castru doar jumătate din numărul soldaților. Parții trec adesea Eufratul și jefuiesc ținuturile considerate ca fiind ale romanilor încă de pe vremea împăratului Augustus. Blondul îi vorbi despre luptele ce-l așteaptă, despre deșerturi ce trebuie trecute, arme și corturi de campanie, lipsa oricărei vieți normale, îi mai vorbi despre lipsa femeii și a drăgălășeniilor ei, îi vorbi și de moarte. Poate îi era frică, iar Miriam renunță la vioiciune și-i plânse

plecarea, în tăcere, cu resemnare. Când să plece, înspre zori, o luă în brațe și-i promise că aceasta era expediția după care va fi eliberat și se va putea întoarce acasă, iar el va trece prin Magdala și o va lua cu el.

A așteptat Miriam luni de zile. Soldați veneau tot mai puțini pe la ea, erau tot mai puțini în castru, nimeni nu știa unde e Blondul și dacă au avut loc ciocniri sângeroase la Eufrat.

Apoi încet, încet, Miriam renunță să-l mai aștepte, uită de visul ei, sufletul ei era tot mai închis sub carapacea neputinței de-a schimba mersul vieții. Trecu și negustorul cu parfumurile pe la ea. Atunci se hotărî că va aduna suficienți bani pentru a cumpăra un vas de alabastru cu parfum, cu Mirul Orientului, iar vasul îl va sparge doar atunci când viața ei se va schimba definitiv, atunci când ea va iubi un bărbat, atunci când un bărbat va arăta iubire față de ea, nu o iubire a trupului, descoperită prin pofta ochilor, ci o iubire a sufletului ei chinuit și încătușat. Dacă nu va găsi un astfel de bărbat, atunci, atunci ... nu știa ce să gândească despre mir, oricum nu va sparge vasul prețios. Acel parfum va simboliza virginitatea și dăruirea tuturor fetelor abuzate din lumea aceasta mare. Mirul acela va însemna jertfa smulsă forțat și fără ca cineva s-o merite.

40. – Iacob, trezește-te – îl scutură Miruna pe bărbatul adormit alături. Să știi că Miriam, adică Maria, sora lui Lazăr și a Martei din Betania, este aceeași persoană cu Maria Magdalena, prostituata ... apoi se răzgândi și folosi alt cuvânt, – femeia care a turnat mir pe capul lui Iisus.

Bărbatul se trezi buimăcit, fata trebui să repete de câteva ori până ca el să înțeleagă propozițiile spuse la repezeală. Apoi, pe îndelete, îi povesti ce văzuse în primele arătări, tot ce văzuse în noaptea aceea. În timp ce povestea, stătea rezemată de tăblia patului, față în față cu el, ascunsă sub pături până sub bărbie – avea febră, dar nu voia ca el să descopere acest lucru, ca nu cumva s-o ducă la spital. Voia ca el să afle totul până n-o să pățească ceva mai grav. Pe Ierushalaim n-a întâlnit-o, febra a revenit, deci cine știe ce va urma. Era sigură că labirintul vieții ei dezvățate o înghite încetul cu încetul și nu va reuși să iasă spre o altă viață. Bărbatul din față era elementul de netăgăduit al slăbiciunii ei dovedite din nou. Dar el era cineva care, cel puțin, putea înțelege și descifra câte ceva din trecut. Uluiitor că i s-a deschis iar Poarta Timpului, că – deși recăzută în vechile obiceiuri – nu i s-a luat darul, ci a fost reînviat printr-o nouă descoperire.

– O să scriu o carte despre Maria Magdalena, adică o să scriu doar ceea ce am văzut despre Miriam – spuse Miruna, întorcându-și ochii decolorați spre zare, de unde răsărea soarele limpezit de furtuna nopții trecute.

– Nu știu dacă mai interesează pe cineva o carte despre Maria Magdalena. S-a scris prea mult despre ea și nu știu dacă va mai avea vreun impact ceea ce tu tocmai ai descoperit. Poate dezvăluirile ți-au fost făcute cu alt scop.

– Poate că ai dreptate, pe cine interesează adevărul acesta? Nu pentru publicitate mi s-a dat, dar încă nu-mi dau seama pentru ce. Dacă aș fi întâlnit-o pe Ierushalaim mi-ar fi dat niște explicații. Singurul lucru pe care am reușit să-l înțeleg este paralelismul dintre viața mea și viața ei. Până la urmă Maria Magdalena a reușit, adică a învins, nu?

– Conform Noului Testament, da! Dar pare-se că mult mai târziu. Dacă există o similaritate între Miriam, adică Maria – sora lui Lazăr și a Martei, Maria Magdalena și femeia care a turnat mir pe capul lui Iisus, despre care se spune că a fost posedată de demoni, atunci această Miriam mai are drum lung până la biruință. Mai are șapte demoni în ea, exorcizarea pare că n-a avut loc, nici acuzarea ei publică, încercarea de-a o omorî cu pietre.

– Așa e – îl privi ea cu mirare, ea trebuie s-ajungă la Ierusalim. Unde va fi când va turna mirul pe capul Domnului?

– Nu știu asta exact, ar trebui să verificăm în evanghelii, dar aici nu avem așa ceva. Vom căuta în campus și vom da lucrurilor de capăt.

– Da, cred că ne putem întoarce la Hațor. Am văzut ceea ce era aici de văzut. Mă întreb doar unde mă aflu eu în toată această istorie? Am parcurs-o? Urmează s-o trăiesc, mă voi împotmoli? Dacă eu nu voi reuși să scriu cartea aceea, trebuie s-o scrii tu. Să nu uiți nimic din ce-ți spun și promite-mi c-o s-o scrii tu.

– Nu te gândești la carte, n-are nici un sort de izbândă. Personajul e prea controversat. Și-apoi tu nu ai încă toate elementele. Nu știi cum s-a petrecut întâlnirea cu Iisus. Depinde de această întâlnire tot restul vieții ei. Fără cheia aceasta nu poți da înțeles nici măcar viziunilor tale.

– Tu crezi că-l vei vedea pe Iisus?

– Nu știu, dar trebuie să-o vezi pe Miriam când îl întâlnește pe Iisus, atât la acuzarea ei, cât și la exorcizare, ba chiar și în momentul turnării mirului pe cap și pe picioarele lui Iisus, țin minte că ea îl spăla cu lacrimile, îl ștergea cu părul ei și-i săruta picioarele. Imaginea este destul de scandalosă într-o societate masculină, nu crezi?

– Te referi la acest episod când afirmi că este un personaj controversat, nu? La faptul că o prostituată a ajuns un personaj atât de important pentru Iisus, încât după înviere este prima persoană căreia i se arată, abia după aceea apare în fața lui Petru și a celorlalți ucenici; sau te gândești la altceva?

– De fapt imaginea evangheliilor privind-o pe Maria Magdalena, apoi imaginea prezentată de tine despre fetița aceea cu păr inelat abuzată sexual și cea a conspirațiilor și religiilor apărute în urma crezului că Iisus s-ar fi căsătorit cu ea – sunt, pare-se, foarte diferite. Toată problema se învârtă în jurul ideii de căsătorie a lui Iisus.

– Vorbești despre cartea lui Dan Brown *Codul lui da Vinci*? Întrebă ea precaută.

– Nu numai; cartea aceea e un roman, în mare parte, chiar și interpretările sunt fictive sau păreri personale ale autorului, totuși cartea aduce pe tavă – în mod camuflat – o problematică incitantă și mult discutată, mediatizată în special prin internet.

Miruna se ridică să bea apă, fiind deshidratată. Oh, dacă ar mai rezista câteva zile.

– Continuă, poate voi înțelege mai multe, îl îndemnă când reveni. Iacob nu-i observă starea de slăbiciune, căci era foarte preocupat de tot ce-i spusese fata. Reluă explicațiile, dar din alt unghi:

– Oamenii au fost întotdeauna înclinați spre misticism, conspirații, taine nerelevante – unii curioși privind informația manipulată, viitorul incert, alții curioși în a o descoperi. Cu cât societatea e mai aplecată spre mercantilism, materialism și consum, respectiv spre informatică, rațiune, demonstrație științifică, cu atât mai vulnerabilă e latura iraționalului – care începe să fie hrănită morbid și în exces, urmând calea unui marasm emoțional. Poporul meu a știut mii de ani să țină un echilibru între viața reală și cea spirituală: puternic ancorat în realitate, a oferit credința într-o împărăție a lui Yahvé unde totul se redimensionează, unde are sens tot ce aici pare pierdut. Această credință că suntem cei aleși pentru a finaliza respectiva împărăție a dat poporului meu forță să se ridice atunci când oamenii au fost zdrobiți, să înceapă din nou când au fost deposedați, să se adune când au fost risipiți, să rămână un popor când nimeni n-a dorit asta. Dacă poporul meu își va pierde credința – nu practicarea ei formală, ci forța care dă viață (eu văd că ziua aceea pare să fie aproape) se va occidentaliza complet. Iar occidentul a pus accent doar pe viața *aceasta*! În extrema cealaltă e orientul cu religiile lui, care pune accent doar pe experiența iluminării, pe viața *următoare*, ambele societăți șchioapătă, dar ... de unde am pornit noi în această discuție?

– Nevoia omului de mister, cred – reluă ea, și *Codul lui da Vinci*.

– Exact. Romanul e bine scris, e incitant, împușcături, mistere, comori, un roman polițist cu o problematică de istorie a religiilor și eclesiologie, la care toată lumea își poate spune părerea, plus bomba incitantă privind posibila căsătorie a lui Iisus, urmașii lui pământești, ordinul Templierilor, bogățiile lor fabuloase, tainele Vaticanului, dinastia merovingienilor din Franța – ce mai? Tot ce pare conspirație și de neverificat, pus într-o lumină proprie de un scriitor talentat. Cartea e, totuși, ficțiune și nu are valoare de document. Mai provocatoare e *Cartea lui Mormon*. Cine urmează ideile lui Dan Brown? Ea nu reprezintă o mișcare, un crez îmbrățișat de o organizație, poate că există indivizi în subteran, însă *Cartea lui Mormon* există din jurul anilor 1850; organizația care s-a născut în jurul ei este o religie cu un număr impresionant de urmași; mormonii dețin bogății colosale, sunt organizația care crește cu cea mai mare rapiditate datorită formelor voluntare de prozelitism, ori toată religia aceea pornește de la căsătoria lui Iisus cu trei Marii, una dintre ele fiind Magdalena, dând naștere la urmași pământești; apoi mai e noua evanghelie transmisă de îngerul Moroni, din care rezultă o religie de întindere mondială. Iată ce personaj este Maria Magdalena.

– În cele din urmă, continuă Iacob după o pauză de tăcere, depinde de ce anume crede fiecare despre divinitatea lui Iisus. Acest subiect a incitat mai mult decât credeam. Patru secole de frământări în creștinismul incipient, când apar o serie de explicații ale dublei naturi a lui Christos, unii punând accent fie pe latura umană, fie pe cea divină; părerile au provocat chiar prigoniri serioase ale ereticilor –

cum erau numiți de biserică, pentru a anihila ereziile lor: arianismul combătut la primul conciliu ecumenic din 325 nu a pierit așa de ușor. Vor suferi trei popoare: vandalii, ostrogoții și herulii, care au avut neșansa să se convertească la creștinismul arian și au fost nimiciti.

– Dan Brown îl descrie ca pe un om lipsit în totalitate de divinitate, nu-i recunoaște latura divină, și-atunci pare normal să se căsătorească, să aibă urmași, oricum ei sunt în totalitate umani. În ceea ce-i privește pe mormoni, ei cred în divinitatea lui Iisus, dar cum însuși Dumnezeu, adică Elohim, trăiește – conform concepției lor – o viață sexuală (nu în sensul carnal), pare că esența lucrurilor este însăși sexualitatea și nașterea urmașilor celești. Fecioara Maria a rămas însărcinată, nu în mod supranatural – prin Spirit – așa cum susțin evangheliile, ci printr-o relație sexuală cu Elohim, care a coborât din cer întrupat, special pentru înșămânțarea ei.

Ce ar fi de explicat privind o eventuală căsătorie a lui Isus? Societatea evreiască este una cu puternic accent pe familie, căsătoria era obligatorie pentru bărbați, inclusiv Marele Preot era obligat să se însoare, să aibă copii. Profeții din perioada Vechiului Testament erau bărbați însurați, Moșe – cel mai important profet – avea copii, când i-a murit soția s-a recăsătorit. Împărații și judecătorii se mândreau cu numărul mare de copii, provenind, bineînțeles, de la mai multe soții. De exemplu, despre Abdon, fiul lui Hilel, care trăia în perioada dinaintea regatului întemeiat de David, se spune că a avut patruzeci de fii și treizeci de nepoți, care călăreau pe șaptezeci de mânji de măgar – călărirea pe mânji simboliza poziția de conducător.

– De aceea intră Iisus în cetatea Ierusalim călare pe un mânz de măgar?

– Exact, iar poporul știa exact ce înseamnă, își aroga dreptul de conducător; poporul și mulțimea reacționează, doar romanii rămân indiferenți, nedându-și seama de însemnătatea gestului.

– De ce o prostituată în cadru?

– În ceea ce privește relația cu o femeie ușoară – reluă Iacob explicațiile, ar exista chiar în istoria poporului nostru un precedent serios. Yahvé poruncește profetului Hoșea să se căsătorească cu o prostituată pe nume Gomera, fiica lui Diblaim, pe care s-o iubească, să aibă copii cu ea. Ori, un naghid cu un statut special în ochii poporului, ca transmițător al dabar-ului divin, căsătorit cu o femeie ușoară, care, până la urmă, se plictisește de viața de familie, de îndatoririle de soție și mamă (au avut împreună trei copii) îl părăsește pe robul lui Yahvé – aceasta pare cel puțin o relație ciudată. Dar nu e totul: după ce Hoșea se vede părăsit, înșelat în iubirea și așteptările sale, este umilit în bărbăția și slujba sa pentru că femeia se întoarce la vechea ei meserie, se prostituează din nou; dar uimitor e că Yahvé îi poruncește profetului să meargă din nou la ea și s-o iubească așa cum iubește Yahvé pe copiii lui Israel, care se îndreaptă spre alți dumnezei. Sigur – toate gesturile, de fapt întreaga viață a profetului înșelat era un material didactic pentru poporul nostru în relație cu Yahvé, dar trăirile naghidului au fost autentice, nu metaforice.

– Ce multe lucruri știi despre Tanac, chiar și despre evangheliile – mai multe decât știu eu – creștină fiind – se miră ea.

– Încerc doar să-mi înțeleg poporul. Ori Iisus a fost și el evreu, ucenicii lui toți au fost evrei, scriitorii Noului Testament – cu excepția lui Luca, un grec încreștinat – au fost evrei. Dacă Iisus s-ar fi căsătorit, ei n-ar fi omis să scrie lucrurile acestea – ar fi fost bucuroși, mai mult, evanghelistul Ioan, care scrie și cartea Apocalipsei, a trăit până în jurul anului 90 d. Hr. (căci exilul pe Patmos a avut loc sub împăratul roman Domițian, care și-a început domnia după anul 80), adică după vreo șaiszeci de ani de la răstignirea lui Iisus; evanghelia lui a fost scrisă foarte târziu, totuși nu amintește nimic despre posibili urmași ai lui Iisus, deși în epistolele lui transmite salutări și numește tot felul de oameni considerați importanți în perioada aceea. Oare copiii lui n-ar fi fost importanți? Nu s-au născut nici merovingienii, nici alte neamuri din el, pentru că – dacă a fost Mașiah – adică salvatorul lumii, a avut un alt rol.

– Oricât de centrată pe căsătorie a fost societatea iudaică – își aminti Miruna – totuși la Qumran s-a dezvoltat o comunitate pur masculină – a esenienilor. Ei au scris și ascuns ceea ce mai târziu s-au descoperit ca fiind Manuscrisele de la Marea Moartă. Cum îți explici, a fost o anomalie?

– Într-adevăr, erau doar bărbați, iar în scrieri apar referiri la Fiul Dreptății, Omul Drepteii, care vine să facă ordine în societatea decăzută ca Fiu al Luminii. Societatea s-a dezvoltat ca o reacție la elenizarea, din punct de vedere cultural, a evreilor, din moment ce dinastia hașmoneilor era tot mai puțin religioasă. Spre deosebire de secta farisidilor (cei ce apar în Noul Testament ca fiind fariseii, în veșnică polemică cu Iisus), care preferau să rămână în societate și să învețe norodul prescripțiile Torei pentru a purifica societatea în vederea apariției lui Mașiah, esenienii au considerat că doar izolarea totală îi poate ține în sfințenie. Da, ei susțineau

celibatul într-o societate axată pe familie și mulți evrei îi simpatizau pentru că trăiau o viață dedicată ritualurilor, sfințirii și purificării, vestind vremea venirii și venirea acelui Om al Dreptății. Se spune că și Ioan Botezătorul – cât timp a trăit în pustie – a trăit în societatea lor. Nici Botezătorul nu s-a căsătorit, deși era cu șase luni mai în vârstă decât Iisus – ca urmare nu era considerată o anomalie necăsătorirea în cazul în care omul avea de îndeplinit o misiune divină.

În timp ce Iacob vorbea văzu cum Miruna încearcă să-și schimbe poziția, dar nu are suficientă putere. Fața îi era în umbră și nu-i zărise până atunci paloarea. Ardea din nou, oare de cât timp? Și cum de nu își dăduse seama?

– Te rog să nu mă duci la spital, nu cred că rezist la o nouă doză de antibiotice și perfuzii și ... vru să spună: întâlnirea cu Ierusalaim, dar se opri răzgândindu-se, du-mă la Hațor, trebuie să vedem mai departe încotro să mă îndrept, vom căuta în evanghelii.

41. Au ajuns în campusul de la Hațor când se întorceau microbuzele cu studenții toropiți de căldură, de oboseala muncii și de deșteptarea matinală. Profesorul coborî primul din autobuzul mare și se apropie de mașina lui Iacob tocmai când trase frâna de mână. În ochi avea o privire dojenitoare, dar când o zări pe Miruna, zăcând fără putere și palidă pe bancheta din spate, privirea se transformă într-una de îngrijorare.

Spre seară mașina lui Iacob, cu toate lucrurile lui și ale fetei, gonia spre Tel Aviv. Miruna mai ținea în mână Testamentul din care citise toată după-masa în cămăruța ei albă, căutând urmele Mariei Magdalena.

Cu cât se apropiau de Tel Aviv era tot mai lipsită de putere, deși după amiază, cât timp citi, se simți bine.

Până la urmă rupse tăcerea din mașină:

– Iacob, eu trebuie să ajung la Ierusalim, te rog, tu știi cât de important este pentru mine și știi că boala mea nu e una fiziologică, ci una spirituală (un medic ar spune psiho-somatică). Dacă nu rezolv problema în care am intrat, tot nu scap, indiferent de tratament.

– Asta am așteptat să aud, părea Iacob că se bucură, dar trebuia să o spui tu. Chiar dacă profesorul a vorbit deja cu medicii de la Tel Aviv, el nu ne poate obliga să mergem acolo. Sigur că ar fi mai în siguranță din punct de vedere politic sau al tratamentului, dar problema ta e alta, iar acum ea a devenit problema noastră. N-am să întorc, ci la prima

ieșire o vom lua spre sud. Acum spune-mi ce ai aflat din evanghelii cât timp eu am rezolvat problemele în campus?

Fata îl privea uimită de atașamentul lui față de problema care credea că o privește direct și personal. Crezuse că va trebui să lupte să-l convingă să schimbe direcția, de aceea amânase atâta timp, ca gest de apreciere îi puse mâna peste mâna lui care sta pe schimbătorul de viteze. El i-o luă și-o apropie de obraz, apăsând-o cu gingășie.

– Ai crezut că va fi altfel? o întrebă.

– Da, mă simțeam tare singură în tot acest labirint, dar se pare că nu e așa.

– Totuși, va trebui să-i dai de capăt tu, eu, deși nu sunt chiar un spectator – nu am încă răspunsuri și nici nu știu dacă *hozeh*-ul are nevoie de explicațiile unui om. La momentul potrivit vom înțelege mai multe. Dar până la urmă nu e sigur dacă vom înțelege tot. Profeții n-au înțeles mesajul ce trebuia transmis, doar au transmis. În cazul tău *dabar*-ul încă nu e evident. Spune-mi, totuși, ce ai găsit?

– Vom merge la Ierusalim, acolo a fost prinsă în capcana fariseilor, care au vrut să-l ispitească pe Iisus, apoi mai apare la cina oferită de Shimon în casa lui (probabil în Betania, adică tot în Azariyeh), apoi la crucificare și la mormânt înainte și după înviere.

– Dar când a fost exorcizată?

– Asta nu am găsit, vom căuta împreună. Oare e după scena uciderii cu pietre sau înainte?

– Cred că după; cred că uciderea cu pietre a însemnat prima ei întâlnire cu Iisus.

– Tu cunoști foarte bine evangheliile și viața lui Iisus. Ce crezi despre el?

– Cât timp am stat în România, am frecventat unele biserici creștine, cele care oarecum semănau cu sinagoga, dar cred că sunt un evreu care crede în Iisus ca fiind Mashiah, deși poate ceea ce înțeleg eu diferă de ceea ce înțelege în mod clasic un creștin. Eu nu pot să neg Tanacul în favoarea Noului Testament, e nevoie de amândouă.

– Dar Crezul de la Niceea privind Trinitatea, adică existența unui singur Dumnezeu manifestat în trei persoane – sau ipostase – o accepti?

– Evreii sunt puternic monoteiști, dar dacă cineva acceptă pe Iisus ca Mașiah și acceptă că e fiul lui Dumnezeu, deci prin esență, este el însuși Dumnezeu, atunci ce mai faci cu *schema* și *echad*? Spune, totuși, în ce măsură poate un om explica natura lui Dumnezeu? Cum să știu eu dacă UNUL semnifică același lucru și pentru mine și pentru Dumnezeu?

– Ce înseamnă *schema* și *echad*?

– *Schema Yisrael, Adonai Elohamu, Adonai Echad* – este rugăciunea pe care o rostește orice evreu pios, o formulă rostită de Moșe în Tora; înseamnă: „Ascultă, Israele, Domnul este Dumnezeu, Domnul este Unul”. Acesta exprimă credința evreilor în contrast cu păgânismul înconjurător. De la Nil la Eufrat, Orientul Apropiat din Antichitate se închina unui panteon foarte dezvoltat de zei și zeițe, ce se manifestau prin natură. Dacă era o molimă, exista zeul bolilor, dacă era furtună, se manifesta zeul furtunii, exista zeul fertilității și al nașterii, apoi zeul creșterii copilului, al căsătoriei, al forțelor și elementelor naturii, zei astrali, zei zoomorfi, astfel omul era condus de la începutul vieții până la sfârșitul ei de capriciile zeilor, care aveau atribute umane: răzbunare, gelozie, nestatornicie, plăcere, violență; se luptau și se omorau între ei, chiar se violau.

În mijlocul acestei parade de politeism, un mic popor proclamă o idee radicală în antichitate: monoteismul. A existat și în Egipt o tentativă de a renunța la panteonul atât de apăsător și de încărcat, prin acțiunea faraonului Amenofis al IV-lea; el încearcă o revoluție religioasă aducând în prim plan pe zeul Aton, Discul Solar devine divinitatea supremă. Încercarea nu reușește datorită conotațiilor religioase și politice evidente: omnipotenții preoți au fost deposezați de marile lor privilegii religioase și politice, așa că, după moartea faraonului (mort înainte de vreme și probabil, tocmai datorită încercării sale de reformă), Nefertiti, frumoasa lui soție, împreună cu fiul faraonului, vestitul Tutankhamon (mort și el de foarte tânăr, ucis cine știe pentru ce probleme politice – care se împleteau cu religia), sub presiunea corpului sacerdotal, revin la forma tradițională a spiritualității religioase egiptene. Prin urmare, încercarea de a aduce monoteismul în puternicul stat egiptean se va pierde definitiv. Rămâne ca acest unic popor al evreilor să țină sus o flacără în mijlocul politeismului păgubos și superstițios. Uite – ca urmare – în ebraică nici nu există un cuvânt pentru zeiță, Adonai este Echad, adică Unul.

– Dar oare ce legătură au acestea cu noi, cu ceea ce m-ai întrebat? reveni Iacob după un timp de meditație tăcută.

Să vedem fața cealaltă a realității: Elohim a spus că face omul după chipul și asemănarea sa așa că a creat bărbatul și femeia. Ei amândoi sunt după chipul său, dar mai spune că bărbatul se va lipsi de soția lui, și ei vor fi *echad* adică tradus: vom fi Unul: abia împreună sunt unul. Termenul nu se referă doar la unitate corporală, cum tinde

să fie adesea explicat, ci unul de obiective, de scop final, de direcție. Unitate în doi în dreptul omului; deși ei nu încetează a fi două persoane, sunt echad. Atunci Dumnezeu de ce nu poate fi Echad (adică unul) în trei, așa cum cred creștinii? Nu pot face analogii dinspre om spre Dumnezeu, dar cred că Yahvé poate fi mult mai mult și mai diferit decât pot eu să înțeleg.

Se pare că de câteva zile și noi doi suntem echad, mai spuse Iacob, schimbând tonul pedagogic într-unul cald și jucăuș.

– De câte ori poți deveni cu cineva echad? întrebă ea cu tristețe în glas, cunoscând toate unirile fizice pe care le-a trăit înainte, fără să guste și unitatea de obiective.

– Yahvé spune că doar o dată.

– Atunci eu am fost echad cu cineva cu care ar fi fost interzis și acum nu o să mai fiu niciodată cu altcineva. Poate de aceea rătăcesc străină de liniștea pe care ar trebui s-o aibă o persoană care tocmai asta caută.

Cu cât se apropiau de Ierusalim, fetei îi revenea vioiciunea.

Partea a IV-a
DRUMUL ÎNGUST

42. A doua zi, încă în răcoarea dimineții, au căutat să viziteze Ierusalimul, orașul vechi, Zidul Plângerii, vestigiile templului lui Irod. Miruna voia să vadă tot, Biserica Nașterii, grotă mormântului, dar mai ales voia să-și caute drumul ieșirii din labirintul trecutului.

Se apropia amiaza, căldura era înăbușitoare când începură urcușul pe Via Dolorosa, deși Iacob insistă să amâne pentru seară, sau pe a doua zi, pentru că slăbiciunea fetei încă era evidentă. Dormiseră bine, o luase pe fată acasă la el, iar mama lui o instalează în camera lui Iacob, iar pe el în salon. Era mulțumit că putea ține distanță față de avalanșa de senzualitate care-l copleșea când rămânea cu ea, cel puțin îi va da timp să-și clarifice nevoile și calea.

Era foarte multă lume ce urca pe Drumul Durerii spre locul considerat al răstignirii, Golgota; oamenii nu țineau seama de căldură, înaintau tăcuți, poate emoționați și pătrunși de importanța crucială a unui gest de-acum aproape două mii de ani ce-a schimbat istoria definitiv; sau poate erau doar plictisiți și obosiți de zăpușeală.

Miruna rămase puțin în urmă când sesiză că lumina se schimbă, se albește iar clădirile încep să se topească precum bucățile de unt, că totul e instabil în jur; încercă din instinct să se prindă de ceva, când văzu un grup gălăgios înaintând în colbul drumului, hăituind o fată îmbrăcată sumar, cu părul despletit ce-i acoperea fața palidă și evident speriată.

O recunosc pe Miriam, își aminti de procesul jalnic pe care fariseii l-au pregătit pentru a-l prinde în cursă pe Iisus. Se uită în jur crezând că-l vede pe Iacob ca să-i arate și lui ceea ce vede, dar mulțimea o împingea înapoi pe Via Dolorosa în jos, spre piața cetății, înapoi la Templu. Începu să-l strige pe Iacob, dar toată mulțimea striga, de parcă și-ar fi declinat întreaga vină asupra unei singure persoane, de parcă judecarea fetei ar fi absolvit cetatea de greutăți și frustrare. Era în țipetele acelea adunată nu atât furia, cât frica, o angoasă bolnavă care cerea un țap ispășitor. Prea multă robie, prea multă subjugare, blestemul lui Yahvé trebuia să cadă peste cei vinovați, ori fata aceea trebuie să fie vinovată dacă rabinii și fariseii neprihăniți o huiduie într-atâta. Mulțimea instigată și curioasă o împulzea tot mai aproape de victima nenorocită, când ochii Mirunei se întâlniră cu cei ai lui Miriam și în privirea ei se recunosc pe sine, hăituită, nefericită și neputincioasă pentru a mai schimba ceva în destinul ei, dacă nu primește ajutor din exterior. Miriam știa că drumul acesta poate fi ultimul, și trebuie să fie ultimul; nu era resemnată în fața deznodământului incorect, era doar prea obosită și scârbită să mai reacționeze. De când venise în Ierusalim (o aduse neguțătorul de parfumuri) viața ei s-a izbit doar de rușine, umilire și multă suferință. Încercase să ajungă și acasă, dar îi era teamă să dea ochii cu Marta și Lazăr, iar acum, această uneltire mârșavă a fariseilor. Miriam cunoscuse de mult timp fățarnicia lor, o cucernicie doar formală, când intențiile și motivațiile interioare erau meschine și egoiste. Iată că ajunse iarăși unealta jocului lor murdar. S-au folosit tocmai de negustorul de parfumuri, iar el s-a lăsat manipulat pentru a nu fi judecat de Sanhedrin, așa că a rămas singură

să înfrunte condamnarea, deși ... dar nu-și termină gândul, oricum, orice încercare de a se apăra era de prisos.

Miruna văzu în privirea fetei dorința de a înceta în vreun fel această viață hăituită și știu că nu e vina ei că a ajuns atât de departe, știa că poate fi ajutată, poate fi iertată și reabilitată, așa că înaintă hotărâtă spre fariseii ce-o duceau către templu; acum parcă toată lumea se trăgea și făcea loc grupului îmbrăcat în haine specifice, să treacă. Apucă pe unul de haina neagră și lungă, îl trase și-i strigă să oprească fanfaronada aceea. Omul se trase înspăimântat de gestul ei și țipă ceva într-o limbă nemaiauzită, ea îl prinse pe altul de haină, acela a împins-o cu un baston, apoi niște copii îmbrăcați în negru și ei, cu pălării mari, veniră din spate cu ceva ce semăna a aparat de fotografiat. Ea se-mpiedică și căzu, oamenii aceia au ocolit-o strigând și gesticulând intrigati. Miruna încercă să se ridice, să alerge după Miriam, știind că ea va fi salvată de Iisus, voia să-l vadă pe Iisus și mai ales voia să vadă reacția fetei când îl va privi pe acela care o va salva, când el îi va spune că nu o condamnă pentru tot ceea ce a trăit, n-o judecă pentru toată mizeria vieții ei, că există un nou început, că toți au șansa unui nou început, începutul credinței, ori Miruna avea nevoie disperată să iasă din labirintul ce-o ținea captivă, avea nevoie de iertare și putere pentru un alt fel de început, în care poți sta față în față cu inima ta, fără să-ți reproșeze nimic, fără să te autocondamni pentru greșelile săvârșite, viața să fie spălată, înnoită. Miruna vroia să audă propoziția: nici eu nu te osândesc! și se chinuia să se ridice, dar era prea multă lume în jur și nimic de care să se prindă, totul era vâscos ca untul topit la soare. Dar lumina albă se intensifică și-o văzu pe Ierushalaim trecând pe lângă ea. Era

îmbrăcată în alb strălucitor, de parcă o-nvăluia soarele, avea o cunună de douăsprezece stele pe cap și luna sub picioare. Miruna încercă s-o strige, dar ea o luă în brațe și-o purtă pe străzile strâmte vorbindu-i continuu, fără să-și miște gura. Miruna sesiză c-o aude cu mintea, nu cu urechile, pentru că urechile-i percepeau zgomotul străzii:

– Eu îți arăt calea înțelepciunii.

43. Iacob privi în jur și nu o văzu pe Miruna, așteptă puțin, apoi porni înapoi să vadă unde a rămas. Era neobișnuit de multă lume. Tocmai atunci cobora o familie de evrei *lubavici*, îmbrăcați cu toții în negru, cu bărbi mari și stufoase, având toți ochelari, pălării cu boruri largi, perciuni lungi, răsuciți la urechi. Cel din față, mai bătrân, avea barba până peste piept. În spatele bărbaților veneau băieții adolescenți, apoi femeile și fetele îmbrăcate și ele în negru, cu mâneci lungi și eșarfe negre pe cap, la urmă copiii îmbrăcați la fel ca adulții. Turistii întorceau capul după grupul acesta ciudat, dar Iacob era obișnuit cu ei, nu reprezentau o noutate, cât să se retragă din calea lor, așa cum făceau de fapt toți ceilalți. Erau (sau se autoconsiderau) sfinți, iar cuvântul *quados* în limba ebraică semnifică „pus deoparte, separat de ce e comun”, așa că ei se comportau ca atare. Nu aveau voie să intre în contact cu ființele lipsite de sfințenie, adică toți ceilalți, așa că toată lumea era nevoită să se ferească din calea lor, iar dacă un turist nu știa lucrul acesta, uneori cel din față avea un baston cu care-l atinge, sau îl împungea, pentru a-l atenționa.

Acești evrei *lubavici* se considerau gruparea care va aduce mântuirea Israelului, cei care păstrau credința curată, dată de Yahvé lui Moșe.

Apoi văzu ceva ce n-ar fi vrut să aibă loc: Miruna ieși de undeva din mulțime, se repezi la unul dintre *lubavicii* aflați la margine, îl prinse de haină și strigă ceva în românește, dar n-apucă să înțeleagă nimic. Acela se trase

îngrozit, mormăind nemulțumit de ceea ce se întâmplă, Miruna îl prinse pe un altul care o lovi cu bastonul și strigă celorlalți în idish să se ferească de nebuna aceea, până la urmă copiii au lovit-o cu un aparat de fotografiat mare și greoi, un aparat ce părea antic, într-o carcasă trasă în piele neagră.

Evreii aceia ciudați trecură, Miruna încerca să se ridice, dar, până să ajungă Iacob, câțiva au sărit în ajutorul ei; apoi el o luă în brațe s-o ducă la mașină, însă toți erau de părere că a făcut insolație.

44. – Învăluită în soare, cu luna sub picioare și douăsprezece stele pe cap – tu ești femeia cea curată care simbolizează mireasa mântuitorului, cea descrisă în Apocalipsă.

– Apocalipsa înseamnă o nuntă, nunta Mielului.

– Christos se va căsători cu tine dacă tu ești mireasa lui?

– Poți fi și tu mireasa lui, eu sunt toți, toți cei care vom fi una cu el.

– Ce înseamnă să fii una cu el?

– Să ai gândul lui.

– Cum pot să gândesc gândurile lui?

– Le gândește el în tine. Nu uita învățăturile mele.
„Păzește-ți ochii și inima.”

– De ce îmi vorbești despre inimă? Nu mintea e locul unde se gândesc gândurile? Inima e doar un organ ce propulsează sângele în organism. E o metaforă ce spui?

– Nu, inima e mintea minții. Creierul se subordonează inimii.

– Stai puțin, de ce mi-a revenit febra? Am încercat să te ascult și m-am întors în trecut, am reluat cu mintea tot ce s-a întâmplat ca să înțeleg căile pe care am umblat și iată unde am ajuns.

– Ai văzut într-adevăr căile, dar ai fost oarbă pentru Cale. Căile sunt alegerile ochilor, ele toate par bune și nu vezi nimic rău în ele, dar la urmă duc la moarte. Uneori și inima e înșelată de ochi, însă dacă asculți vocea mea în

inimă, dacă o recunoști, atunci inima ta va descoperi Calea. Calea spre viață e numai una, indiferent de întâmplări.

– Vocea ta? Eu până acum nu am auzit vocea ta niciodată în afară de momentele aparițiilor tale. Te pot auzi și alții?

– Vocea mea sunt de fapt gândurile lui, despre care am mai vorbit azi, să gândești gândurile lui.

– Dar asta ar însemna ca doar creștinii să cunoască gândurile lui. Ce șanse are un budist, un musulman, un hindus sau ce-o mai fi să afle despre Mirele tău?

– Ți-am zis doar că este o singură Cale, ori el are metode să gândească și să vorbească tuturor oamenilor, pentru că sunt întocmirea mâinilor lui, iar creierul și inima sunt sensibile la vocea mea.

Căldura venea acum dinăuntru și ardea ca un vulcan ce nu erupea și topea oasele, viscerele, tendoanele, pielea, doar ochii păreau închiși într-un ghețar. Ochii se lăsau învinși cel mai greu.

– Vezi, îmi crește febra, se pare că vine ceea ce mi-ai prevestit, n-am reușit să ies dintre cărări. M-am pierdut.

– Iacob – o altă cărare pârjolită, la asta te gândești?

– Mă compari cu Maria Magdalena, de aceea mi-ai trimis secvențe din trecut?

– Nu-ți place să te gândești la tine ca la o prostituată, cum o consideri pe ea, nu?

– Ce înseamnă să fii prostituată?

– Oamenii spun că înseamnă să oferi plăceri senzuale în schimbul a altceva. Maria o făcea pentru bani, dar se pot primi multe alte lucruri în schimb.

– Eu o fac pentru sentimentul de siguranță pe care mi-l oferă persoana care mă iubește. Ca să fug de

singurătate, poate și din vanitate, vreau să controlez situațiile și, când nu mai pot, atunci fug. Tu ce spui, ce înseamnă să fii prostituată?

– Să-ți înșeli iubirea, să-l înșeli pe Dumnezeu. Tu-ți trădezi mirele avântându-te în relații ca să fugi de inima ta pe care ai dat-o la început unei persoane căreia ți-a fost frică s-o lași.

– Ce puteam face? Doar nu mă puteam mărita cu un preot ce-și depusese votul celibatului? Ce trebuia să fac să nu ajung aici?

– Nu eu trebuie să-ți dau răspunsul. Un lucru va trebui să înveți: inima nu poate face naveta între tine și tot alți bărbați, chiar dacă atracția sexuală te păcălește că ar fi așa. Inima și ochii sunt încă în conflict în tine. Sunt aici ca să-ți spun că trebuie să găsești Calea spre viață. Ceea ce trăiești tu se numește moarte.

45. *În timp ce mergea spre Ierusalim, a trecut prin Samaria și Galileea. A intrat într-un sat și i-au venit în întâmpinare zece leproși care stăteau la distanță. Aceștia au ridicat glasul, strigând: „Învățătorule, îndură-te de noi!”. Văzându-i, el le-a spus: „Mergeți și arătați-vă preoților!” Și, în timp ce mergeau, s-au curățat. Unul dintre ei, văzând că s-a vindecat, s-a întors preamărindu-l pe Dumnezeu cu glas puternic și s-a prosternat la picioarele lui, mulțumindu-i; iar acesta era samaritean.*

46. Shimon – atins mai mult de disperare și de credința puternică a lui Zahariah, samariteanul acela din Sihem cu care nu s-ar fi însoțit niciodată în timpurile bune (ca să nu se pângărească) se văzu până la urmă scăpat de plaga scârboasă a leprei. Primul gând i-a fost să se arate, într-adevăr, preoților ca să nu mai fie o paria a societății, să poată reveni acasă. Încă îi venea să strige când vedea oameni: „necurat! necurat!” cum cerea legea pentru a nu fi nimeni contaminat; își învinse cu oarecare greutate emoția de a pătrunde din nou într-o cetate. Căută sinagoga și ceru de mâncare.

Călătorise pe jos până în Betania și ajunsese într-o seară acasă; Natan mâna niște oi frumoase spre staul. Îl mai văzuse de vreo trei ori în acest răstimp când îi adusese coșul cu merinde în locul Martei. Când a doua zi o chemă pe Marta la el să-i spună vestea bună a vindecării, să-i vorbească despre acel om cu puteri ciudate – Yeshua – care îl însănătoși doar trimițându-i acasă, ea veni cu ochii roșii de oboseală și oarecum neliniștită. Îl veghea pe Lazăr de câteva zile și nu părea că i-ar fi mai bine, tocmai trimisese după Yeshua să vină să-l vindece. Era ultima lor speranță.

Da, venise acasă Miriam, dar era total schimbată. Auziseră despre ea tot felul de vești, gurile rele aveau grijă să informeze pe toată lumea, dar nu puteau să n-o primească acasă, n-avea pe nimeni, dacă ar fi respins-o ar fi redeschis același drum pe care fata voia să-l încheie. Nu, nu se făcuse mai harnică, de câte ori vine Yeshua la ei în vizită –

oh, da, este un prieten al casei, se odihnește și doarme adesea cu ucenicii în casa lor spațioasă – ea, Miriam, stă pierdută în preajma lui, uitând că mai există și alții în jur, tot timpul se strecoară printre bărbații aceia cât mai aproape de Rabi (lui Shimon nu-i plăcu când Marta îl numi Rabi, dar n-o întrerupse) și când ajunge să-i soarbă cuvintele parcă uită și să respire.

Acum e mai tăcută, nu mai e fata aceea zglobie, în veșnică mișcare și zâmbet, e adesea tristă, retrasă și nu vrea să vorbească despre trecutul ei. Ochii ei învie doar când se vorbește despre Yeshua, pare că Învățătorul este singura persoană care mai încape în viața ei. În rest poate ignora pe toată lumea, da, bineînțeles, are respect pentru Lazăr, ca înainte; și-i tare frumoasă, parcă mai frumoasă așa misterioasă și tristă.

Marta nu se miră că Yeshua l-a vindecat pe Shimon, dar era vădit bucuroasă. Lui Shimon îi încolți ideea de a se revanșa, dar nu știa încă sub ce formă. Îl deranja un gând care se aciuiase pe undeva în creier și nu reușea să scape de el: Miriam s-o fi îndrăgostit de Rabi – nu, nu de Rabi, de Yeshua; ce – crede că el, un om așa de special – puțin și ciudat prin forța pe care o simțise în prezența sa (se simțea despuiat până în gândurile lui intime, de aceea nici nu a dorit să se întoarcă să-i mulțumească pentru vindecare – cum s-a întors Zahariah, samariteanul, exaltatul acela; îi va mulțumi el regește, în alt chip, are bani destui) adică de, un om așa special, ar putea privi spre o femeie nenorocită ca ea?

În următoarea după amiază Lazăr muri, n-a venit Yeshua – așa cum fetele și cei din Betania speraseră cu multă ardoare și l-au îngropat încă în aceeași seară. A

participat și el cu tot satul la îngropăciune și în felul acesta toți au reușit să-l vadă sănătos, deși vestea era de mult răspândită. Se pare că în Betania erau la ordinea zilei astfel de miracole. Totuși – cine-o fi ciudatul acela? Dar Miriam, femeia aceea nenorocită, avusese neobrăzarea ca în toate aceste zile de când el s-a întors să nici nu-l bage în seamă. Nu îl privi nici măcar o dată. Când zilele trecute trimise vorbă după ea, special o lăasă pe Marta să plece în alte treburile ca să nu aibă piedici în a se întâlni cu Miriam, ea refuză. Se scuză cu durerea ce-o avea în inimă pentru fratele ei îngropat cu o zi înainte. Până la urmă ce credea ea: el era un fariseu, iar ea o prostituată! O femeie ca ea nu se schimbă! Nu din cauza ei suferise el blestemul leprei?

Hotărâse că va da o masă în cinstea lui Yeshua – era totuși un om special și merita să stea mai aproape de el. Marta va servi la masă, iar pe Miriam n-o va invita, ca să sufere departe de Yeshua la care se uită ca la Dumnezeu.

47. *Betania era aproape de Ierusalim, cam la trei kilometri. Și mulți iudei veniseră la Marta și Maria să le consoleze pentru fratele lor. Când a auzit că a venit învățătorul, Marta i-a ieșit în întâmpinare. Maria însă stătea în casă. Așadar, Marta i-a spus: Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit! Însă și acum știu că tot ce vei cere de la Dumnezeu, Dumnezeu îți va da. El i-a spus: fratele tău va învia. Marta i-a zis: Știu că va învia la înviere, în ziua de pe urmă. Iisus a spus: Eu sunt învierea și viața. Cel care crede în mine, chiar dacă moare, va trăi; și oricine trăiește și crede în mine nu va muri în veci. Crezi tu aceasta? Ea a răspuns: Da, Doamne, eu am crezut că tu ești Mashiach, fiul lui Dumnezeu, cel care vine în lume.*

După ce a spus ea aceasta, s-a dus și a chemat-o pe sora ei, Maria, șoptindu-i: Învățătorul este aici și te cheamă. Când a auzit, ea s-a ridicat repede și a venit la el. Încă nu ajunsese Învățătorul în sat, ci se afla tot în locul unde îl întâmpinase Marta. Atunci iudeii, care erau cu ea în casă și o consolau, văzând-o pe Maria că s-a ridicat în grabă și a ieșit, au venit după ea, crezând că merge la mormânt ca să plângă acolo. Când a ajuns Maria unde era Domnul, văzându-l, a căzut la picioarele lui și a spus: Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit. El, când a văzut-o că plânge și că plâng și iudeii care au venit cu ea, s-a înfiorat în spirit și s-a tulburat, și a zis: Unde l-ați pus? Doamne, vino și vezi. Învățătorul plângea! Atunci iudeii au început să spună: iată cât de mult îl iubea! Dar unii dintre ei au zis: Nu a putut el, care a deschis ochii orbului, să facă în așa fel ca acesta să nu moară?

Iisus s-a înfiorat din nou și a mers la mormânt. Era o grotă, iar la intrare era pusă o piatră. Ridicați piatra, a zis. Marta, sora celui mort a zis: Doamne, miroase de acum, căci e de patru zile. Domnul i-a zis: Nu ți-am spus că, dacă vei crede, vei vedea gloria lui Dumnezeu?

Din ziua aceea au hotărât să-l ucidă, de aceea nu mai umbla public printre iudei; voiau să-l ucidă și pe Lazăr, căci din pricina lui mulți iudei credeau în Înviătorul. (Evanghelia după Ioan, XI, 17-47,53)

48. – „Din ziua aceea au hotărât să-l ucidă”, șopti Miruna după ce citi textul. De câte ori se întâmplă să faci un bine, iar aceasta să fie cauza prigonirii? Întrebă Miruna.

– Nu pentru binele făcut era ucis, ci pentru ceea ce pretindea că este, iar faptele atrăgeau atenția și iubirea, atașamentul populației; din punct de vedere politic, situația sta să scape de sub control. Nu poți cere unui om, unui popor să gândească în termenii altui popor, pentru că bagajul genetic are în sine și memoria conceptelor anterioare. Bunăoară, evreul este tributار credinței sale monoteiste, care reprezintă paradigma vieții sale religioase. Pentru el există un singur Dumnezeu, fără să-l poată explica în pluralitate. Unicitatea e o formă de gândire ebraică, pe când păgânismul a putut accepta imediat un creștinism cu un Dumnezeu triunic, această gândire este specific grecească.

Evreii așteptau pe Mashiah, adică Mesia, dar unul uman, precum au fost toți profeții vetero-testamentali, cu o lucrare ce implică activitate inclusiv socială și politică, chiar militară – vezi tu războaiele Vechiului Testament și implicarea profeților în luptă nu era una metaforică – oricât ar fi vrut mai târziu filozofii (ca Philon din Alexandria) să alegorizeze istoria perioadei respective – erau lupte reale cu sânge și moarte.

Vine Yeshua evreul și se declară Mashiah. Sigur că în sensul semnificațiilor gândirii poporului meu, chiar într-o manieră metamorfozată și spiritualizată, a fi Meșiah (în

traducere greacă Christos – care e o funcție, nu un nume) înseamnă să vii de la Dumnezeu, în puterea lui Dumnezeu, făcând visurile și lucrările lui Dumnezeu ca un trimis al lui Yahvé, dar nu *una* cu Dumnezeu, nu de *esență* divină.

Poți primi mântuirea dacă nu accepți esența comună a Tatălui și a Fiului? Unui budist sau unui închinător la mai mulți zei poți să-i explici relativ simplu că există un Dumnezeu manifestat în trei persoane, dar unui evreu și unui musulman cu greu ai putea să-i explici.

Ei, cei din poporul meu, operează cu alți termeni de gândire. Înseamnă că ei vor trebui să treacă printr-o revoluție care să însemne o schimbare radicală, ceva ce ține de ceea ce creștinismul trecut prin influența greacă îi spune *metanoia*, iar evreul *teshuvah*, schimbarea mentalității.

Eu am avut norocul să cresc în două culturi și să le înțeleg pe amândouă. Dar nu cred că mântuirea ține de un noroc de acest gen. Ceilalți ar fi dezavantajați, nu?

49. *Cu șase zile înainte de Paști, Învățătorul a venit în Betania, unde se afla Lazăr pe care îl înviase. Au pregătit acolo o cină pentru el în casa lui Simon Leprosul. Marta servea, Lazăr era unul dintre cei ce erau la masă. Atunci Maria a luat un vas cu mireasmă de nard curat, de mare preț, a uns picioarele Domnului și i le-a șters cu părul ei. Și casa s-a umplut de parfumul miresmei.*

50. – A spart vasul, acolo în casa lui Shimon, unde simțise pentru prima dată mirosul, virgină fiind, ca să-l toarne pe trupul unui bărbat. Un bărbat altfel decât cei pe care-i întâlnise. Unul care nu se uita la ea reducând-o la un instrument de oferit plăceri sexuale.

– Ea tocmai renăscuse și la propriu și la figurat. Yeshua a salvat-o de la moarte atunci cu uciderea cu pietre. Mulțimea, instigată de farisei, era pregătită s-o linșeze. Oamenilor le place să iasă din cotidian.

– Oare chiar ar fi omorât-o?

– Sunt sigur. În cetate mocnea o continuă ură față de dictatura militară a romanilor. Mulți din semenii lor erau uciși cu sau fără motive întemeiate. Se simțeau vinovați în fața lui Yahvé știind că situația le-a scăpat de sub control ca o pedeapsă față de trăirea lor neevlavioasă. Așa a fost sute de ani pentru poporul meu: cădea în idolatrie sau indiferență față de Yahvé, urma ca un popor idolatru să-i cucerească și să-i țină subjugați ani de zile. Până în zilele noastre s-a repetat acest cerc vicios: începând cu robia din Egipt, apoi robiile marilor imperii: Asiriană, Babiloniană, Persană, Greacă, Romană, apoi diaspora și, de câte ori se adunau în grup, urma un ghetou sau exilul, până a venit Holocaustul. Au trecut doar șazeci de ani de la Holocaust. Ne putem aștepta oricând la altul, ce înseamnă șazeci de ani într-o istorie de 4000 de ani? Nici acum nu e pace, vezi că în unele părți ale țării e multă nesiguranță.

– Iacob, Miriam ar fi murit pentru că aveți o istorie care se rostogolește ca într-un cerc vicios?

– Da și nu! Poporul se simțea vinovat și atunci cauți țapi ispășitori. Ucigând un păcătos, te simți absolvit în fața lui Dumnezeu pentru propriile-ți păcate. Nu gândești în termenii secolului nostru umanist, postiluminist. Viața de atunci și viața de acum – sunt două lucruri diferite. A ucide un păcătos care trage în jos nivelul spiritual al neamului, atrăgând blestemul divin, însemna expiere pentru popor. Asta pe de-o parte; pe de alta: conștiința omului se simte liberă când își poate masca propriul păcat în spatele acuzațiilor altuia; dacă vezi pe unul mai păcătos ca tine, parcă te simți mai curat, mai pur. Miriam a fost salvată de la moarte în mod real.

– Dar se pare că ea a renăscut și sufletește, recunosc Miruna. Ea, după acest incident, pare că s-a dus acasă, o reîntâlnim acasă în Betania, în casa lui Lazăr, ori ascultând la picioarele lui Iisus, ori plângând la mormântul fratelui mort, ori bucuroasă la învierea lui, ea putea de dragul lui Iisus să intre și în casa fariseului Shimon, cel de la care a început întreaga poveste. N-am reușit să-l văd niciodată pe Iisus în timpul febrei, dar fața ei mi-e foarte clară, sunt sigură că e îndrăgostită de Iisus.

– Te deranjează?

– Nu știu, din punctul ei de vedere, la vremea ei, pare natural. Nu știu în ce măsură ea înțelege că Iisus era Dumnezeu. Eu acum înțeleg asta, mă gândesc la el ca la Dumnezeu, dar pentru ea era doar un bărbat probabil foarte diferit de ceilalți, însă total uman. Oricum, e binefăcătorul și salvatorul ei, i-a dat din nou sens să trăiască, e de-a dreptul absorbită de prezența lui.

– Dar oare Yeshua cum îi privește iubirea? El nu-i răspunde în felul în care ea s-ar aștepta?

– La ce s-ar mai putea aștepta?

– La căsătorie! orice femeie, mai ales în perioada aceea, s-ar fi așteptat la căsătorie!

– Ajungem la aceeași discuție, data trecută mi-ai adus argumente că Yeshua nu s-a însurat.

– Nu mă refer decât la faptul că Yeshua trebuie să fi simțit o oarecare atracție spre vreo femeie, de ce nu chiar spre Maria, adică Miriam, așa e normal, dacă a fost total uman în timpul vieții pământești. Pavel, creștinul, spune, nu eu: „a fost ispitit în toate ca și noi, dar fără păcat” – deci trebuie să fi simțit ispita sexuală ca un bărbat, și spun, că în sexual nu este o ispită nesemnificativă. Tu m-ai întrebat dacă eu cred că el a fost divin, dar oare tu crezi că el a fost total uman sau îi vezi doar divinitatea? *Deum verum et hominem verum* (Dumnezeu adevărat și om adevărat) spun formulele cristologice de la Niceea și Calcedon. Ca să fie total uman, ca să coboare în neantul în care a plonjat umanitatea la căderea în păcat, trebuie să se fi născut fără avantaje străine mie, altfel nu mi-e de folos exemplul său, n-a avut curajul să vină unde sunt eu. Credința în concepția imaculată a fecioarei îl plasează într-un avantaj net superior nouă. Dacă n-a simțit forța ispitei cum o simt eu, dacă n-avea slăbiciuni cum am eu, moștenite genetic – ce fel de uman era?

– Cred că și mie mi-ar conveni un mântuitor care simte ca mine ...

51. – Cât de mercantil e: „de ce nu s-a vândut acest mir”?
Adică să nu-l fi turnat ca o risipă pe capul și picioarele
bărbatului iubit, salvatorul incontestabil al vieții ei fără sens,
ci să-l duci la târg, să-l vinzi...

– Noi, evreii, avem tendința de a lansa mai degrabă
întrebări axiologice decât întrebări ontologice.

Miruna ridică nedumerită din umeri.

– Știi ce înseamnă *halacha*? Sunt principiile morale ale
acțiunii juste, adică un set de legi – care provin din Tora și
susțin tradiția – în care se spune ce ai voie să faci și ce nu.
Așa devine mult mai simplu pentru noi. Lui Yeshua i se
pun întrebări evreiești de genul: Ce trebuie să fac pentru a
câștiga viața veșnică? sau De câte ori să iert pe fratele meu?
Observi cum toate întrebările au în centru eul, ca și cum ar
zice: lasă, Doamne, ne descurcăm noi. Tu spune-ne numai
ce avem de făcut și în rest lasă pe noi, chiar suntem în stare
să facem ceea ce tu vrei. Noi chiar *putem* împlini *halacha* –
aceasta e atitudinea, până în ziua de azi. Interesul nostru se
referă în special la modul de a acționa. Este până la urmă o
atitudine comodă și molipsitoare: a fost preluată, prin
observație și imitație, de Occident. Marea masă a
populațiilor occidentale (în special americană) a devenit
extrem de practică, ei învață de la o generație la alta regulile
acțiunii. Până la urmă nu contează ce gândești, ce ești, cum
ești, dacă faci ca lucrurile să iasă avantajos – ești în top.
Capitalismul se bazează pe un anume mod de a acționa.

Acolo trebuie să înveți să ai încredere în tine și să faci corect ceea ce ți se cere, ceea ce ai învățat.

Calea lui Yeshua este alta; nu merge pe întrebări axiologice, cum ți le-am arătat pe ale noastre – ci pe întrebări și răspunsuri ontologice, referitoare la ființă; el răspunde la „ce să facem?” cu fiți desăvârșiți, credeți în mine – ori credința nu e o făcătură. Despre sine zice: eu sunt calea, eu sunt adevărul, eu sunt viața, poarta, păstorul etc., nu spune că merg pe cale, vă arăt viața, fac ceva anume. Toată gândirea semitică merge pe acțiune, nu doar evreii, ci și musulmanii, acum, prin extensie, și occidentalii. Preocuparea centrală a Coranului este comportamentul bărbatului, învățătura Profetului se pronunță fără îndoială pentru acțiune în această lume. Faptul că am trăit și am fost format în România (întotdeauna îmi zic că sunt un norocos) mi-a schimbat mintea de la a gândi tipic evreiește, însă nu gândesc nici tipic ontologic – reminiscență greacă până la urmă – astfel m-am îmbogățit, reușind, într-o anumită măsură, să înțeleg ambele categorii de gândire!

Cred că e greșit s-o judeci pe Maria Magdalena, să-i judeci pe farisei și, în general, societatea timpului respectiv gândind ontologic. Pentru ei era important *ce făceau*, nu ceea ce *erau*, comportamentul cântărea mai mult decât motivațiile; acțiunile publice, judecate de cei din jur, tributare cutumelor societății, trăgeau mai mult în balanță, decât ce gândeau despre sine.

Shimon dă o masă în cinstea lui Yeshua, zicem noi. Dar prin gestul lui încearcă să se revanșeze, adică să fie chit în ceea ce privește serviciile. Face gestul în mod public, cheltuie probabil bani serioși, pentru că și vindecarea sa l-a readus în public. Nu se gândește să-și curețe sufletul și

inima, nu-și împodobește lăuntrul – cum zice Exupéry în Micul Prinț – pentru întâlnirea cu Yeshua – în privința căruia, să fim serioși, avea dubii serioase, el își împodobește casa, casa e vizibilă, pe când sufletul e un spațiu virtual pentru cei din jur, el devine real doar pentru Yeshua. Gestul scandalos al Mariei îl face să își pună mai clar semne de întrebare privind autenticitatea lui ca profet, nici vorbă să creadă c-ar fi Mașiah. Când Yeshua îi dezvăluie întunecimea din suflet, rămâne mut – atitudinea tipică a omului demascat.

Și Maria se axează pe gest, dar unul nepractic, excentric din punctul de vedere al societății, tocmai de aceea ripostează invidioșii. Însă gestul ei coincide cu motivația lăuntrică: sacrificiul, și nu dorința de a se revanșa.

52. După a doua externare Miruna înțelese că trebuie să se întoarcă acasă, la Teofil, să caute să rezolve trecutul, nu să-l acopere nevrând să mai audă de el.

– Trebuie să văd cine sunt – spuse Miruna în timp ce Iacob îi așeza bagajele în mașină.

Până la urmă tot trebuia s-o conducă la Tel Aviv, dar nu în spital, ci mai rău – la aeroport, și cine știe dacă o va mai revedea. În ultimele zile încercase disperat s-o convingă să rămână să se căsătorească.

– Caută să vezi și tu cine ești. Mă simt înșelată până la urmă; mi-ai spus că n-o să te mai căsătorești niciodată, iar eu m-am simțit în siguranță la umbra acestei declarații, iar acum insistențele tale sunt incomode.

– Uite că iar înșel așteptările cuiva – gândi bărbatul. *Iacob* – nume blestemat! Oare cât o să mă mai târăsc sub comanda semnificației? Acum chiar îmi pasă dacă acest nume îmi trasează destinul. Oare n-am să devin niciodată un biruitor, așa cum Iacob – tatăl tuturor evreilor – a reușit să-și depășească destinul, să lupte cu Yahvé și să i se schimbe numele în Israel. Eu nu voi fi niciodată altceva?

– Sunt ceea ce sunt, rosti Iacob trist, iar tu ești Miruna și multă amărăciune ți-e destinul; deși aș fi vrut să te protejiez, se pare că nu ne este dat.

Așteptă în mașină până decolă avionul și petrecu trist mașinăria de fier urmărind-o până se pierdu în zare.

Partea a V-a
ACASĂ

53. Miruna ateriză în Otopeni pe o vreme ploioasă, rece, vântul spulbera frunzele ce s-au desprins parcă prea devreme din ramuri. Când trecu prin aeroportul din Tel Aviv, la întoarcere, nu regăsi gustul compotului de piersici în sala de așteptare, dar nici în Otopeni nu retrăi starea de curiozitate febrilă care o stăpânise la plecarea din țară.

Pentru că a stat prea puțin în Hațor nu reuși să-și obțină certificatele de care ar fi avut nevoie pentru profesia ei, dar nu se simțea neîmplinită, în cele aproape două săptămâni, șantierul arheologic i-a oferit suficiente surprize pentru a-i satisface setea de nou. În schimb, în timpul petrecut în țara sfântă, a ajuns să dețină o experiență de-a dreptul ciudată. Cât de ușor a fost să discute cu Iacob despre acele trăiri – pentru că era un om care credea în existența lui Dumnezeu, în posibilitatea de a se manifesta când și cum voia el, apoi Iacob chiar fusese martor al evenimentelor, era parte componentă din ele, – deci, pe cât de ușor era să dezbată împreună rolul acelor manifestări, pe atât de greu va fi să povestească cuiva de existența vedeniilor. Probabil că nici nu va spune nimănui, deși pentru ea de-acum viața nu va mai fi ca înainte. Așa cum o singură propoziție i-a aruncat viața în mâinile lui Teofil, iar de acolo veșnicul alunecuş, așa drumul acesta în țara minunată (după epitetul folosit de profetul Daniel) a însemnat o nouă cotitură, care încă nu putea fi evaluată: spre eliberare din labirintul neputinței, sau spre moarte. „Nu cred că voi muri – își spuse Miruna, dacă am ieșit de

două ori din febra respectivă, dacă am lăsat totul ca să mă întorc să rezolv de-acolo de unde am încurcat lucrurile, cred că voi găsi drumul spre libertate.

Totuși, cum am să-i spun lui Teofil? Nu l-am văzut de doi ani. Oare o să mă creadă? O să spună că-s nebună, auzi, o persoană în alb numită Ierushalaim, care îmi trasează drumul înapoi la el este motivul pentru care revin după doi ani de fugă. Realitatea e că nici nu știu de ce trebuie să mă întorc acolo. Tot timpul m-am bazat că la momentul potrivit voi afla de ce am revenit. Acum sunt atât de aproape și nu știu ce-i voi zice.”

Pipăi cu degetele mărgeluța de os spre a se convinge că nu a fost vis. Se trezea tot mai des că are nevoie s-o atingă. O ținea acum la gât împreună cu palma pe care Tetragrama sfântă îi amintea de cel părăsit cu câteva ore în urmă. „În ce altă lume am plonjat!” I se făcu dor de orașelul ei cuminte, de vremea pură a studenției, de timpul când viața era simplă și sufletul fără poveri, dar se pare că în viața ei au fost prea puține aceste zile.

Ieși din aeroport în ploaie. Îi era frig. N-avea umbrelă, taximetriștii au asaltat-o oferindu-i o călătorie rapidă spre București „oriunde dorește duduia, la cele mai mici prețuri”. Își aminti că are puțini bani și cine știe cât va trebui să stea în București, până să afle dacă drumul se deschide pentru mai departe.

Luă autobuzul și ajunse spre seară la mătușa la care anunțase c-o să locuiască o vreme. Sora tatălui ei – femeie fără copii – încearcă să compenseze cu ajutorul ei ceea ce fratele ei bețiv n-a reușit să ofere familiei; era ca o a doua mamă care-și oferea micul apartament cu două camere ori de câte ori aveau nevoie. Într-una din camere locuia mătușa,

iar în cealaltă, de câțiva ani, o ținea pe Dora, sora mai mică a Mirunei, care nu reușea să mai termine facultatea, atât de tare s-a încurcat în ițele vieții. Miruna urma să aleagă cu cine să împartă camera și patul.

54. A doua zi devreme, la ora opt, când orașul abia se trezea, iar soarele se străduia să absoarbă umezeala zilei precedente, Miruna traversa orașul spre biroul lui Teofil. După ce-l părăsi, mai precis după ce fugi de el hotărâtă să nu-l mai întâlnească niciodată în viață, el se mută din orașul lor la București, predă la facultate și renunțase la parohie. Mirunei îi convenise la vremea aceea alegerea lui Teofil: nu era în pericol să-l întâlnească nici măcar pe stradă, iar după o poveste de iubire care l-a târât în păcat și trădare, mai bine la catedră decât la liturghie. De ce credea ea că o catedră poate fi mai mângâiată decât naosul, sau mințile studenților de ce ar fi mai profane decât ale credincioșilor, nu-și putea explica, era o mică meschinărie; pe Dumnezeu nu-l păcălește nimeni, dar oricum era binevenită plecarea lui.

Ea cunoștea micul birou din București, compus dintr-o cameră în care patul era pe jumătate cât masa de birou, iar baia atât de mică cât să încapă un singur om; nu era prea mulțumită că urma să-l întâlnească acolo: în patul acela îngust a rămas însărcinată când nebunia lor ajunsese la paroxism, când iubirea lor putea să le ceară și viața, atât de disperați erau căutând să se împlinească. Simți un nod în stomac ce-i coborî apoi spre genunchi, tăindu-i din elanul grabei, simți cum îi coboară sângele și fața i se face albă, iar bătăile inimii o iau razna. Tocmai ajunsese în Piața Unirii și se așeză pe parapetii fântânii arteziene, se spală pe mâini, pe față, așteptă să se liniștească.

Va ajunge la Teofil: ce-i va spune? Dacă o să-i cadă iar în brațe nu va însemna decât să înceapă aceeași rostogolire a evenimentelor – labirint fără ieșire. Să nu se lase luată în brațe; oare chiar nu s-o fi vindecat de-atâta vreme și cu atâția bărbați între timp? Încercă să se gândească la Iacob, dar nu-și putea închipui decât o față tuciurie, râzându-i cu dispreț. Fu ispitită să se întoarcă și să lase totul baltă.

– Of, Doamne, de ce sunt aici și ce mă împingi să fac? se trezi întrebând cu voce tare.

Pe-alături trecea o bătrânică și-i auzi șoapta. Îi zâmbi blajin:

– Roagă-te, maică, roagă-te, cel de sus ascultă pe tot omu'!

Se ridică ascultătoare și porni. Când ajunse și bătu la ușa biroului, teama Mirunei dispăru cu totul, fiind iarăși hotărâtă să nu mai fugă. Inițial nu răspunse nimeni, nici nu se auzea vreo forfotă înăuntru. E-adevărat că nu se anunțase, că venise neștiind că el ar pute fi oriunde altundeva la o astfel de oră, într-o zi de vară târzie, așa că mai încercă o dată. Nimic. De ce era oare surprinsă că gândul ei nu se mai potrivea cu gândul lui? Era normal să nu fie în București la sfârșitul lui august. Un om precaut și civilizat dă înainte măcar un telefon. Nu, gândul Mirunei nu putea accepta varianta normalului, n-a fost ea trimisă din țara sfântă ca să găsească camera goală.

Se lăsă învinsă pe mocheta din fața ușii. Era semiîntuneric pe coridor și atâta liniște ... De câte ori venea aici se furișa într-un fel păcătos, iar ușa era întotdeauna întredeschisă pentru ea. Acum nu mai e loc pentru ușă deschisă!

Și copilul ei nenăscut ar fi avut nevoie de drum deschis spre viață, nevoie de iubirea ei, de o mamă care să-i dea încredere, îmbrățișările ei să-i crească puterea și încrederea în sine, iar ea a lăsat ca doctorii să-l ucidă. A fost fiul păcatului ei și toată viața ar fi fost un bastard. Toată viața i-ar fi amintit că a împins pe un om al Domnului la trădare, da, ea a făcut tot acest rău; e o mincinoasă, o prostituată și o ucigașă de fiu, nu-și va putea ierta niciodată, niciodată nu va avea calea înapoi. În tot acest timp a acoperit doar rana, dar ea e încă vie, putrezește sufletul sub crusta ei.

55. Dacă se gândește la ea însăși nu simte decât silă, n-are nici un pic de respect de sine și de-aceea nu-i poate respecta nici pe ceilalți; pentru că rana ei e deschisă și supurează renăscând durerea, de-aceea provoacă altora răni cu atâta ușurință. Da, e o perversă în sufletul ei, dă altora doar ceea ce are ea însăși: suferință, trădare și apoi disimulare. De-ar veni uitarea. Ce altceva ar fi mai bună decât uitarea? Dulcea moarte, acolo unde nu mai e nimic. Dar după aceea? – la gândul acesta se cutremură:

– Doamne, moartea e doar o clipă a întâlnirii cu tine. Cum aş putea să te văd, să mă vezi? Uitarea e o minciună, tu nu uiți nimic. Ori, a te vedea pe tine înseamnă a vedea tot adevărul. Dacă nu rezolvi tu asta, pot să mor. Viața sau moartea mi-e tot una.

Începu să plângă cu amar. Atunci o văzu pe Maria Magdalena plângând la picioarele Domnului, și-și auzi respirația cu sughituri reținute?! Fata luă vasul cu mir și-i rupse cu ușurință gâtul subțire dintr-o ceramică albastră, smălțuită. Turnă din belșug, mirul curgea și un miros de o frumusețe nemaismărită îi pătrunse nările până în celulele adânci ale plămânului; simți cum i se desfundă nasul, că inspirația îi deschide alveolele. Lacrimile s-au oprit și zâmbi cu bucurie în timp ce în jur se făcu mare zarvă. Păcatele îi sunt iertate. Cui i se iartă mult, iubește mult.

Atunci se deschise ușa și apărură Teofil dincolo de prag, în lumina aurie a camerei. Bătea soarele atât de puternic

încât se luminează și holul, fața lui nu se vedea din cauza luminii din spate.

– Ce faci aici, Miruna, în genunchi?

– Mă rugam. Se mai vedea plânsul pe față, dar vocea era plină de o mare pace.

– Iar eu mă rugam înăuntru. Vezi cum gândul meu și gândul tău e încă același? Haide, intră. În sfârșit, ai venit.

– Mă așteptai?

– Te-aștept de mult timp. Nu poți fugi toată viața de tine însăși.

– Trebuia să te întorci să obții iertarea, continuă el când ea se așează pe scaunul de la birou. Fără iertare nu poți avea resurse pentru înaintare. Neliniștea, problemele nerezolvate, aruncate în subconștient secătuiesc lăuntru.

– A cui iertare s-o obții? A ta? căci pentru iertarea lui Dumnezeu nu trebuia să vin aici, mi-ar fi putut-o da oriunde.

– Tot timpul te-ai acuzat. Dacă ne-am iubit (eșuat puțin), dacă ne iubim, și am fost trădători nu a fost mai mult vina ta decât vina mea, și invers. Tu te-ai victimizat și eu am înțeles sacrificiul pe care l-ai făcut când ai fugit. Eu n-aș fi avut putere să spun nu, și n-aș fi avut putere să fug. Ai luat totul asupra ta și știu că te-ai zbatut ca să răzbești peste lupta din tine însăși.

Miruna se gândi la toți bărbații în ale căror brațe a căzut, pe când el spune că a răzbit.

– Am greșit mult, șopti ea. La fel de mult ca atunci când eram împreună.

– De aceea a fost nevoie să te întorci, altfel ai fi continuat să greșești. Aveai nevoie de iertare.

– De ce m-a trimis Dumnezeu aici ca să mă ierte?

– Nu el trebuie să te ierte, el te-a iertat, dar nu puteai obține pacea iertării pentru că tu, Miruna, nu te iertai pe tine.

– Să mă iert pe mine? După tot ce am făcut altora, mie însămi, familiei mele, copilului meu?

– Dacă nu încetezi să te acuzi atunci păcatul de pe urmă e mai mare ca cel dintâi, pentru că te face mai mare ca Dumnezeu. Dacă el e în stare să ierte și să șteargă, cine ești tu ca să te așezi peste el? Vrei ca ultimul cuvânt să fie al tău? Să nu ai alt Dumnezeu înseamnă să nu te așezi nici tu în locul lui.

– Dar nu merit – se lăasă învinsă Miruna. Nu merit o viață liniștită, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

– Nu meriți nici tu, nici eu. Uneori ne cade bine, nouă, oamenilor, să ne tot torturăm cu amintirea relelor făurite, răsucind cuțitul în rană ca durerea să fie cât mai ascuțită, rechemăm suferința ca pe o penitență prin care să ne liniștim conștiința, crezând că prin asta ispășim relele făcute – e masochism spiritual, la fel de păgubos ca și cel fizic, dar Dumnezeu i-a spus Mariei Magdalena doar „păcatele îți sunt iertate, du-te și nu mai păcătui”.

– De ce amintești de femeia aceea?

– Noi toți suntem ca femeia aceea, nu o asemănam cu tine; toți păcătuim iar și iar, dar iertarea e noul început.

– Cum să fac să mă iert? Adesea mi-e atât de ciudă pe mine.

– Copiii învață să umble făcând primul pas. Restul urmează natural. Cine a făcut primul pas are garanția întregului drum. Tu l-ai făcut pe primul, ești aici!

56. – De cât timp mă aștepți? Ai stat toată vara în orașul fierbinte doar știind că voi veni și voi avea nevoie de ceea ce mi-ai spus?

– Pe lângă sacrificiul tău, acesta a fost unul minor. Și nu ai avut nevoie neapărată de cuvintele acestea, cât de întoarcerea în sine. Nu poți s-o iei pe un alt drum decât dacă te întorci la răscruce. Pentru noi răscrucea a însemnat tot „noi”. Orice altă cale era o fundătură.

– Fuga mea nu a fost un sacrificiu, a fost un mod laș de a rezolva nerezolvabilul. Am plonjat în tot felul de relații ca să te uit, ca să mă conving că pot trăi fără tine, că pot avea viața mea.

– Dacă nu te întorceai (ceea ce este absurd, pentru că eu te cunoscteam), aș fi zis că ai fost lașă, că preferai minciuna și respingerea realității paralizând orice dezvoltare interioară, orice creștere spirituală, dar pentru că ești aici, acesta e argumentul suprem că ai fugit ca să mă protejezi, nu de oameni, de gura lor, de descoperirea relației noastre, ci de prezența ta pe care eu n-aveam puterea s-o resping.

Acum, că ai venit, o să ai puterea să mergi mai departe. Eu deja am învățat asta. Te așteptam doar pe tine! Voi sta aici cât timp vei avea nevoie, apoi, când voi vedea că pășești singură, că nu te mai uiți înapoi pentru că știi foarte bine ce e în urmă, voi pleca.

– Unde vei pleca? Acum fugi tu?

– Nu fug, ne vom putea vedea oricând în viață. Sunt numit să predau la o universitate din America. De un an mă așteaptă.

– Ai întârziat un an din cauza mea?

– Iar te acuzi? Nu din cauza ta, ci pentru că ne iubim trebuie să depindem unul de celălalt. Nu e o înțelegere apăsătoare, e una de bună voie. Cum aş fi putut pleca știind că într-o dimineață vei veni la ușă și îți va deschide un străin?

Se priveau liniștiți fără să simtă dorința de a se atinge. Știau că sufletește sunt uniți pentru totdeauna.

Miruna îl regăsi îmbătrânit, cu fața mai adânc brăzdată. Același miros în cameră, de cărți și mosc. Se ridică de pe scaun și se așează pe patul îngust acoperit cu aceeași cuvertură cu motive populare, o țesătură moștenită de la mama lui. O mângâie cu mâna și pentru prima dată nu-i veni să plângă. Se simți puternică și plecă spunându-i din ușă că probabil va dura puțin până ca el să plece în America.

57. – Ce ai la gât, o întrebă a doua zi Teofil pe Miruna.

Ea îi arată suvenirul din Magdala și mărgeluța din Hațor. Despre mărgea i-a spus doar atât că a găsit-o în timpul săpăturilor, în ziua când a descoperit un schelet de fetiță.

El o examinează atent cu o lupă ce îi mărea considerabil modelul săpat. La sfârșit îi spuse că este probabil de proveniență babiloniană, pentru că are un motiv zodiacal și anume pe cel al vărsătorului.

– S-au mai găsit și altele? Ar trebui să fi fost douăsprezece.

– Sunt sigură că erau mai multe, dar cât timp am fost acolo, n-am mai văzut nici una scoasă la lumină.

– De ce ai luat-o? Poate e o parte însemnată a descoperirilor.

– E importantă pentru mine, de fapt e un semn, dar dacă așa consideri tu, o pot trimite înapoi. Acum cred tot ce e nevoie să cred, nu mai am nevoie de semne. Se pare că am găsit drumul spre libertate și nu voi muri, cu toate că atunci nu mi-a păsat nici de moarte.

– Când nu-ți pasă de moarte nu înseamnă că ești pregătită pentru ea; atunci când nu-ți pasă de viață, când pare prea dificil să trăiești, moartea ți se pare o cale mai ușoară. Însă când poți sta față în față cu moartea înseamnă că ai reușit să-ți împlinești viața.

– Tu poți sta fără teamă față în față cu moartea?

– Doar dragostea învinge frica de moarte. Noi toți trăim în robia fricii, când te temi, e semn că nu e iubire. Am stat și eu în perioada vinovăției în fața ei, dar abia de ieri dimineată pot spune că nu mai mi-e teamă. Moartea e o clipă, restul e Dumnezeu. De ieri pot sta față în față cu ea fără teamă, ba chiar cu multă seninătate, mi-am împlinit iubirea. De-acum viața va însemna lucruri simple, ce nu pot fi cumpărate, nici fabricate: un apus de soare, o călătorie, o carte, zâmbetele oamenilor recunoscători...

58. – Eu încă te iubesc, oare e corect acest lucru? – întrebă Miruna într-o dimineată.

– Și eu te iubesc, cred că, după ce am trăit o legătură atât de profundă, toată viața ne vom iubi, dar acum nu mai urmărim împlinirea personală, ci căutăm binele celuilalt.

– Eu și înainte căutam să te văd pe tine împlinit, nu prea mă gândeam la mine și știu că și tu făceai așa.

– Dar o făceam gândindu-ne la binele nostru de moment, nu la cel de durată. Nu puteam construi pentru viață, cu atât mai puțin pentru veșnicie, dar acum iubirea vrea binele de durată al celuilalt, ori binele de durată e libertatea; o libertate nu prin călcarea legii, ci libertate prin lege.

– *Lifnit meshurat hadin* – șopti Miruna.

– Ai spus ceva ce eu nu înțeleg.

– Da, înseamnă fapte dincolo de cerințele legii. Am învățat acestea în Israel. Doar Yeshua împlinea astfel de fapte. Acum și noi. Ceea ce simțim acum e iubirea kenozică?

– De unde știi tu despre iubirea kenozică?

– Am învățat multe în țara sfântă, am învățat să mă întorc la răscruce ca să-mi cadă lanțurile.

Teofil înțelese că în scurt timp ea va pleca, dar va pleca vindecată. Se bucură pentru ea, dar simți totuși o strângere de inimă. Până acum a așteptat-o știind că va reveni, de aici înainte va învăța zborul curat și nu va mai avea nevoie să revină.

Miruna îi povesti despre Iacob. La sfârșit spuse:

– Voi doi gândiți la fel, dar vă exprimați în alți termeni, pentru că aparțineți unor sisteme diferite.

Când să plece Teofil o întrebă:

– Te-ai gândit să te căsătorești?

– Să mă căsătoresc? Oricine stă lângă mine are de suferit.

– Nu mai este așa, deși nu sunt sigur că toți cei care au stat până acum lângă tine au avut doar perioade de suferință – râse el jucăuș.

Ea nu gustă gluma:

– Nu m-am gândit încă la căsătorie, concluzionă.

– Cred că o să te căsătorești cu Iacob. Este un om cu care ai fi fericită, iar el se pare că de când te-a cunoscut este fericit.

Ea ridică indiferentă din umeri. Gândurile acestea mai pot să aștepte.

59. Săptămâna aceea Miruna s-a dus în fiecare dimineață la Teofil. Nu mergea pe furiș, ca altădată, ca să nu se vadă cum o femeie intră în cabinetul preotului, dar clădirea era oricum în mare parte goală. Uneori stătea puțin, alteori ore în șir, vorbeau adesea continuu, alteori tăceau, răsfoiau fiecare câte o carte sau discutau banalități.

Apoi, la un moment dat, Miruna se ridica și pleca; Teofil remarca însănătoșirea ei, așa că, după câteva zile, începu să-și pună în ordine lucrurile, se pregătea de plecare, urma să înceapă în curând anul universitar cu noii studenți de peste ocean.

Preocupată de ea însăși Miruna abia observă în zilele acelea paloarea Dorei. Când sora ei se întorcea seara târziu, Miruna deja dormea. Până când într-o zi mătușa ei îi povesti despre viața dezordonată în care trăia Dora. Devenise alcoolică, probabil că se și droga pentru că adeseori comportamentul ei era cel puțin ciudat, fără să miroase a alcool. Se simțea rău, voma, de cele mai multe ori o aduceau acasă tipi dubioși, cu plete și soioși, care o priveau de parcă era un înger. După astfel de momente dormea mult, a doua zi nu mergea la cursuri, nici măcar nu voia să spună dacă și-a trecut anul. „În perioada aceasta va avea examene, pe cele picate în primăvară, dar când va veni acasă nu va spune nici măcar dacă le-a luat” – încheie mătușa cu amar.

Miruna hotărî să încerce să stea de vorbă cu ea, deși nu au discutat de la suflet la suflet din perioada

adolescenței. Ea mersese la facultate în Transilvania, apoi Dora alesese Bucureștiul.

Atunci când află despre relațiile ei dubioase, începute încă din primul an de facultate, Miruna era deja cu Teofil, ce sfat să-i dea, când ea însăși trăia într-o relație greșită – ar fi fost ipocrită.

Mai târziu situația a devenit și mai rea. Uite, doar de câteva zile se simțea curată și împăcată, deci cum putea să judece felul fetei de a trăi? Mai are de dovedit câte ceva până să-și permită să explice ce funcționează și ce nu în viața omului.

Într-o zi, când se ridică să plece de la Teofil, îi spuse că se grăbește s-o întâlnească pe Dora.

– În ce măsură pot s-o ajut dacă viața mea a fost plină de greșeli până acum?

– O ajuți în măsura în care o iubești. *Iubirea* ajută, nu puțința sau neputința de a trăi într-un fel sau altul. Dacă ea va simți că-ți pasă de ea, nu se va gândi nici o clipă la greșelile tale.

„O ajut în măsura în care o iubesc și-i dovedesc că-mi pasă de ea – repetă Miruna în timp ce ieșise pe stradă. Am fost atât de preocupată să-mi rezolv propriile încurcături încât nu am avut timp să văd nevoile celor mai apropiați mie. Pare că mi-a păsat de ea doar într-un mod superficial, oare voi putea face să-mi pese într-un mod profund? Altfel n-am ce să-i demonstrez!”

60. Teofil își cumpărase biletul de avion; doar câteva zeci de ore îl mai țineau în țară. Într-o seară îl surprinse o slabă bătaie la ușă. Nu putea fi Miruna, ea venea doar dimineața, cine să fi fost căci nu aștepta nici o vizită, studenții erau în vacanță, iar enoriașii din micul orașel – departe.

Deschise ușa și văzu o replică mai scundă și mai blondă a Mirunei. Palidă și plânsă, își ceru voie să intre fără să se prezinte măcar – nici nu mai era nevoie.

– Am văzut-o pe Miruna după ani de zile de zbucium, câtă bucurie calmă lucește în ochii ei – spuse Dora după o lungă seară de discuții. Dacă în scurt timp voi muri – după cum spun medicii – vreau să știți că mi-e teamă grozavă de moarte. Sunt înfricoșată și nu am puterea să mă relaxez ca să văd dincolo de hlamida aceasta neagră care mă învăluie. Miruna a spus că există iertare, că pot s-o iau de la capăt, dar ea nu știe că sunt prea grăbită să mai caut căi de salvare. Nu știu unde să găesc iertarea, iar așa cum sunt mi-e frică să stau în fața morții. Un transplant de măduvă m-ar putea vindeca sau cel puțin să amâne sfârșitul. Eu, însă nu-i pot cere asta, e riscant.

Teofil înțelese că rămânerea lui nu s-a prelungit degeaba, mai este o viață de salvat, și că el era persoana care să o pregătească pe Miruna pentru donarea măduvei.

61. – Vei veni după examene la mine la Sibiu, spuse Miruna când o văzu pe Dora uimită. Lucrez de atâta vreme acolo și tu încă nu ai văzut Bruckentalul. Fiecare obiect își are povestea lui, fiecare tablou a fost martor al unei perioade de istorie, nici nu știi ce-ai pierdut. O să-ți iei vacanță până începi ultimul an și vei sta cu mine – turuia Miruna liniștită în timp ce-și făcea bagajele.

Concediul s-a sfârșit, viața a început din nou, trebuie să se întoarcă la muzeu. Poate îl va căuta pe Iacob, începea să i se facă dor de el. „Cred că avea dreptate Teofil, e un om care merită mai multă atenție” – își vorbi anticipând o eventuală revedere.

– Vei veni, Dora? se întoarse spre ea surprinsă că ea nu răspunde.

– Crezi că ar trebui să vin? – ezită Dora un răspuns.

– Abia aștept să vii! N-am mai stat împreună de-acasă, de când dormeam în același pat, când îmi trăgeai pătura și mă lăsaî dezvelită până mă trezeam zgribulită de frig. Toată viața ai fost o luptătoare, iar acum nu știu ce e cu tine de ți-s veșnic înecate corăbiile. Uită-te la tine cum arăți: transparentă de palidă și slabă, cu cearcăne cât cepele și cu gândurile duse de nici un zâmbet nu ți se mai arată pe față. Am să te ajut să-ți revii, o să vezi tu, spuse Miruna – ceea ce suna ca o prevestire.

„Încă nu știe nimic” – își zise Dora, dar o întrebă încercând să-i smulgă o făgăduință:

– Promiți să mă salvezi?

– Promit, Dora, orice ar fi – spuse Miruna, intuind seriozitatea întrebării.

A doua zi află totul de la Teofil. Când ajunsese la el în cămăruță – știa că e pentru ultima dată, că bărbatul urma să plece în ziua următoare – își închipui că o să atingă cu nostalgie obiectele ca să-și ia rămas bun, o să-l îmbrățișeze pentru ultima dată pe omul de care viața ei s-a legat ireversibil, dar turnura serioasă a discuției a oprit-o de la orice gest și i-a relevat adevărata problemă a Dorei, mai precis – nevoia de sacrificiu ce i se cerea. Boala fetei era avansată și numai grupa ei de sânge era compatibilă cu a surorii ei. Simți că-i lipsește aerul și se așeză pe pătucul îngust. Bău un pahar mare de apă minerală, apoi trase de sub bluză șnurul cu palma de os pipăindu-i încrustațiile: „Yahve – tu ne ții în palmă” – își zise ea. Da, acum înțelegea totul, lucrurile se legau de la sine. Oare de când suferă fetița aceea fără să zică nimic? Oare toată lumea a fost atât de preocupată de propria viață, încât nimeni n-a fost de față când ea descoperea tainele propriei condamnări la moarte?

„Vei ajuta în măsura în care vei iubi, atunci nimănui n-o să-i pese care au fost greșelile tale din trecut” – își reaminti ea.

Dacă i s-ar fi cerut asta cu doar două săptămâni în urmă, ar fi fost incapabilă să dea un răspuns. Dar întâmplările își au rostul și semnificația lor. În ceea ce pare a fi hazard e multă înțelepciune! *Hayipaleh me'adonai dabar?* Adică, Există ceva cu neputință la Dumnezeu?

Nu era timp de stat. Se ridică hotărâtă, se apropie de Teofil și-l privi adânc în ochi. Erau doi oameni maturi care au înfruntat – fiecare în felul lui – moartea, dar nu pe cea fizică, ci moartea spirituală și au reușit s-o învingă prin

credință, speranță și dragoste. Miruna se aplecă și-i sărută mâna cu reverență – nu ca unui preot, nu ca unui părinte, nu ca unui iubit, ci ca pe acestea toate la un loc, apoi s-au îmbrățișat în tăcere, lung. Știau că nu se vor mai vedea poate niciodată, dar știau că nu se vor despărți niciodată, că viața lor va rămâne împletită ca un șir de ADN, pentru că ceea ce au trăit ei la acel tainic nivel al spiritului, doar rar și puțin, cei privilegiați, pot atinge.

În drum spre mătușa ei cumpără, pe puținii bani ce-i avea, o cartelă de telefon, vorbe cu mama ei să vină cât mai repede la București, anunță conducerea muzeului că urma să intre în concediu medical, apoi pe restul banilor de pe cartelă sună în Israel și vorbe cu Iacob; îi spuse ce intenționează să facă și-i lăsă numărul de telefon al mătușii sale. El îi promise c-o să vină în țară s-o vadă încă înainte de operație.

62. Amândouă fetele erau internate pentru o serie de analize, dar erau în saloane diferite. Mama și mătușa lor veneau cu schimbul, când una, când cealaltă, dar Mirunei, cel mai mult îi plăcea grija lui Iacob. Îi amintea de momentele când, nu de mult, internată fiind într-un spital străin, când nu avea pe nimeni, prezența lui compensa lipsurile. Cum de nu a reușit să-l aprecieze atunci? Trăise niște zile stranii, o vară ciudată pe un tărâm străin.

Într-o seară Iacob veni cu o revistă în servietă, anunțând-o că-i va citi un articol surpriză. Miruna, rezemată pe perne, se pregătea să-l citească, dar Iacob nu se îndură să deschidă revista, atât de tare străluceau ochii de bănuți galbeni ai fetei:

– Ai o privire aprinsă cum n-am mai văzut-o de când ai descoperit mărgeaua de pe șantierul din Hațor, își exprimă Iacob uimirea.

– Dacă mai ții mult revista aceea închisă, o să scot flăcări prin iriși și o să te aprind de-adevăratelea – glumi ea.

– M-ai aprins de mult, ai grijă doar să nu aprinzi revista înainte de a citi articolul – și-n timp ce-i întindea ultimul număr al revistei *Arheological Magazine*, trase de șnurul care ascundea sub bluza de pijama a fetei suvenirul din Magdala, se aplecă și sărută tetragrama sfântă.

– Yahve să te ocrotească! Mi-a fost tare frică pentru tine. Când ai plecat părai hotărâtă să nu mă mai vezi niciodată, iar acum că sunt aici, faptul că tu ai de trecut prin această încercare și pe zi ce trece redevii ceea ce știu eu că

ești, pare atât de minunat că mi-e și teamă să merg mai departe.

– De-acum n-o să mai iau hotărâri singură, de-acum vom hotărî totul împreună, păru că-i face Miruna o promisiune importantă.

El zâmbi puțin neîncrezător știind cât e ea de independentă, cât de greu i-ar fi să facă precum a zis. Arătă spre revistă:

– Când am citit articolul și am văzut imaginile – nu, nu deschide încă! o opri el văzând gestul ei de a răsfoi acolo unde se vedea pus un semn – am crezut că ai vrut să uiți tot ce s-a întâmplat și să negi darul ce ți s-a oferit. Când ai trimis mărgeaua înapoi? – întrebă Iacob. Și cum? Profesorul mi s-a plâns la telefon că e pe cale să aducă la lumină o dovadă a metodelor de divinație folosite în templu de femeile-preotese, dar îi lipsește o piesă. Iar când am primit revista, în imagine apăreau toate. Hai, privește! și deschise revista la articolul „Noutate în Hațor”, semnat de Profesor.

Erau imaginile șantierului, atât de cunoscute de amândoi, dar era și fotografia scheletului de fetiță în poziția găsită, iar undeva în colț era vizibil profilul Mirunei și măturicea cu care lucra. Aproape că simțea fierbințeala zilelor din Israel, gustul piersicilor coapte. Începu să parcurgă articolul care demonstra influențele asiro-babiloniene în cultura Hațorului timpuriu, astfel încât populația preluase modul de închinare și zeitățile panteonului babilonian, urmând un sincretism între religia canaanită și cea de influență chaldeană. Tânăra, al cărui schelet fusese descoperit, posibil să fi fost una dintre hierodulele de la templu, clădirea în care a fost găsită se afla în apropierea templului, care era, de fapt, o anexă a sa, o

clădire cu ornamente speciale, cu desene ale zeilor și simboluri erotice. Sigur, ritualurile nu erau elaborate atât de sofisticat precum în templul lui Marduk din Babilon, dezvoltat mai târziu, sub Nabucodonosor, probabil numărul de preotese era foarte redus, cetatea era mică și nu avea strălucirea cultului de mai târziu. Dar o altă dovadă a influenței amintite o constituie șiragul de mărgelă de os găsit în același strat arheologic cu cel al micii hierodule.

Miruna întoarse pagina nerăbdătoare și văzu fotografia cu mărgelă de os înșirate pe un șnur de piele. De emoție nu reușea nicicum să le numere.

– Dar n-am trimis-o înapoi, șopti Miruna. De unde le are pe toate douăsprezece?

– Mai ai mărgeluța? – fu rândul lui Iacob să se mire. Unde e?

Miruna privea ca paralizată.

– L-am sunat pe Profesor după ce am văzut imaginea – continuă Iacob – și mi-a zis că s-a rezolvat tocmai când se hotărâse să publice fotografia cu piesa în minus. Atunci a primit un pachet din America, cu adresa unei instituții de învățământ, am uitat ce universitate, un plic fără explicații, dar în loc de nume scria cu caractere ebraice o maximă a lui Solomon: „Toate lucrurile își au vremea lor”. Probabil că cei de la poșta americană nu s-au străduit să înțeleagă.

Miruna trăgea roată-roată de șnur și mărgeluța nu era. Începu să plângă:

– Era singura dovadă că tot ce am pățit acolo nu era nebulie, nici febra unei boli ciudate; tu ești singurul care știi aceste lucruri. N-am putut să le spun nici lui Teofil. Oare când mi-a luat mărgeaua, deoarece tot timpul o purtam la

gât. De ce a trimis-o înapoi? Cum poate să decidă în locul meu?

– Nu te necăji, e mai bine așa.

Dar ea nu asculta.

– Dovada că ce ai trăit e real sunt chiar eu, continuă bărbatul. Suntem aici noi doi împreună, trăind o iubire născută din arheologie – încercă el să-i îndulcească pierderea mărgelui. Poate e numai normal ca șiragul să fie întreg. Hai să descoperim care a fost mărgeluța ta. Niciodată nu m-am uitat atât de atent încât să-i recunosc figura încrustată, nu știam că ar avea vreo semnificație în afară de valoarea ornamentală.

– Avea semnul vărsătorului – spune Miruna străduindu-se să nu suspine, l-am văzut și eu cu lupa cea mare a lui Teofil.

– Această formă de divinație era interzisă în Tora – spuse Iacob. Cred că Teofil știa, poate se gândea că are puteri oculte și ar fi fost bine să te păzești de ea. Tora spune că oricine folosește aceste metode de citire a destinului în stele să fie nimicit, să fie omorât, căci este o urâciune înaintea lui Yahve, iar dacă nu e eliminat, pe acela îl va nimici el însuși. Poate Teofil a vrut să te apere.

Au reușit să descopere în șirag biluța cu semnul vărsătorului. Era chiar în față și părea mai albă, mai lucioasă decât celelalte, poate din cauza luminii care cădea asupra ei, poate pentru că fusese purtată atâta vreme la gâtul fetei.

Miruna își reaminti scena care i-a fost dezvăluită în Hațor: fetița fusese atacată violent, o mână i-a smuls șiragul care s-a împrăștiat, fata a căzut cu fața în jos, așa cum a fost găsită. Casei i s-a dat foc, apoi s-a prăbușit, fetița n-a mai fost înmormântată, pare-se că nimeni n-a mai curățit locul

acela după luptă; locuitorii au fost uciși, au fost luați prizonieri sau au fugit, cetatea o fi rămas părăsită o vreme, iar până la reconstrucție praful și timpul au acoperit rămășițele, astfel că noile clădiri au însemnat un nou strat arheologic.

Articolul Profesorului continua cu o supoziție privind moartea fetei, o moarte violentă, provocată de un obiect ascuțit și tăios, pentru că două coaste îi erau tăiate și abia acum făcea referire la probabilitatea că ea ar fi purtat șiragul, căci în cazul unei lupte cu un popor având o cultură și zeități diferite, persoanele care au accedea la divinitate sunt primele vizate a fi înlăturate, iar obiectele de cult distruse.

Era exact ceea ce văzuse Miruna, dar îi povestise numai lui Iacob. Profesorul era un om cunoscător și înțelept, intui realitatea trecută cu multă precizie. Apoi articolul se încheia cu un avertisment întâlnit pe una dintre pietrele clădirii privind orice persoană care atinge și păstrează aceste obiecte, care, dacă este nevrednică și nu se închină corect oștirii cerești, va fi sub blestemul astrelor.

Erau la ordinea zilei astfel de afurisenii, era metoda cea mai ieftină și eficientă de a păzi obiectele de ritual, poate aceasta explică de ce atacatorul hierodului nu a intenționat să și le însușească, ci a încercat să le distrugă puterea. Obiectele de cult puteau fi păstrate doar de sacerdoții popoarelor cuceritoare, depuse în temple ca simboluri ale puterii propriilor zei, altfel oricând zeul umilit putea să-și ia revanșa și să provoace suferință.

– Crezi în puterea lor de blestem? – întrebă Miruna speriată. Cât timp am avut mărgeaua la mine mi s-au întâmplat lucruri supranaturale, dar nu au fost rele.

– Poate nu ai fost o persoană nevrednică și nu te-ai atins nici un lucru rău – deși nu pot spune că spitalizările și febra aceea să fi fost lucru bun. Te-ai întors fără să-ți atingi telul profesional – încheie el.

– Am avut un mare câștig spiritual, continuă Miruna gândindu-se la faptul că de ceva vreme ea a învins moartea și nu mai are nici o teamă, ba chiar e hotărâtă s-o salveze și pe a surorii ei, nu doar din punct de vedere fizic, ci și sufletește.

– Ai spus medicilor că ai fost foarte bolnavă în timpul verii? Orice amănunt de acest gen contează pentru ceea ce vrei să faci.

– Nu le-am spus, n-ar fi înțeles. Cum să le explic că boala mea nu era una fizică, ci că ținea de spirit? Că febra urca sau cobora în măsura în care eu eram hotărâtă sau nu să mă întorc în labirintul greșelilor pentru a găsi rezolvarea după ce eu însămi trebuia să mă iert, să încetez să fug sau să mă acuz? Cum să le spun că în timpul febrei eu mă întâlneam cu personaje care au trăit acum două milenii – personaje care mă conduceau din propriu-mi labirint spre eliberare? Ce să-i fi spus despre Ierusalaim, care mi-a promis că ne vom mai vedea? Aceste lucruri sunt doar ale noastre, pricepi? Doar tu și eu le înțelegem, prin urmare, ceea ce ne leagă pe noi a devenit taina unei noi trăiri.

– Miruna, poate riști reușita operației, căci tu abia de câteva săptămâni erai într-o stare care l-ar speria pe orice medic; nu e bine să fii nesăbuită când e vorba de viață și de moarte – insistă el.

– Nu-ți fie teamă, toate analizele au arătat o compatibilitate deosebită, Dora are toate șansele să fie salvată.

– Dar tu? Riscul e al tău.

– Nu poți dăruia fără să sacrifici. Nu puteam amâna căci va fi prea târziu pentru ea. Dar eu cred că am găsit drumul înapoi – așa cum m-a sfătuit Ierushalaim – și nu m-am pierdut pe vechile cărări, deci nu există riscul de a reapărea febra. Nu-ți face griji, sunt sănătoasă.

Când să iasă din salon, Miruna îl opri:

– Iacob, știi cumva ce semnifică numele Dora? Am vrut să caut într-un dicționar, dar am uitat.

– Nu știu nici eu, dar am să caut negreșit.

– Tot mai crezi că numele are vreun rol în destin?

– Aș vrea să fie altfel, spuse el gândindu-se la numele ei, la numele lui.

63. Ușa salonului se dădu în lături încet ca să lase loc imensului buchet de trandafiri, după care apărură capul lui Iacob. Dar Miruna nu-l văzu, avea ochii fixați undeva în gol și zâmbea, uneori dădea din cap aprobator. Bărbatul se cutremură: *hazon* (viziune) acum, în starea aceasta, după operație? De n-ar crește febra! Așeză buchetul pe masă și se apropie precaut să-i pună mâna pe frunte. Dar fata era deja cu ochii închiși, părea că doarme adânc și n-o atinse. Abia acum simți că în salon era un parfum neobișnuit pentru spitale. Oare cine ar fi folosit un astfel de parfum și cu ce scop? Se hotărî ca până se trezește Miruna să o viziteze pe Dora și apoi să revină.

Acolo era și mama fetelor. Dorei, pentru că acuzase dureri, i s-au administrat calmante puternice care au adormit-o. Iacob mai stătuse de vorbă cu mama fetelor și altă dată, dar acum îi vorbi despre trăirile Mirunei din Israel, inclusiv cele legate de boală – fără să intre în detalii legate de darul de *hozeh* – pur și simplu nu știa cum să-i explice femeii. Îi vorbi de febră pentru că tocmai se speriasă văzând că Miruna pare să comunice iar cu cineva. Și-au dat seama amândoi că ar fi fost bine să afle și medicii de boala ei de peste vară, care se pare că avea o etiologie necunoscută.

Când au revenit în rezerva unde era Miruna, i-a izbit de pe coridor un puternic și neașteptat miros de parfum. „Același parfum” – recunoscua Iacob. În salonul fetei erau medici și alții din personalul medical încercând să-și explice parfumul. Cineva scoase pe hol trandafirii, bănuind c-ar fi

sursa mirosului inoportun, dar parfumul nu se aseamăna nici pe departe cu cel de trandafir.

Miruna încă dormea, de pe frunte îi curgea transpirația încât tot părul îi era ud. Medicii vorbeau despre febra neașteptat de mare, sfătuindu-se ce medicamente să administreze în starea în care se afla fata. Abia după ce, retrași în camera medicilor, Iacob le povesti despre febra ei de peste vară, medicul care a operat-o se sperie de-a binelea auzind de medicația administrată în Israel pentru coborârea febrei.

– Oare de ce nu ne-a spus nimic? A negat tot timpul c-ar fi avut vreo boală – a negat atât de vehement încât nici n-am insistat – își reaminti medicul.

– I-a fost frică să nu i se taie singura șansă pentru sora ei. Cât despre ea însăși, se pare că s-a gândit prea puțin la asta.

– Vom încerca să reducem febra, dar după tratamentul respectiv nu știu cât va rezista organismul.

Pe hol era o forfotă de nedescris; veneau oamenii atrași de miros. Oricât li se cerea să părăsească secția de reanimare, oricât li se amintea că accesul este interzis, oamenii nu ascultau. Veneau continuu, vorbeau în șoaptă, priveau, apoi nu se dădeau plecați. Cei care veniseră mai târziu cereau voie să treacă mai în față să vadă și ei.

– Când un vas cu mir de nard de orient se sparge – atrage vrând-nevrând – spuse Ierushalaim. Unii vin și se bucură de ceea ce simt, mintea lor se împrăștează ca pătrunși de o lumină neașteptată, alții critică, nu înțeleg și sunt deranjați. În partea aceasta de lume oamenii sunt foarte superstițioși, spuse atunci când zări cum o femeie, aplecată în genunchi, se închină făcându-și semnul crucii, așeză apoi

o lumânare pe podea, fără să o aprindă, rostind continuu rugăciuni într-o mișcare mută a buzelor. Poate buchetul de trandafiri fu de vină, cineva îl adusese înapoi și-l așeză pe jos, pentru că nu avusese curajul să-l pună pe măsuța de tratament. O asistentă, când venise să administreze într-o pungă de perfuzie antibioticele prescrise, a închis ușa, dar nu a rămas așa, căci nu se putea lupta nimeni cu avalanșa de oameni. Mireasma continua să se răspândească îmbătător. Lângă trandafiri mai apăru un buchețel de crizanteme, o femeie căreia îi murise fata trecu plângând în hohote, dar atrasă ca un magnet i se opriră lacrimile, se apropie uimită, nu înțelese ce se întâmplă – nici nu era mare lucru de înțeles – scoase apoi o cutie de ciocolată și o lăsă lângă flori „de pomană” – după care rosti cu sfială.

– Apari întotdeauna în situații critice, atunci când viața mea e în pericol – preciză Miruna. Îmi vine să cred că tu provoci aceste situații. Ai spus că nu o să-mi mai crească febra dacă îmi găsesc drumul înapoi, iar eu sunt sigură că l-am găsit. Am călcat pe aceleași cărări, dar acum nu au mai fost nesigure, m-am eliberat de teamă și sunt puternică. Atunci de ce am febră?

– E adevărat că ai găsit drumul; eu am fost trimisă doar pentru că azi a fost turnat încă un vas cu mir pe picioarele Domnului. Miruna nu înțelese mare lucru, nu era foarte atentă.

– După ce mă voi vindeca ne vom căsători cu Iacob și voi merge să văd Ierusalimul. E frustrant să fii acolo de două ori și să nu vezi nici marea moschee, nici Muntele Măslinilor, Via Dolorosa până sus ... își spunea Miruna înșirând tot ce ar fi vrut să vadă, dar boala a oprit-o.

– Vei fi mireasa Domnului, nu mireasa lui Iacob.

– Mireasa Domnului ești tu, așa mi-ai zis.

– Eu sunt toți, amintește-ți. Eu nu exist, sunt doar o reprezentare. Tu ești eu împreună cu toți ceilalți – și-n ochii ei Miruna văzu mulțimi de oameni, o gloată care nu putea fi numărată, din toate popoarele, limbile, neamurile, o văzu și pe Miriam. Deci, totuși, Maria Magdalena era mireasa lui Yeshua. Ce nuntă o mai fi și asta? Hainele lor erau identice cu haina purtată de Ierushalaim, de in strălucitor și curat; avea douăsprezece stele pe cap, era învăluită într-o lumină ca a soarelui, avea luna sub picioare. Miruna remarcă din nou că era desculță, iar haina îi ajungea până la gleznă.

Își dădu seama că atunci când îi vedea picioarele, era semn că se înălța; femeia în alb pleca și ea încă nu știa răspunsul la întrebare; o prinse de picioare:

– Stai, nu mi-ai răspuns la întrebare: de ce mi-a crescut febra, mă voi vindeca? Voi muri?

– Sacrificiul nu înseamnă moarte, e mult dincolo de ea, jertfa e viață dăruită, împrumutată altcuiva.

Ea încă o ținea de picior. Ierushalaim continuă:

– Tu ai ales să spargi vasul. Tu singură, iar gestul tău va fi urmărit de întregul univers, mulțimi de oameni sunt inundați cu parfum de jertfă. Mulțimi de oameni se pregătesc de nuntă!

Holul era plin de lumânări arzând și de flori....

Epilog

Multă vreme nu avu nimeni curajul să se atingă de lucrurile Mirunei, sau poate durerea era prea sfâșietoare, oricum, până n-a ieșit Dora din spital, bagajele ei au rămas neatînse. Doar Iacob, înainte de plecare, pusese un bilețel împăturit peste lucrurile ei, apoi trase fermoarul genții și așa au rămas toate, neatînse.

Când Dora s-a hotărât să plece din București, luă și bagajele Mirunei cu ea, dar abia acasă, într-o zi așteptată cu răbdare, când nu era nimeni în preajmă, cocoțată în patul în care dormiseră ca adolescente, hotărî să-i atingă lucrurile. Când trase fermoarul, deasupra tuturor hainelor ei aranjate ordonat, era un bilețel, iar într-un buzunar al genții găsi un teanc de scrisori redactate toate la calculator, imprimate pe bucăți de hârtie de diferite mărimi, în funcție de lungimea scrisorii, probabil e-mailuri, nesemnate, având fiecare ca titlu inițiale ale numelui scrise cu creionul. Doar bilețelul împăturit era cu scris de mână. În noaptea aceea Dora citi și plânse, uneori uimirea o oprea din citit, alteori i se părea că tocmai comite un sacrilegiu intrând în tainele sufletului celor doi, dar înțelese apoi că iubirea aceea e iubirea unei lumi în agonie, apoi în moarte și în final în eliberare.

După multă vreme mi-a dat mie scrisorile acelea, din ele și din ceea ce mi-a povestit ea, iar mult mai târziu Iacob,

am scris totul, deși încă nu știu dacă, scriind, am luminat întunericul sau am răspândit mai mult mister, vorba lui Blaga.

Scrisorile le-am așezat la sfârșitul cărții, adică în Epilog, gândind că nu toată lumea dorește să citească scrisori, ele nu mai conțin evenimente, înșiruri de fapte, poate unii se plictisesc citindu-le, însă, după părerea mea, ele sunt miezul, pentru că sunt autentice și surprind trăiri greu accesibile multora dintre noi. Deci, cine vrea să le citească, amintesc că sunt redată în ordinea în care au fost găsite, deși poate că nu în ordinea scrierii lor, nefiind datate, ordinea lor poate fi aleatorie. Am redat și conținutul bilețelului, care e la fel, nesemnat.

*„Dora vine de la grecescul **dorean** care înseamnă **cadou**, dar **nemeritat**. Mai pot să nu cred în semnificația numelor? Dacă eu am încercat să nu fiu un înșelător, viața m-a înșelat din plin!”*

M

sunt plină de întrebări, dar acum mi se învâlmășesc toate gândurile. Urăsc formele acestea ciuntite de comunicare, prin internet sau telefon, pentru că lipsesc gesturile și privirea, tonul vocii, mimica, totuși va trebui să-mi rup din suflet și să încarc acest ecran ostil cu tot ce e mai viu ca să-ți transmită ție, să ciobească poate încărcătura cea mai specială, dar mă lamentez degeaba, e singura șansă împotriva tăcerii.

mi-s gesturile încetinite, uneori am senzația că mi se rupe firul ... sunt nopțile nedormite și tu, care mă ții într-o negură plutitoare. Caut să văd dacă mi-e bine ... nu știu să-mi răspund, încă!

nu pot să te iubesc moral? Nu vreau să te ucid, nu vreau să mă sinucid, vreau să trăim împreună într-o lume în care e voie ... fără complexe de vârstă, de funcție, de subordonare, fără vulnerabilitate. Să ne luăm de mână și să căutam o planetă în care să avem voie să folosim pronumele personal noi, poate o planetă mai ciudată, bucuriile vor fi de altă natură, dar extrem de excitante.

mă bucur că exiști pentru mine. Mi-e dor.

umbra Pământului acoperă lumea noastră într-o eclipsă, ca un planetar semn al exclamării. Am senzația că trăiesc o iubire furată.

T

Știu de la-nceput că voi pierde dacă voi fi adus la judecată. Chiar dacă nu aduci martori și nici tu nu mă acuzi. Și chiar nu vezi că mă joc cu vorbele? – nu-mi place să mă joc, dar altfel mor.

Vrei să fiu serios? Iată sunt: așteptam să mor pentru cineva ca să știu că nu m-am născut în zadar, ești tu? Eu deja știu că da, dar voiam să aflu și tu.

M

Ai construit o vrajă, dar nu știu dacă ne mai mulțumim cu „încercarea”; siguranța îndoielii ne-a redus la robie. Robie dorită, chemată, dulce, dar robie. Iar cel liber știe că oricând înrobît, e doar provizoriu. Vreau o libertate în tine. Vreau paradoxuri?

Mi-e atât de imperios necesar să mă cunosc. Cunoscându-te, mă regăsesc pe mine. Întotdeauna mi-am zis

că sunt atât de simplă. Nu prezint nici o dificultate, nici o discrepanță, nici o tensiune. Doar calm. Dar acest lucru e valabil doar undeva foarte adânc. Trebuie să ajungi până acolo. Tu ești adeptul simplificărilor. Trebuie să ajungi până la simplitatea mea foarte ascunsă. Abia acolo va fi liniște. La suprafață provoc furtuni. Tot timpul. Tot timpul provoc oamenii la „aruncarea în valuri”, nu în sensul propus de tine.

De fapt nici nu sunt sigură că înțelegi ce spun. E ciuntită forma asta de comunicare și basta!

T

Ieri erai nerăbdătoare ca pământul fără apă, de ziua Sfântului Ilie când habar nu are că ar trebui să plouă. Și gemeai și oftai. Când va fi lumină ce va fi, cine va fi, cine va judeca? Uită-te în oglindă, cercetează imaginea ta, spune, fiică a podișului, unde vrei să fii sărutată? Privește în ochii mei (tăi) și eu voi încerca să ghicesc: cine pe cine umple, cine pe cine golește. Golul pe el se umple, plinul pe el se golește. Ai găsit locul acela nenumit unde am avea și noi loc?

Mi-e teamă, copilă, de câini.

M

Dacă poetul a găsit ca logodna să-i fie spațiul de creație (am căutat și spațiul tău, dar nu l-am găsit, va trebui să-mi spui tu) oricum spațiul meu nu e nici logodna, nici nunta, nici zămislirea, nici noua naștere, spațiul meu e zbuciumul, e întrebarea, e căutarea, durerea, împlinirea în alte coordonate decât cer alții. Crezi că e joacă? nu știu, dar dacă e, atunci e foarte serioasă joaca, pe viață și pe moarte.

Să tac? Orice cuvânt ar trăda fiindul. Dacă e impersonal nu poate fi trădat. Ori, noi am descoperit că avem inimă. Oare când am descoperit asta, când am început să iubim sau

când a început să ne doară? Sau acestea sunt în simbioză, negând una, o anihilăm și pe cealaltă? Dacă vorbesc și mugurii vor zămisli, atunci va înflori copacul. Dacă picurii cad, adapă pământul, dacă în Tomis ai alergat, dacă la Pontul Euxin ai ascultat *Tristele*, barbar nu mai ești, chiar dacă tu o iubești pe femeia pentru care în necuvânt ai fost exilat.

Să fie logodna de vină? Ne despărțea vocația ta, formula de politețe, funcția, dar ochii tăi, puțin temători, nesiguri, s-au aplecat spre un genunchi, aveai o floare în privire, și îmi cereau mâna, mă cereau de soție, pentru o veșnicie, căci tu ești statornic, unde te las, acolo te găsesc. Ce altceva ar fi asta decât veșnicia? Apoi, mâinile noastre au făcut nunta, fără lăutari, dar cu voluptatea deflorării. Atunci de ce nu aș dori să trec cu privirea puțin dincolo? Eu nu am prezent. Uite, și acum tot gândul meu e în viitorul în care mă vei lua în brațe și vei socoti, blând, gradul de avarie, costul refacerii, și nici nu va trebui să-mi ascund, să-mi înghit lacrimile, ca atunci când reverenda ne era dușman. Să fie logodna de vină? Necuvintele sunt, în rest nimeni.

T

Dar, chiar așa, ce motive ai să fii tristă, ce s-a întâmplat? Ți-am vorbit de logodnă, nu de despărțire, chiar dacă logodna pentru noi înseamnă altceva.

M

tocmai acest altceva mă sperie. Încă nu știu să trăiesc în altă lume decât în a mea.

Ne vom opri împreună undeva pe traseu? Vom ajunge la zenitul iubirii, ne va fi dat să gustăm și apusul?

Vezi, iar întrebări despre viitor, nu voi scăpa niciodată de ele, pentru că am ales să trăiesc într-un singur plan, într-o

singură dimensiune de timp, din care face parte și viitorul. Ia-mă în serios.

În ceea ce îmi scrii recunosc un camuflat suspin, o surdă și nerecunoscută durere, chiar ironizată, minimalizată. Te doare și nu vrei să-mi spui, ajunge că o strig eu în gura mare.

Mai așteaptă puțin.

Rușinea de mine e rușine prea adâncă pentru tine, mai așteaptă-mă. Aș vrea să-ți promit că nu mai vreau, că doar cumplit durerea de tine, la fel de neputinciosul, durerea de noi, dar vezi tu, nimic nu-ți pot promite, chiar nimic, decât să-ți amintesc că așa mult te iubesc, poate într-un fel egoist, chiar dacă lecția nu am învățat-o.

Ești atât de prezent, nu pot să decid.

T

Aveai picioarele lungi ca ziua de post, pletele tale ca păcatul de negre și am devenit adolescent fără complexe lângă tine, mi-era teamă la gândul că am să pierd. Și un ochi plângea, un ochi râdea când tu spuneai da și spuneai nu, certându-mă.

Și m-am odihnit ca în mormânt și am intrat amândoi în mormânt. Și m-am trezit la viață târziu, cu un ochi ce plânge, un ochi ce râde, ca în povestea cu împăratul. Doar că nu știu de ce plâng ochii tăi ca doi galbeni, singura mea visticie. Ajunge plânsul meu, abia mă învățasem.

M

De ce te-am închis în robie când atât de mult te-am iubit? De ce nu pot da lumina fără lacrimă. Ochiul tău greu ca o piatră îmi macină dorul și ceasurile numără când dorința, când refuzul, da-ul și nu-ul, atât de des alternante încât amețesc

în vârtoarea neputinței. Caut liniștea, aceea bună și luminoasă, adâncă liniște care odihnea sufletul meu tot mai flămând de cer, dar nu am decât valuri de nu și da, da și nu.

T

Ești legată ba de arbori, ba de pământ, de stânci, de alegeri, în val de mare te zăresc. Invidiez vremea celui nenăscut, dar mi-e milă de el.

Ziceam că-s vinovat de-a fi râvnit mereu numai la fructul oprit. Și nu vreau morții să te dau, nici pe tine, nici pe mine. Mă învârtesc ca ușa iadului în loc, până începe lumea mea să se întunece. Oare se face ziua pentru noi? Vreau să stabilesc un hotar: nu-n tine e salvarea ta și nici a mea, lumina trebuie căutată sus.

M

scriu, am alunecat iarăși spre tine. Să nu mă cerți, poate într-o zi voi putea opri alunecarea. În alunecuş m-am agăţat de cuvinte ca să mă caţăr înapoi.

T

Mi-e foame de tine, fructul meu oprit. Am crezut că-l înţeleg pe bietul David când a văzut-o pe Batşeba, dar acum trăiesc în iubirea lui David și e diferență ca între scoarța și fructul mărului.

Te-am înghițit cu voie, fără voie, dar oare cerul era deasupra sau pământul era, nu mai știu, pentru că nu vedeam decât ochii tăi intrați adânc în mine ca lama unui ucigaș plătit.

Voiam să spun și nu mă lasă cuvintele să vorbesc, voiam să spun adevărata poveste a împăratului David, dar

iată, se ivesc zorile, se face lumină, tu ești luceafărul de dimineață, iar eu nu pot să te trimit acasă.

M

Dormi? Ține-mă în visul tău. Zâmbește imaginii. Sunt chiar acolo, în partea stângă, sub coastă. Ce va fi? Mi-ai spus să mă bazez pe tine. Ce înseamnă? Îmi place să fie așa, dar nu sunt sigură că știu ce e. Știu doar că și tu ai mare nevoie să fim consecvenți hotărârii, altfel vom deveni din ce în ce mai lipsiți de putere. Îmi vine să alerg la tine, dar cred că n-am să mă mișc din casă, chiar de va fi nevoie să fiu legată în lanțuri. Și după cum simt acum, cred că voi avea nevoie de rânduri de lanțuri. Sunt sigură că nu te-am ajutat în nici un fel cu „dulcegăriile” mele, dar îți jur că nu am putut altfel. Însă promit să fiu puternică în ceea ce am hotărât, am să te ajut. Nu prea știu cum.

T

Ia, nu mai plânge, nu simți că pietrele lăcrimează, iar bărbatul care a fost se rupe în două ca un distih, de parcă i s-ar pune un grilaj înainte? Se sfâșie în o sută și o mie de vorbe (care aleargă disociate să te ajungă) cu iluzia (sau bucuria) că vor găsi o virgulă gata să le înghită.

Dar cine ți-a spus ție că aș fi înțelept și aș avea dezlegarea neputinței noastre? Sunt, Doamne, un strop de pământ roșu, doar și tu știi că din pământ ne-ai desenat pe amândoi. De-aceea suntem atât de goi. Îmbracă-ne tu, desenatorule, în țărână!

M

Undeva cuvintele tale au fost ascunse Poți să-mi scrii, nu știu câinii care ar putea citi.

M

Mi-e încă atât de ciudată situația în care mă aflu. Îmi tot apare în gând ideea că e doar provizoriu, dar apoi e alungată senzația asta de alt gând: nesiguranța, apoi vine altul: ce plăcut e așa cum e, apoi altul: cât va dura? altul: e bine, cât da, cât nu ... Așa că un gând pe altul alungă.

... Eu trebuie să aștept, eu trebuie să tresar, știu că suntem constrânși, că trebuie să ne ascundem. Doamne, ce prozaic e! Mai bine să vorbim mai rar, dar ce te faci dacă eu vreau să vorbim tot timpul? Eu să fiu într-o continuă așteptare ... accept! Vreau când vorbesc cu tine, să fie o sărbătoare.

Nu sunt întotdeauna sigură că avem același limbaj. Asta mă face să fiu, sau nesigură în comunicare, sau foarte explicită, ceea ce simt că te enervează. Precizez că te-aș dori în toate felurile, dar nu-mi permit să se dezvolte această dorință. Ne-ar răpune. Trebuie să ne împlinim altfel.

Intr-adevăr, ești bun, docil și tolerant. E o nouă față a ta pe care acum o cunosc. Și o iubesc.

T

Îți place *Cântarea Cântărilor*? Iată o mostră pe viu, din preaplinul pe care-l trăiesc:

Aș putea spune: din cer vii
și s-ar pricepe de ce te-aș asculta
ca pe-un cântec.

Poate vii chiar din adânc
dar ce-o însemna jos și sus
când secunde se zbat
în privirea aprinsă de-apus.
Pleacă din calea săgeții

aripa ta îmi va săgeta inima.
Se uscă pleoapele.
Sărută-mi genele,
cu milă atinge-le,
pe ele le.
Nu mă alungă-mă.
Pe mine mă
învie-mă.

T

Știi cum a fost întâlnirea noastră?

Priveam peste umărul lor până la cer.

Apoi, când nu știam dacă mai sunt sau nu sunt bărbat, te-am văzut bântuind pe poteci. Tu te-ai făcut a nu ști că aș trece prin preajmă. Te fereai să te uiți.

Și știi tu de ce te fereai, (îmi vine să zic, și chiar zic, adică eu, neascultătorul de părinți, certăreț cu înțelepții, prieten de haimanale fără de case, singuraticul, mai nou, iubitul tău), dar nu aveai încotro să te-ntorci (căci nimeni n-a mai avut decât un singur drum, ca tine, săracă în drumuri), și când te-am văzut mi-am adus aminte: ochi de mesteceni aveai. Pe tine te iubeam eu când îi uram pe ei. Și ce tânăr eram, și ce bătrân înțelept eram (dar să trecem peste asta, e chiar o problemă filozofică). Acum pot spune adevărul: când ți-am văzut ochii m-a apucat un tremur rece care n-a trecut nici azi. Și-am înviat. (Pun în paranteză că băietanii aceia de lângă tine au crezut că la ei te uiți, că pe ei îi cauți). Apoi mi s-a făcut o frică grozavă pentru mestecenii din ochii tăi, c-or fi tăiați, că s-or usca fără să le aud freamătul. De aceea am intrat în pădurea ta.

M

Abia azi am reușit să-ți citesc poezia. Nu pot să te găsesc pentru a te reda ție însuși, pot doar să fim noi. Nu știu în ce măsură mai am dreptul să vorbesc despre mine, despre tine, am dreptul să vorbesc doar despre *noi*.

Cea mai mare nevoie o am, o avem, în a ne întâlni. Nu mai putem tranșa, rupe unul fără celălalt, altfel am da buzna încălțați peste cele mai sensibile trăiri. Puteam face înainte, dar acum ... prea târziu!

Ne mai despart câteva zile pline. Atât de multe aștept de la această întâlnire, dar cine știe dacă vom avea răspunsuri sau mai multe întrebări, mai multă nesiguranță și bineînțeles frustrări ... Oarecum ți s-a limpezit ce vrei? Ce se va întâmpla cu noi?

Mai devreme, când am vorbit la telefon, s-a întrerupt la „când ...” și nu am mai auzit. Ce ai vrut să-mi spui? Mai ții minte? Mi se părea că am pierdut cea mai importantă parte a convorbirii. Mă gândesc că poate ai găsit o soluție la ceea ce e fără ieșire.

Acum mi-e sufletul ușor și mă bucur de o biruință care – nu știu – este sau va fi. Te-aș privi în ochi și-aș săruta disperarea, oglinda mea, privirea aceea va cunoaște înțeleștarea în renunțare de sine pentru o altă împlinire. Nu am reușit să găsim sinonime pentru ceea ce împreună am zămislit: păcat? trădare? rușine? sacrilegiu? Dragostea prin durere se desăvârșește. Știu că totuși nu hrănești o sensibilitate care ne-ar putea devora.

T

Căci numai lui Dumnezeu îi e milă de neputința noastră. Altfel șerpilor, și câinii, și oamenii ne vor sfâșia. Și nu vor avea ce să sfâșie că eu sunt de mult mort în brațele tale.

Ți-am mai spus eu cum e cu împăratul: când te-am văzut un ochi râdea, un ochi plângea, amândouă inimile se împleteau de nu mai știam om sau zeu sunt, sau luna rotundă ca o speranță nerostită vreodată. Și când iarăși te-am văzut devenisem adolescent, ca un mânz ce necheza.

M

Am fost la tine și mi-ai vorbit despre timp, despre uitarea ca amintire, despre lucruri simple, plimbări în soare, cărți citite, cuvinte curate și vise. Mulțumesc pentru cuvinte, pentru faptul că guști emoțiile împreună cu mine, că sufletele noastre se sincronizează, dar nu ai răspunsuri pentru *noi*, ori eu tocmai pentru ele am venit! Acum nu am dispoziție pentru lucruri practice, am s-o las pe Scarlet să mai repete: și mâine e o zi. Vreau să spun poimăine.

T

Nimeni nu știe mai bine ca mine că se moare pe câmpul de luptă, dar se moare și de prea multă tăcere. Taci de 7 zile. Știi ce înseamnă asta?

Am făcut și eu o dată după puțina mea minte. Se pare că voi plăti cu o viață, sau cu toți nenăscuții mei prunci, pe care știu că nu-i voi mai naște, chiar dacă acum gândind înapoi mi-aș fi dorit copiii tăi. Ești singura femeie care m-a făcut să-mi doresc copii. Spune-i Domnului să mă ierte. Sunt încă viu și pot primi pedeapsa. Dar ce vei face tu cu mine de mor? Dar ce voi face eu cu mine dacă mai trăiesc?

Cred că e bine că vorbim mai rar și ne scriem mai rar. Nu te întreba ce s-a petrecut. Nimic deosebit. Nu mai mi-e frică de câini, de noi (de mine și tine) am ajuns să tremur de prea adâncă iubire.

M

Nu e nimic logic, dar noi credem în primul rând în lucruri ilogice, ca iubirea lui Dumnezeu pentru niște trădători ca noi, ca încrederea lui chiar când noi înșine punem la îndoială loialitatea noastră față de el. Nici că-mi pasă de mine, dar mi-e milă de noi. Nu-i cuvântul potrivit. Îmi pasă de Dumnezeu și de tine, atât, mai bine așa muri decât să rămânem așa!

Îmi zici să ne scriem mai rar. Nu-mi pun întrebări, mă gândesc doar că poate așa ai găsit tu o rezolvare pentru a ne fi mai ușor să rămânem loiali hotărârii și vieții, de dragul celuilalt. Acum nu e ușor să fac asta, dar dacă te va ajuta, jur să fac tot ce dorești tu, știu că nu vei lua hotărâri singur, ci întotdeauna cu "noi" în mintea ta.

Azi, la telefon, am spus tot ce mi-a venit, fără să stau să sistematizez, să formulez. Știu că te doare. Zici că o astfel de iubire nu poate avea direcție potrivită? Dacă-i așa, mi-ai luat tot. Te rog, crede că putem fi puternici și totuși îndrăgostiți. Ai o altă rezolvare? Măcar să încercăm. Altfel ar trebui să fie tăcere totală. Oh, nu vreau să nu fac o încercare.

T

Știu că nu te joci, că nu din superficialitate faci asta și știu că nu ești nestatornică. Cred că știu ce e în inima ta (a noastră), dar nu pot să nu-ți spun că ce vrei tu nu se poate. Ardeleanul acela care a văzut girafa și a zis: animalul acesta nu se există, a fost, probabil, unul dintre noi. Nu există dragoste care și este și nu este. Nu, nu am soluție, dacă așa avea așa aplica-o. Hai să așteptăm începutul lunii martie. Gândește-te de acum la altă zi, miercurea este

imposibilă: trei-patru ședințe pe zi la care participă mitropoliți și patriarhi. Oricare altă zi e bună.

Mulțumesc pentru mesajul de marți ora opt dimineața. Un singur semn și e iar viață. Deși nu știu ce să mă mai fac cu tine și cu mine. Nu cred că vom scăpa curând de noi. Dar nici ce spunea colegul nostru Eminescu nu e prea inteligent la câtă minte avem: vino somn, ori vino moarte, pentru mine e tot una ... Vorbea și el ca poetul. Învăță-mă timp să trăiesc, că de murit e simplu. Vorba vine.

M

Aș vrea să-ți caut zilnic cuvintele, tu spui că eu le-am retezat zborul. Era ceva deasupra mea. Nu egoism, nu doream binele meu, dacă l-aș fi dorit, te-aș fi cerut pentru mine definitiv, fără posibilitate de recurs, ca pe o moștenire după moartea mea, și-acum să văd că e degeaba?

T

Nu cred că am să mai fiu vreodată ... al meu. Pune-mă într-un buzunar al inimii tale vii.

M

Bine, m-ai convins, am să tac.

O vreme, două și încă pe deasupra, până așteptarea va da un răspuns mai înțelept decât noi. Oricum, timpul are câțiva ani în plus, e mai bătrân decât noi, cât despre tine încă din prima seară adolescent te-ai făcut. Și ești atât de frumos, ca un semn de mirare.

T

...

M

Azi nu mi-ai scris pentru că ai promis să n-o faci, nici ca să nu-mi citești dezamăgirea pe obraji. Ai fi vrut să fii consecvent hotărârilor, nu doar de dragul consecvenței, ci ca să fii *tu* profesorul. Îmi trebuia o lecție, spunea dascălul din tine, pentru că puștoaica asta ar trebui să aibă înțelepciunea de-a nu numi ceea ce oricum nu are rezolvare. Dacă nu ar provoca ar fi mai comod!

Ce mi-ai spus ieri a fost la fel. Ai dreptate, și eu am. Poți să fii profesor, eu doresc studentă să-ți fiu. Tu mă înveți, eu aplic asupra-ți. De fapt, așa te înveți și pe tine. Recunoaște că e o lecție nouă. Atât de nouă încât încă nu am găsit rezolvarea. Credeai că toate problemele sunt simple și rezolvabile. Ți s-a dat o nouă trecătoare, dar nu-i găsim cărarea.

Toate lucrurile din viața ta au fost ținute sub control, ai putut rezolva orice dilemă, ai avut răspuns la orice întrebare, și nu orice fel de răspuns, ci le-ai căutat pe cele mai potrivite. Iar acum trebuie să recunoști că ai rămas mut în fața lui Dumnezeu (sau în fața lui Lucifer, cine mai știe?) pentru că ai fost atins iremediabil și nici măcar nu știi de ce. Peste sărmanul Iov a venit o încercare la care tu ai fii rezistat, nu-ți pasă de bunuri materiale, iar copii care să-ți moară nu ai, dar nu te-ai așteptat să fii încercat prin iubire, repet, iubire nu hormoni. Și iată că ai devenit neputincios.

Spuneai să mă reazem de tine. Am s-o fac. Nu ca să declin responsabilitatea, ci doar ca să fim noi împreună, nu luând decizii de unul singur. Nici într-o direcție. Am luat foarte în serios că nu există învingători și învinși. Amândoi suntem pe același țărm. Împreună și despărțiți. E un paradox. Nu a sosit timpul de care te temei. Nu

cred că va sosi. Dar ce pot spune despre viitor când nu înțeleg prezentul? ...

E iarăși joi...

T

n-a vrut să-ți dea nici o lecție bătrânul înțelept, am dat curs, parțial, dorinței tale și, în mod firesc, ai văzut că este mai rău fără rău (proverb românesc). Da, e o întrebare: ce am face dimineața, la prânz, seara și între dimineață și seară, dacă nu am mai exista unul pentru celălalt? Prefer să nu găsesc răspunsul, oricât de dornică de situații clare ar fi mintea mea. Zici că vrei să înveți lecții pe care să le aplici apoi pe mine? Încearcă!

M

mă invadezi tot mai mult. Nu credeam că e atâta loc....

T

e ora șase dimineața, deci, bună dimineața, cum ai dormit, noi mersi de întrebare, prost. Nu am fost băiat cuminte și am băut cafea târziu, crezând că voi putea lucra, ceea ce nu s-a întâmplat, căci eram obosit, drept care am adormit devreme. Evident, când m-am trezit, la ora unu, m-am gândit la tine. Acesta era rostul expozițiunii din mesaj. La locul ei, pe cer, luna este în creștere, în două săptămâni fără ceva, va fi plină. Poate cineva se va uita la ea și va avea amintiri.

Mesajul tău de ieri a fost îmbucurător, poți să mai repeți asemenea cuvinte sau altele din aceeași gamă. Sunt tot ce am!

M

Acum nu mai vreau să-ți vorbesc de doctor și restul ce mă așteaptă. Mi-e cumplit de groază, dar e mult mai bine așa! O să fii alături de mine? Știu că da, dar așa cum tu vrei uneori să auzi repetarea unor afirmații, acum vreau și eu. Par puternică, dar uneori sunt atât de slabă.

Azi sunt neinspirată ca într-o zi cenușie de vineri când știi că rămâi singur, adio fiu cu ochi de mozaic. Mă simt așa de mizerabilă, când o să-mi regăsesc valoarea?

În rest știi totul, nu s-a schimbat nimic, e tot mai profund și mai matur.

Am scris tot ce aveam pentru noi.

Nu am reținut nimic din ce ar fi trebuit scris. Viața noastră – epistolă cu toate lacrimile și pietroaiile lumii.

Așa suntem noi acum: fără rădăcini, fără trunchi, plasați undeva între cer și pământ, într-un spațiu al nostru, de negăsit și de nereperat. Apoi mă umpli din nou, prezența ta mă îmbogățește cu fiecare privire, mă răsfăță, mă trăiește. Dar, totuși, cred că nu am să vin la tine. Oricum numești păcatul: artă, modalitate de împlinire, iubire trăită interzis etc., tot păcat este. Poate dacă am ține distanța ...

T

Trebuie că ești supărată (tristă) rău dacă n-ai mai scris de câteva zile. Oricum, e frumos ce spui. Zici că te înțeleg. Te! Rămâne de văzut dacă asta hrănește. Până acum hrana a fost reciprocă, ne-am împlinit unul în altul și am născut câteva suferinți, care cu rimă, care fără. Sunt rece ca o noapte de toamnă. Căci, ai simțit bine, mă doare inima. Nu-ți face griji, nu voi muri. Nu acum, nici înainte de a ne vedea.

M

Întâlnindu-te, am realizat că am o nevoie pe care n-o cunoșteam. Asemenea unei cavități virtuale pe lângă care de nenumărate ori am trecut fără să-i bănuiesc existența, darmites capacitatea.

Credeam că am tot ce-mi doresc. Și aveam, pentru că nu cunoșteam alte doruri. Sau, chiar dacă uneori cădeau peste mine întrebări și chemări spre alte împliniri, erau atât de vag formulate, erau cu desăvârșire neîntâlnite în experiențele celorlalți, încât scăpam ușor de ele plasându-le în irațional. Vezi, însă, ... irațional e tot ce ne leagă. Și nu bănuiam forța, realitatea penetrantă a ilogicului. Lumea mea se împărțea ușor în lucruri bune și lucruri rele, în estetic și inestetic, sus și jos, aici și acolo, da și nu. Cred că la fel era și compartimentarea vieții tale. Apoi s-a deschis prăpastia iraționalului. Îi spun prăpastie, pentru că de pe muchia ei pășind, am simțit forța de atracție a gravitației, dar ea n-a funcționat decât până m-am desprins cu celălalt picior de realitate, apoi toate legile au căpătat alte înțelesuri. *Nu* era adesea *da*, chiar dacă buzele formulau negație, *pleacă de la mine* însemna îmbrățișarea picioarelor pentru a imobiliza în rămânere, *sunt singur* însemna suntem împreună, sus era jos și invers, căderea era plutire și cel mai des era ridicare printr-o nevăzută mână cu degete care, deși scriau *tekel-tekel* pe zidurile ființei, așezau cruci pe cântar până acceptarea aducea schimbarea veșmintelor în nou alb.

Acum nu mai pot spune că n-am așteptat să-ți întâlnesc ființa în mine. Ar trebui să-ți mulțumesc că mi-ai descoperit acele nevoi care prin șansa umplerii m-au îmbogățit nemăsurat. Nu reproșez nici durerile, nici lacrimile, nici chinul sau zbuciumul. Erau parte din tot. La

fel le-ai trăit și tu, chiar dacă dimensiunile sau exprimarea de sine diferă.

Nu mai sunt sigură de ce e bine și ce nu. Sunt sigură doar că sunt teribil de nesigură. N-aș fi renunțat la siguranța de sine care-mi liniștea conștiința cu nici un chip, fără să fi gustat amărăciunea acestei dulceațe a relaxării. Nu prea rostesc da sau nu, pentru că teamă mi-e că, rostind una sau alta, voi transmite reversul, de aceea am învățat să tac și să ascult. Așa că întâlnirea cu tine mi-a furat inclusiv hotărârea afirmațiilor. Dacă privesc cerul nu sunt sigură că nu-i chiar pământul ceea ce văd, când privesc apele nu sunt sigură că nu ochiul cerului clipește.

Dacă aș fi vrut să nu fi fost? Cum aș putea să vreau să fi rămas omul sărac și gol? Deși tot așa mă prezint, ca să mă umpli iarăși, ca pe-o nesățioasă și virtuală deschidere.

T

Arta este singura faptă a omului care nu ucide și chiar dacă duce la moarte, pe mormântul ei coboară stele.

M

Am citit o poezie de-a lui Pilinszky care spune că „fiii risipitori se întorc întotdeauna, fiicele niciodată”.

Cum e să fiu privită fiică risipitoare când am toate comorile cerului? Cred că îi e milă cuiva de mine. Într-un fel și mie mi-e! Și nu doar milă, e un amestec de sentimente, în niște proporții de nu le mai dau de capăt. Te întrebasesm odată ce simți. M-ai privit în penumbră și ai zis, repede, repede, parcă să nu te răzgândești, doar la jumătatea frazei ai domolit curgerea cuvintelor: "Simt un amestec de fericire – că existi, de ciudă – că am fost atât de slab și am căzut, de bucurie – că pot să te iubesc, de teamă – că va trebui să

spunem *nu* cât de curând, de onoare – că sunt iubit de cineva ca tine la care nici nu am visat, de rușine – că am trădat. Acestea alternează, când una e mai puternică, când alta. Nu am răspuns. Nu mă întreba cum va fi. Nu știu. Dacă aș ști, aș face așa. E peste puterile noastre. Știu ce simți, pentru că trăim aceeași dilemă. Aceeași sfâșiere. Cu diferența că pentru mine va fi ultima, nu știu dacă și pentru tine.” Așa mi-ai răspuns.

Pentru mine e prima iubire. Trebuie să fie și ultima. Am să mor dacă va mai fi să fie. Nu îmi mai doresc. E prea devastator. E prea unic. De-aceea am început să risipesc departe de casă, să mă risipesc.

Cum ești tu? Dăruitor și puternic, dominator, dur și tăios, vai de cei care ajung să fie ciopârțiți de tine, dar bun și statornic. Cu fiecare gest îți simt dorul de-a mă ocroti, de-a mă învălui în liniște, de-a proteja ceea ce atât de duios iubești.

Aici s-au încheiat scrisorile, mai erau câteva desene în creion, altele în acuarelă, picturi nonfigurative, care vor fi înrămate.